

Advokaten

| ADVOKATBLADET | NR. 2 2018 | 98. ÅRGANG |

OPPRØR I DISTRIKTS-NORGE

Taper over
100.000 kroner
på kuttet i reisesalæret

Nyheter fra Universitetsforlaget

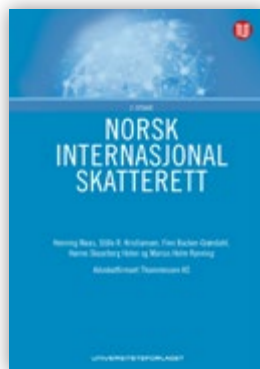
Magnus Aarbakke, Asle Aarbakke, Gudmund Knudsen, Tone Ofstad og Jan Skåre

Aksjeloven og allmennaksjeloven Lovkommentar, 4. utgave

Geir Helgeland

Opplæringslova Lovkommentar, 3. utgave

Henning Naas, Ståle R. Kristiansen, Finn Backer-Grøndahl, Hanne Skaarberg Holen og Marius Holm Rynning

Norsk internasjonal skatterett 2. utgave

Matias Apelseth

Dynamisk tingsrett til eksamen 2. utgave

Jan Fougner, Lars Holo, Tron Løkken Sundet og Tarjei Thorkildsen

Arbeidsmiljøloven Lovkommentar, 3. utgave

Åste Marie Bergseng Skullerud, Cecilie Rønnevik, Jørgen Skorstad og Marius Pellerud

Personvernforordningen (GDPR) Kommentarutgave

Anders Ryssdal og Håkon Cosma Størdal

Norsk konkurranserett, bind II Fusjonskontroll

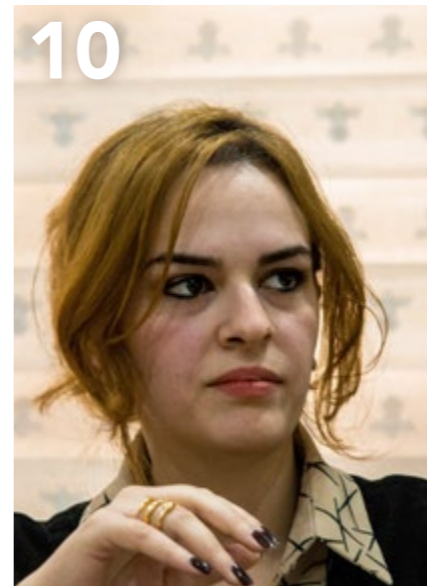
Øyvind Dybvik Øyen

Lærebok i utlendingsrett 2. utgave

Innhold

Nyheter

- 6 Advokatløningene stuper – nå er snittlønnen under 900.000
Kommentar
- 9 Et rop om Help...
Søkelys på Nord-Irak
- 10 Drømmer om et bedre rettssystem i Nord-Irak
- 11 – Kuttet løningene, øker fristelsene
- 12 Frykter for døtrenes sikkerhet
- 13 – Hevder menneskeretter er kristen propaganda
- 14 – De viktigste endringene er på personsiden
- 16 – Har forståelse for at mange advokater er frustrerte over lav vekst
- 18 – Å kutte time-modellen vil gi flere kvinnelige partnere
- 20 Samarbeider om å øke kvinneandelen
Kuttet i reisesalæret
- 22 Distriktsopprør mot halvering av reisesalæret
- 24 Tapte 134.000 kroner
- 26 Verre en fryktet
- 27 Høyesterett aviser innsyn i advokats timelister
- 32 Vil få alle til å slutte å si «barneporno»
- 43 Sier nei til beslag i advokatarkiv
- 50 Dobler advokatvakt-satsingen i Stavanger
- Profilen**
- 28 En isbryter i Arktis
- Fast stoff**
- 39 Bøker og lesestoff
- 41 JUS
- 41 Boktipset
- 44 Rett fra Bryne
- 46 Generalsekretærens kommentar
- 47 Debatt
- 52 Jussbuss
- 53 Advokatansvar
- 54 Månedens advokat: Per Andreas Bjørgan
- 56 Folk & Forum
- 64 Månedens bilde
- 65 Advokater i nyhetene
- 66 Sosiale medier

Ingen millionlønn for advokater flest

ÅRETS LØNNSUNDERSØKELSE viser at advokatenes inntekter stuper. Snittinntekten for alle advokater samlet i 2017 er 898.714 kroner. Advokater i Tromsø ligger på bunn, med et snitt på 742.179 kroner (se side 6).

FORTSATT ER INNTEKTENE gode, relativt sett, men veldig langt fra de skyhøye millionløningene som gjerne forbindes med advokatbransjen, men som er knyttet til en veldig liten andel høyt gasjerte forretningsadvokater.

JUSTISDEPARTEMENTET opplyser i et brev til Advokatforeningen at snittlønnen for jurister i staten er på 655.836 kroner, og 649.814 kroner i kommunene.

«DET ER ETTER VÅRT SYN ikke uten videre gitt at en advokat som baserer hele sin inntekt på offentlig salær nødvendigvis skal tjene mer enn en kommune- eller statsansatt. Dessuten må det tas i betraktning av advokatenes står fritt til å påta seg private oppdrag dersom den betalingen som ytes fra det offentlige, ikke anses tilstrekkelig god», skriver tidligere statssekretær Vidar Brein-Karlsen (FrP) i brevet.

EN UNDERSØKELSE gjort av Trøndelag krets viser at regjeringens halvering av reisesalæret, som ble innført i fjor, har gitt følbare konse-

kvenser, og har satt sinnene i kok. Advokater med milevis reisevei til nærmeste domstol, barnehus eller fengsel, fikk over natten kuttet deler av inntektene sine i to – samtidig med at utgiftene løper som før.

«SKAL JEG KUNNE opprettholde min plass i kontorfellesskapet, må jeg ha bedre inntjening. Mine kollegaer i fellesskapet er ikke særlig interesserte i å subsidiere meg», forteller Molde-advokat Astrid Bolstad (se side 24).

NY STATSSEKRETÆR i Justisdepartementet, Sveinung Rotevatn fra Venstre, har langt større forståelse for advokatenes situasjon enn sin forgjenger. I et intervju (se side 16) sier han at han synes det er godt dokumentert at det er behov for en økning i salærsatsen for at det skal være attraktivt for flinke advokater å ta oppdrag på offentlig salærsats.

DET BLIR SPENNENDE å se om Venstres inntreden i regjeringen vil resultere i et økonomisk løft for advokatene. Første mulighet er når revidert nasjonalbudsjett legges frem 15. mai.

NINA SCHMIDT
REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Forsidefoto: Bjørn Tore Ness
Redaksjonen avsluttet 13.2.2018
www.advokatbladet.no

www.facebook.com/Advokatbladet
@Advokatbladet
@Advokatbladet

Mener Oslo tingrett har en nonchalant holdning til salær-utbetalinger

Advokat Kim Gerdts måtte vente halvannen måned på å få utbetalt salær fra Oslo tingrett. – Nesten litt komisk at domstolens rutiner er så omtrentlige, sier Gerdts. – Bruk Aktørportalen, svarer domstolen.

På Facebook kom Gerdts med følgende hjertesukk:

«Noen tror at advokaters salær oppgaver er inntekt, og ikke omsetning som også skal dekke utgifter til kontoret, forsikringer, kontorleie, telefonutgifter, reiseutgifter etc. Oslo tingrett er avslappet

til at salær oppgaver, som er godkjente og lagt til utbetaling 8. januar, ennå ikke er utbetalt. Tre uker til nå har de ligget og ventet på et tastetrykk i nettbanken. Begrunnelse? Det er mye her nå, men det kommer – snaaart. Jeg har mottatt en faktura fra

domstolen på et rettsgebyr. Jeg lar det ligge 5-6 uker. Gir bare beskjed om at det er mye her, men at den vil bli betalt – etter hvert.»

– Jeg opplever fra tid til annen en nonchalant holdning fra domstolen når det gjelder betalingsfristen. For

meg blir det nesten litt komisk når domstolens rutiner er så omtrentlige, sier Gerdts.

– Det stemmer at to salær oppgaver, begge datert 20.12.17, fikk en noe forsinket behandling. Dette skyldes dels juleferien og dels sykefravær i tingrettens økonomisek-

sjon. Vi beklager de ulemper dette kan ha medført. Begge oppgavene ble godkjent for remittering den 29. januar, og ble utbetalt i dag, 30.1., sier kommunikasjonssjef Irene Ramm i Oslo tinghus.

– Det er sjelden, kanskje et par ganger i året, at vi

mottar klager på sen salær-utbetaling. For øvrig oppfordrer Oslo tingrett advokatene til å ta i bruk Aktørportalen til innsending av salærkrav. Dette vil i de fleste tilfellene føre til vesentlig kortere behandlingstid, sier Ramm.

Røper hvem som taper mest

Faksimile fra nettstedet www.premonition.ai.

Det amerikanske nettstedet Premonition hevder å ha skapt verdens største rettsdatabase, og tilbyr alle slags data for salg – for eksempel om hvor mange saker navngitte advokater vinner, og hvor mange de taper.

TEKST: NINA SCHMIDT

Databasen kan også informere om en potensiell ansatt eller klient har vært part i et tidligere søksmål, og om vedkommende står midt oppe i en opprivende barnefordelingssak – for eksempel.

Premonition.ai – som på norsk kan oversettes til *fortutelse* – har på kort tid fått omtale i en rekke internasjonale, store aviser, og annonserer hyppig for sine tjenester på engelskspråklige juridiske nettsider.

DOMMER-HISTORIKK

Nettstedet hevder at det ikke bare kan fortelle potensielle klienter om ulike advokaters timespris, hvor mange dager advokatene i snitt bruker på et oppdrag, og om advokatens vinnerrate – men også om den enkelte advokats vinnerrate overfor navngitte dommere.

Det Miami-baserte nettstedet hevder å ha hele 87 prosent av alle sivile saker fra så å si alle USAs distriktsdomstoler i sin database, samt saker fra britisk høyesterett, fra

Irland, Australia, Nederland og fra Jomfruøyene. Kriminal saker skal også snart inn i basen, ifølge nettstedet selv.

Ifølge Premonition tas det ut femten millioner sivile søksmål i USA årlig. Nøyaktig hvor langt tilbake i tid dataene går, opplyser nettstedet ikke om.

SER HVEM SOM TRENGER HJELP

Også advokater vil ha glede av nettstedet til å skaffe seg kunder, påpeker Premonition.

«Det er innlysende hvem dine beste klienter er. Selskapene som oftest blir saksoekt. Og det er ikke alltid de store selskapene», skriver nettstedet, og viser til en oversikt over hvilke firmaer i Miami som i 2017 fikk flest arbeidsretts søksmål rettet mot seg.

SVAKHETER

Ettersom mange saker aldri kommer til domstolene, og noen saker er veldig mye mer komplisert enn andre, er en slik «rating» verdiløs, me-

ner flere kritikere, som også peker på at det ikke alltid er mulig å slå fast hva som er et tap og hva som er en seier.

«Hvis et selskap inngår et forlik for å unngå en lang-

varig retts sak og de rettslige kostnadene, er det en seier eller et tap? Og hvis en injurieadvokat inngår et forlik på ti tusen dollar når motparten i hemmelighet

var klar til å tilby 50.000 dollar, hvilke side vant», spør den amerikanske kommentatoren Robert Ambrogi på nettstedet Abovethelaw.com.

Vil kontrollere advokater på fengselsbesøk

Om Regjeringen får det som den vil, skal advokater på fengselsbesøk måtte gå gjennom sikkerhetskontroll eller bli kontrollert med hund – også når de besøker fengsler uten særlig høyt sikkerhetsnivå. Advokatforeningen er svært kritisk til forslaget.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

I fremtiden må alle advokater regne med å måtte gjennomgå en sikkerhetskontroll når de skal besøke klienter i fengsler med vanlig, høyt sikkerhetsnivå. I dag gjelder dette kun i fengsler som har særlig høyt sikkerhetsnivå.

«Behovet for sikkerhetskontroll har blitt større de senere år, herunder for fengsler med høyt sikkerhetsnivå. Sikkerhetsmessig er det uheldig at kriminalomsorgen ikke kan pålegge advokat eller offentlig myndighetsrepresentant plikt til for eksempel å passere en metallportal i fengsler med høyt sikker-

hetsnivå», skriver regjeringen i lovforslaget.

– INGEN EMPIRI

Advokatforeningen og Rettspolitisk foreningen er begge imot forslaget. Advokatforeningen mener forslaget representerer et inngrep i forsvarerens frie tilgang til sin klient, og uttalte i dette i sin høringsuttalelse:

«Foreningen kan ikke se at departementet har gitt noen reell begrunnelse for kontrollbehovet. Det er heller ikke vist til noe empiri som på noen måte tilsier at advokatene ikke er til å stole på og har misbrukt tillitten som ligger i dagens ordning».

Justisdepartementet understreker at det er

mange forskjellige yrkesgrupper som gjør tjeneste i fengsel, og at det vil være en fordel både sikkerhetsmessig og praktisk om alle forholder seg til det samme reglementet.

MÅ VISE RESPEKT

Adgangen til kontroll ved hjelp av teknisk utstyr eller hund vil også gjelde de ansatte i kriminalomsorgen, påpeker Justis- og beredskapsdepartementet, som presiserer at de forutsetter at kriminalomsorgen vil gjennomføre kontrollen med respekt for den innsattes rett til ukontrollert skriftlig og muntlig kommunikasjon med forsvareren.

Felt for overgrep-uttalelse

I et prosesskriv til tingretten skrev advokaten følgende om sin klients motpart: «A har en meget stygg historikk knyttet til seksuelle overgrep mot egne barn, herunder X (fellesbarnet). Han har også en historikk med bruk av vold i nære relasjoner, herunder mot mor, samt tidligere ektefelle. Dette gir stor risiko for retraumatisering og nye overgrep.»

Klager mener uttalelsene er ulovlige. «Det anføres at uttalelsene er usanne og at sakene mot ham er henlagt av politiet, herunder at han aldri har blitt dømt for noen form for seksuelle overgrep. Videre hevder klager at beskyldningene er belastende og skadelige for ham».

Disiplinærnemnden mener det var relevant å ta med spørsmålet om seksuelle overgrep i sluttinnlegget, men mener at «de formuleringene som ble brukt i sluttinnlegget, uten konkrete kildehenvisninger for å underbygge disse, i for stor grad var konstatrende, og unødvendig deskriptive.»

Advokaten ble felt for brudd på punkt 1.3. (saklig opptreden), og ilagt kritikk.

Må ut med 186.406 kroner

Etter at han først ble frifunnet i disiplinærutvalget, er en Oslo-advokat dømt i Disiplinærnemnden til å betale tilbake 186.406 kroner til sin klient. Advokaten krevde opprinnelig nærmere 624.000 kroner fra klienten, en sum som utgjør 64 prosent av tvistegjenstanden.

«Etter Disiplinærnemndens syn er salærkravet noe høyt sett i forhold til tvistegjenstandens størrelse. Videre er salærklagen hovedsakelig basert på uklarhet om hvordan salæravtalen er å forstå, og det er ikke inngått oppdragsbekreftelse», skriver nemnden, som ut fra en helhetsvurdering mener at salæret «ikke står i rimelig forhold til det utførte arbeid».

Advokatlønningene stuper

– nå er snittlønnen under 900.000

Mens et hundretalls partnere i de aller største advokatfirmaene i Oslo kan vise til tresifrede millioninntekter, er situasjonen en helt annen for advokater flest: Snittlønnen for advokater i fjor var rett i underkant av 900.000 kroner, og gruppens reelle kjøpekraft falt med tre prosent.

TEKST: NINA SCHMIDT

Harald Djupvik har i flere år hatt ansvar for Advokatforeningens lønnsundersøkelse.

Dette kommer frem i Advokatforeningens lønnsundersøkelse, som er gjennomført av analysefirmaet Kantar TNS.

– Den faktiske kjøpekraften for ansattadvokatene har blitt svekket med nesten fem prosent i perioden fra 2011 til 2017, forteller Harald Djupvik, som er ansvarlig for undersøkelsen i Kantar TNS.

RØDE TALL

Særlig to grupper advokater har røde tall: Ansatte advokater og bedriftsadvokater. Mens ansatte advokaters fall i reallønnen er på tre prosent, noe som i snitt tilsvarer en nedgang på 30.000 kroner, faller bedriftsadvokatene med fire prosent, og hele 47.000 kroner i reallønnsnedgang fra 2016 til 2017.

Organisasjonsadvokatene, derimot, holder tritt med inflasjonen og ender opp med null-vekst, mens offentlige ansatte advokater har en reallønnsøkning på 1 prosent, tilsvarende 10.000 kroner.

Lønn fordelt pr. gruppe etter eksamensår

Eksamensår	Ansatt advokat	Advokatfullmektig i advokatfirma	Bedriftsadvokat	Bedriftsadvokatfullmektig	Organisasjonsadvokat	Organisasjonsadvokatfullmektig	Offentlig ansatt advokat	Offentlig ansatt advokatfullmektig
Før 1980	719400		1253167					
1980-89	910400		1550783		1341605		1122750	
1990-99	1099904	683000	1397368	884386	1003054	866750	877767	
2000-04	999120	844000	1105906		1113077	892500	880118	676000
2005-09	993742	635600	1031506	794979	912065	697833	763444	
2010	876875	623667	883451		823714			
2011	820116	587188	942133	575000	757500		810750	
2012	785593	590000	849571	566175		604860		
2013	776593	619394	686204	637273	727213	587500		
2014	653621	613544	670000	586028		574143		
2015	621667	602405		544200		502500		
2016		532913		497500		535000		
2017		505858		442500				
Snitt 2017	898714	575848	1197168	649344	1019461	669367	865518	667915
Snitt 2016	930382	581557	1245115		1018125		855935	

KVINNER PÅ LAVTLØNNS-FELT

Harald Djupvik i Kantar TNS vet ikke hvorfor lønningene faller blant flere advokatgrupper.

– Vi har tall tilbake fra 2011, og tendensen er helt tydelig: Kjøpekraften er tapt i størrelsesorden fem prosent totalt fra 2011 til 2017, mens bedriftsadvokatene har mistet cirka syv prosent kjøpekraft. I samme periode har kvineandelen økt med nesten ti prosent. Vi vet at kvinnelige advokater av ulike årsaker har lavere lønn enn mannlige, dette handler ikke om lønn i seg selv, men om hvilken type oppdrag de påtar seg. Dette kan være en indirekte årsak til at lønnene i snitt faller, sier Djupvik.

9 AV 10 RESULTATAVHENGIG LØNN

Nesten ni av ti advokater ansatt i advokatfirma har resultatavhengig lønn, men andelen utgjør bare mellom åtte og fjorten prosent av totalen – et tall som varierer fra by til by, der Stavanger er på bunn med åtte prosent, og Trondheim er på topp med fjorten.

BEDRIFTSADVOKATER PÅ TOPP

Bedriftsadvokater er den gruppen som har høyest snittinntekt, men er også den gruppen som har falt mest: Gruppens snittlønn falt fra 1,24 til 1,19 millioner kroner fra 2016 til 2017, et fall på hele fire prosent.

Også ansatte advokaters inntekter falt; fra drøye 930.000 i 2016 til 898.000 i fjor, et fall på tre prosent.

Offentlige ansatte advokater og organisasjonsadvokater har hatt små økninger i perioden.

GULL-TIÅRET FRA 1980

Tallene er også fordelt på eksamensår. For ansatte advokater er det gruppen som ble uteksaminert mellom 1990 og 1999 som har høyest snittinntekt (1,1 mill.kr), mens blant de øvrige gruppene er det dem som tok eksamen tiåret før – fra 1980 til 1989 – som ligger øverst på lønsskalaen: Bedriftsadvokater med 1,55 millioner kroner i inntekt, mens tilsvarende tall for organisasjonsadvokater er 1,34 millioner kroner og 1,12 millioner

kroner blant offentlig ansatte advokater.

FULLMEKTIGER I FIRMAER TJENER MINST

Fordelt på bosted, tjener advokatfullmektiger best i Oslo (609.545 kroner i snitt) og dårligst utenfor de store byene.

Men den gruppen advokatfullmektiger som i snitt tjener aller best, er advokatfullmektiger i organisasjoner. Disse har en snittlønn på 669.367 kroner, noe som tilsvarer 66 prosent av snittlønnen til organisasjonsadvokatene.

Mens det er i det offentlige skillet mellom fullmektigenes og advokatenes lønn er minst. Fullmektigene har en snittlønn på 667.915 kroner, noe som utgjør hele 77 prosent av snittlønnen til offentlig ansatte advokater.

ANNONSE

GJØRE USIKRE FORDRINGER OM TIL SIKRE PENGER?

www.7-fjell.no

7 FJELL AS har kjøpt pengekrav fra konkursbo over en periode på 17 år. Omgående oppgjør og konfidensiell behandling. **NYTT:** Vi kjøper også utestående salærkrav.

STATISTIKKEN

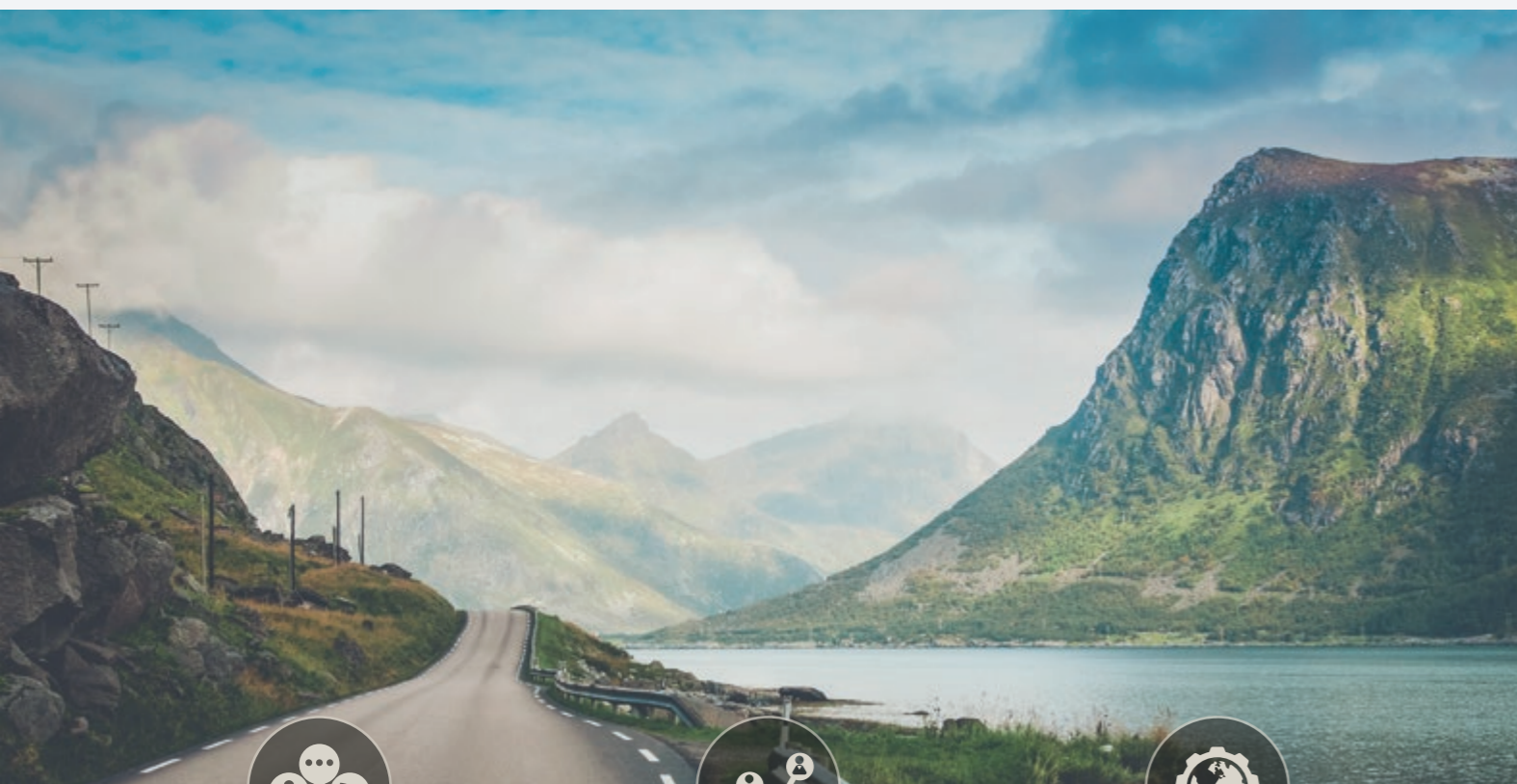
Tallene er hentet fra Advokatforeningens lønnsundersøkelse for 2017, utført i samarbeid med analyseinstituttet Kantar TNS. Det kom inn totalt 2308 svar, hvilket gir en svarprosent på 43. I kolonner der det ikke står oppført tall, er datagrunnlaget for lite til å gi en indikasjon om lønnsnivået.

Inntekt alle advokater og advokatfullmektiger pr. bosted

	Advokat			Advokatfullmektig		
	2017	2016	Endring i %	2017	2016	Endring i %
Oslo	964 536	1 012 193	-4,71%	609 545	600 430	1,52%
Stavanger	859 242	813 676	5,60%	593 217	536 700	10,53%
Bergen	981 042	873 001	12,38%	550 588	510 889	7,77%
Trondheim	807 632	761 250	6,09%	566 136	525 000	7,84%
Tromsø	742 179	733 947	1,12%	500 625	483 125	3,62%
Kristiansand	858 636	889 385	-3,46%	497 250	555 750	-10,53%
Resten av landet	757 389	711 971	6,38%	496 452	501 878	-1,08%
Gjennomsnitt	898 714	903 283	-0,51%	575 848	564 618	1,99%

NYE OG AKTUELLE FAGTILBUD

JURISTENES UTDANNINGSSENTER HAR KURSENE FOR DEG SOM VIL HOLDE DEG OPPDATERT. FINN DITT KURS PÅ **JUS.NO**.

På fagforum møter du miljøet i din bransje

Fagforum er en møteplass for deg med erfaring innen det aktuelle rettsområdet og som ønsker ytterligere faglig fordypning ved å selv bidra med din kunnskap i samtale og drøftelse med kollegaer. I år kan du delta på fagforum i arbeidsrett, compliance, erstatningsrett eller ledelse.

Hvordan er du som forhandler?

Vi er alle forhandlere, men bare få av oss er virkelig gode. Forhandlinger handler om å skape verdi, og mislykkes du kan det bety tapte kontrakter, ulønnsomme prosjekter og brutte relasjoner. Nå kan du bli en profesjonell forhandler og delta på et løp der du lærer forhandlinger av noen av de beste i klassen.

Nå kan du ta e-kurs sømløst på jus.no

Med e-kurs fra JUS får du videoforedrag med tilhørende kursdokumentasjon.

På denne måten kan du ta din etterutdanning når og hvor du vil, uten å bruke tid på reise. Du kan ta pauser underveis og fortsette der du slapp. Enkelt og fleksibelt.

Erlend Wessel Carlsen var frem til utgangen av 2016 redaksjons-sjef for Finansavisen Jus, og hadde ansvaret for Advokatundersøkelsen fra 2008–2016. I dag jobber han som kommunikasjons-sjef i snusprodusenten Swedish Match Norge.

Et rop om Help...

Justisdepartementet har børstet støv av forslaget til ny advokatlov, som allerede neste år kan bli en realitet. Akkurat som da NOU-en kom for tre år siden, blir det selvfølgelig baluba. Og akkurat som for tre år siden, er det Help-sjef Johan Dolven som har tatt på seg rollen som baluba-general.

Forsikrings-selskapet, som selger advokatforsikringer og -tjenester, føler seg tilsidesatt i den nye loven. Selv om det nye lovverket ikke vil ta levebrødet fra Help-advokatene, vil overgangen for selskapets advokater til jurister gjøre Help mindre attraktiv som arbeidsplass.

«Jeg er overbevist om at det er behov for både kapital og kompetanse utenifra. Jeg mener at en organisering av advokatvirksomheten, der kun advokater kan eie virksomheten, sterkt kan begrense bransjens evne til å tenke langsiktig», sier Dolven, gjengitt i forrige utgave av Advokatbladet.

Det blir et skudd for baugen for utviklingen av advokatbransjen hvis man ikke kan lokke økonomer, ingeniører eller teknologer inn som partnere for å modernisere flåten. Og uten de beste hodene, blir det neppe noen schwing over denne utviklingen heller.

Jeg tror det helt klart er negativt for bransjen at kun advokater skal kunne være eiere av et advokatfirma, for innspillene fra folk med annen bakgrunn kommer til å bli stadig viktigere. Men der andre ser motstand og begrensning

er, er det advokaters jobb å se smutthull og muligheter. Og ser man eksempelvis på hvordan the Big Four – Deloitte, EY, KPMG og PwC – er skrudd sammen, så er det ingen tvil om at man, til tross for å være registrert som et eget advokatfirma, kan få store synergier av å dele hus, navn og arbeidsplass med konsulenter, rådgivere og revisorer.

Jeg tror Dolven med fordel kan tone ned pratet om utenlandsk kapital. Det er godt med penger i advokatbransjen, og utenlandsk kapital kommer – som all annen kapital – med krav om avkastning, og har i tillegg med seg annen bedriftskultur og krav. Det er ikke alltid like lett.

At advokatfirmaene er flokkdyr er en dårlig bevart hemmelighet. Og alle som følger advokatbransjen, vet at vi ei heller snakker om «first movers». Og de som drister seg til å prøve seg som first movers, blir ofte litt alene, og så gir de opp. Det er når massene beveger seg i flokk at det fungerer.

«Morgendagens advokatvirksomheter må senke prisene og øke effektiviteten, i hvert fall i enkle saker. Hvis ikke, tror jeg teknologiske løsninger og helt nye aktører vil ta over. Vi ser allerede flere slike aktører utenfor Norge», sier Dolven.

Utsagnet viser vel at det kanskje er blitt vel mye lobbyvirksomhet og litt få føtter i bakken de siste tre årene. Det er veldig vanskelig å fronte en debatt helt alene. Og dessverre for Dolven, så er

det akkurat det han er. Det er helt sikkert et stort, udekket rettshjelpsbehov der ute, men det synes ikke, og dermed ender det fort opp med Dolven som gråter for sin syke mor.

Det vil alltid være behov for å hjelpe vanskeligstilte alenemødre eller -fedre som trenger hjelp til barnefordelings-saker, og boligkjøperforsikring er en fin fallskjerm for det uforutsette, men jeg tror ikke en kjeft som kjøper boligkjøperforsikring, bryr seg om hjelpen er titulert advokat eller jurist.

Advokatmarkedet er et fritt marked. Det styres av markedskreftene. Blir timeprisene for høye, sier klientene fra. Blir rådene for dårlige, får advokatene høre det. Blir man for teknologisk sidrumpa, finner klienten seg en annen advokat. Husadvokatene er blitt bedre, shoppingen av advokater langt mer frekvent og stolteken for å ha de beste advokatene har eskalert. Listen over tilbydere, metoder og tjenester som har vært tilbudt på det norske advokatmarkedet er lang, listen over suksessfulle sådan er dramatisk mye kortere.

Det er – som i så mange andre bransjer – markedet som bestemmer, og å prøve å overstyre dette med lovverk er neppe veien å gå. Men det er håp, også for Dolven.

«Kundene etterspør den type tjenester som vi har utviklet», er han sitert på i artikkelen.

Da er det vel bare å lene seg tilbake og la markedet gjøre jobben. Lobbyvirksomhet eller ei.

Drømmer om et bedre rettssystem i Nord-Irak

Fengslingskjennelser mot voldelige menn følges ikke opp. Arrestordrer forsvinner. Dette er hverdagen for advokater som jobber i familievoldssaker i Nord-Irak.

TEKST OG FOTO: OLE DAG KVAMME

Sirwa Talib vil være forsiktig i sin kritikk av systemet.

ARBIL, NORD-IRAK: Den selvstyrte regionen Kurdistan i Nord-Irak er stolt over å ha en menneskerettighetskommisjon, og mange lover som beskytter kvinner. Men i praksis er det lett for mektige menn å slippe unna.

Jeg hadde lett etter en kritisk stemme som kunne gi ærlige svar om situasjonen for menneskerettighetene i Nord-Irak, og ble anbefalt å oppsøke advokater som arbeider frivillig i organisasjonen Women Empowerment Organization.

Kontoret deres ligger i den kristne forstaden Ankawa nord for Arbil sentrum, som er hovedstaden i denne forsøksvis uavhengige regionen i Nord-Irak.

I en diskret bygning uten prangende skilt holder organisasjonen til. Jeg møter Sirwa Talib, som yter rettshjelp til kvinner i familievoldssaker.

I 2016 førte 7544 anklager om familievold til 409 domfellelser, ifølge årsrapporten til Direktoratet for bekjempelse av vold mot kvinner.

LETT Å LURE SYSTEMET

Advokat Sirwa Talib forklarer at kvinnelige ofre fortsatt har vanskelig for å nå gjennom, særlig om mannen har gode kontakter.

– Det hjelper lite om vi yter fri rettshjelp, hvis mannen har kontakter. Om retten avgjør at en voldelig mann skal i varetekt, så følges ofte ikke fengslingskjennelser opp, forteller Talib.

Hun er utdannet jurist fra Universitetet i Arbil, og fremstår moderne i både klesdrakt og uttrykk.

ADVOKATBLADET I NORD-IRAK

Ole Dag Kvamme (48) arbeider som researcher og frilansjournalist. Han er utdannet statsviter, og har arbeidet som nyhetsjournalist for en rekke norske medier.

Kvamme reiste til Nord-Irak på oppdrag for flere norske medier, deriblant Advokatbladet, for blant annet å se nærmere på det juridiske systemet i regionen, og hvordan det takler en svært voldelig æreskultur. Reportasjereisen ble gjennomført vinteren 2018 med støtte fra Fritt Ord.

– Jeg vil være forsiktig med hvordan jeg ordlegger meg, men et eksempel: Vi hadde fått medhold i reiseforbud for en voldelig mann. Så oppdaget vi at han reiste likevel. Det er altså ikke alltid loven som er feil, men implementeringen. I tillegg mangler vi kontroll, slik at folk kan lure systemet, sier hun.

Hun forteller at dersom en mann ønsker å skille seg, plikter han å yte godt livsopphold til kvinnen han forlater.

– Men rett før skilsmissten tas ut, kan han late som om han selger unna butikker og eiendommer. Dermed kan han fremstå som fattig, og kvinnen får ingenting. Slikt er mulig i dette samfunnet, og slik kan kvinner bli rettsløse.

RETTLIG KJENNELSER NÅR IKKE FREM

En voldssak kommer gjerne ikke til retten dersom mannen har gode kontakter.

– En dommer kan utstede en pågripelsesordre, men om personen det gjelder har en politisk posisjon eller er fra den rette familien, vil han kanskje aldri en gang vite at en slik ordre finnes, sier advokat Talib.

Hun viser til et drap begått av en mann med en kvinnelig medhjelper. Hun ble fengslet, men han slapp unna, for han var kjent. Mer detaljert enn slike vage eksempler vil hun ikke gå.

– Djevelen sitter i detaljene vet du. Det ville være karrieremessig selvmord å snakke mer om dette. Alle har forbindelser i dette landet. Det er ustabil, vanskelig tid, sier Sirwa Talib.

– Vil det skape problemer for deg?

– Jeg er advokat, og ambisiøs. Jeg vil ikke ha et rykte på å være aggressiv. Derfor vil jeg ikke være mer konkret i kritikken. Jeg vil bevege meg sakte, og finne min plass i systemet. Men vi drømmer om et system som skal virke bedre, sier Sirwa Talib.

– Kuttet lønningene, øker fristelsene

– Problemet med påvirkning er stort sett borte. Dommere har ikke lov å være medlem av noe politisk parti, og vi har ikke sett korrupsjon, forsikrer direktør og dommer Omed Muhsin Hamdamin (41) ved Domstoladministrasjonens hovedkontor i Arbil.

Domstoladministrasjonen ble etablert i 2007 for å redusere de to ledende politiske partienes KDPs (Kurdistan demokratiske parti) og PUKs (Kurdistan patriotiske union) innflytelse over domstolene.

Selv om regionen formelt er et demokrati, ligner det politiske systemet mer på et arvelig diktatur enn et parlamentarisk demokrati, ifølge The Global Anticorruption Blog. De to store politiske partiene er styrt av hvert sitt familieoverhode: Barzani-familien i vest, og Talebani-familien i øst. Korrupsjonen i regionen er utbredt, og det er velkjent at nøkkelposisjoner gjerne deles ut til familie og allierte.

Men problemet med påvirkning gjelder bare i byene, forsikrer dommer Hamdamin.

– I byene vil alle prøve å påvirke deg, men ikke på bygda. Der har de stor respekt for dommerne. Nå vil kanskje også familiene prøve å løse sakene sine selv der. Det er også svært lite krimina-

Dommer Omed Muhsin Hamdamin avviser at de to, mektige politiske partiene har innflytelse over domstolene.

litet på bygda, så det er lett å være dommer på de mindre stedene, sier han.

ØNSKER OPPLÆRING

Fra 2006 til 2018 har antall dommere økt fra 156 til 245. Av dem er 22 kvinner, mot bare fem i 2012. Med en befolkning på om lag 5,8 millioner, er antallet likevel lite.

Via et EU- og FN-støttet prosjekt som gikk fra 2008 til 2013, bisto europeiske dommere til å styrke domstolsapparatet over hele Irak.

– Vi ønsker oss mer bistand i opplæring og kursing, sier Hamdamin.

Domstoladministrasjonen lønner for tiden 2581 personer, fordelt på rundt hundre domstoler i landet, hvorav 25 er plassert her i hovedstaden Arbil.

Domstolene i distriktene er besatt stort sett av omreisende dommere.

Siden overføringene fra Bagdad forsvant i 2014, har dommerne måttet tåle 30 prosent reduksjon i lønningene. Vanlige statsansatte har fått lønningene redusert ned mot 70 prosent. I dag tjener de ifølge Hamdamin mellom to tusen og fem tusen dollar i måneden.

– Vi fikk gjennomslag for kun 30 prosent kutt i lønningene for dommere, for å unngå fristelser, sier han.

En annen dommer, som vil være anonym, forteller at situasjonen er blitt forverret – med økonomisk krise, krigen mot IS og mange flyktninger.

– De to store partiene kontrollerer alt, også utnevning av dommere, og Høyesterett, hevder dommeren.

20 år med FN-resolusjon

Advokatbladet markerer, sammen med Menneskerettighetsutvalget i Advokatforeningen, at det i år er 20 år siden FN's generalforsamling vedtok den såkalte «Human Rights Defenders Act».

Forhørsdommer Amira Salim Kurshid (42) er bekymret for sine døtres – og andre kvinners – sikkerhet.

Frykter for døtrenes sikkerhet

TEKST OG FOTO: OLE DAG KVAMME

– Selvfølgelig er jeg redd for hva jentene kan bli utsatt for i dette samfunnet. Derfor er også arbeidet mitt veldig viktig, sier dommer Amira Salim Kurshid (42).

Hun er såkalt forhørsdommer, og har ansvar for familierettsaker som sogner til Arbil sentrum. Det er vinter, men en stråleovn sørger for varme i lokalet, hvor de fleste avgjørelser treffes av henne selv, i kontorforretning.

Systemet har ikke nådd noen digital tidsalder, og mapper og håndskrevne notater dominerer pulten.

– Når jeg blir varslet om en trussel mot en kvinne, gjelder det å agere

raskt. Hvis noen skal varetektsfengsles, har jeg 24 timer på meg til å vurdere saken. Ofte kaller jeg da inn partene. Et vanlig tilfelle er ei jente som føler seg truet av faren eller brødrene sine. Kanskje har hun en kjæreste, eller de har sett bilder på telefonen hennes av en mann. Da krever jeg en garanti fra faren at han ikke skal legge hånd på henne, og så følger jeg opp saken.

– Vi sjekker selvsagt at politiet går inn i saken og gjør grundige vurderinger. Vi tilkaller også sosialarbeidere, og jeg får rapporter som viser at familien følger opp. Hvis det ikke er fare for lovbrudd, sender jeg gjerne saken videre til Direktoratet for bekjempelse av vold mot kvinner, og ber dem følge opp. Er det større trusler, kan jeg sørge for at hun får plass i et krisesenter. Jeg kan også varetektsfengsle den vi frykter skal begå kriminelle handlinger i 72 timer, forklarer Kurshid.

Er anklagene mindre alvorlige, kan hun henlegge dem. Er det snakk om alvorlig kriminalitet, vil hun sørge for at saken går videre til kriminaldomstolen.

– **Noen mener politiet ikke tar familievold alvorlig?**

– Nei, det stemmer ikke. Det er yrkesmessig selvmord ikke å ta slike saker alvorlig nå for tiden. I dag etter spør folk sine rettigheter, de kjenner til krisesentrene, og vet at vi finnes.

Jeg tror ikke det er mer vold enn tidligere, sier Kurshid.

STRENGE SIKKERHETSROUTINER

Utenfor Arbils store domstolbygning sørvest i byen er sikkerheten streng. Alle må legge fra seg lightere, mobiltelefoner, sigaretter, kameraer og lommebøker i et kraftig bevoktet inngangsparti før man får slippe inn.

I andre etasje ligger førsteinstansrettsalene på rekke og rad. En våpenkledd politimann åpner døren. Det rundt 20 kvadratmeter store kontoret til dommer Kurshid består for det meste av stoler og en stor kontorpult. Hun startet som påtalejurist i 1999. I 2014 ble hun utnevnt som dommer.

Hjemme har hun tre døtre på 11, 15 og 18 år, og hun frykter for deres sikkerhet.

– For tenåringsdøtrene mine frykter jeg særlig misbruk av mobiltelefoner. Mange blir forført til å møte gutter eller menn, som siden forgriper seg på dem. Da blir det svært vanskelig for jenta, sier Kurshid.

Hun har til enhver tid rundt hundre saker på kontorpulten, forteller hun.

– Jeg har gjerne femti personer innom kontoret mitt i løpet av en arbeidsdag. Kanskje avgjør jeg ti-femten saker, og tar jeg hjem et trettitallet mapper hjem. Det er lange dager.

– Hevder menneskeretter er kristen propaganda

Juristen Krmanj Othman (41) er seniorrådgiver i Den uavhengige menneskerettighetskommisjonen i regionen. Han mener tilstanden er bedre enn kritikerne hevder.

– Kritikken mot oss er overdrevet. Jeg vil si at vi ligger foran land som Iran og resten av Irak, men et stykke bak europeiske land. Vi har et langt stykke å gå, det skulle bare mangle, sier Krmanj Othman.

Han viser til at det bare er tre år siden det kurdiske selvstyret etablerte en menneskerettighetskommisjon. Det skal være et frittstående organ, som skal overvåke utviklingen.

Kommisjonen har også rett til å gå inn i saker og be om informasjon, og rapporterer direkte til parlamentet, presidenten og til domstoladministrasjonen. Organet har hovedkvarter i Arbil, samt tolv lokalkontorer.

– Vi leverer enkeltrapporter, seksmånedersrapporter og årsrapporter. Når vi følger noe, så har regjeringen tre måneder på å svare oss, og det gjør de, sier han.

– Det er ikke så mye lovene, som den manglende forståelsen av dem, som er problemet, sier seniorrådgiver Krmanj Othman.

UANMELDTE BESØK

– Vi har tilgang til alle fengsler, og kan gå rett inn uten å varsle på forhånd. Vi kan også motta klager, og følge dem opp. Det har vi gjort i saker med narkotika, trafficking av kvinner, og kriminalitet med unge under 18 år. Slike saker anser vi som brudd på menneskerettighetene, og krever innsyn.

Han viser til at kommisjonen sørget for påtrykk i etterforskningen etter IS-angrep og misbruk av yezidiskvinner.

Nord-Irak klarer seg bra på en rekke punkter, mener han.

– Det er ytringsfrihet. Bare se på min Facebook-side, folk kritiserer alt mulig. Det er en indikator, selv om ikke vi kjenner til noen brudd på ytringsfriheten.

– Hva med tortur i fengsler?

– Tortur er forbudt, og ingen er døde i fengsel de siste to-tre årene. Men noen ganger skjer det, fordi politiet ikke kjenner reglene godt nok. Men offiserer som gjør dette, blir straffet, om dette blir bevist. Vi fører en oversikt, og stadig færre blir straffet for dette. Problemet er kulturen, hvor det

var vanligere for at sikkerhetspolitiet Asayish torturerte. Vi trener opp nye generasjoner, og øker bevisstheten. Vi er på vei, sier Othman.

TØFT Å KLARE SEG

– Husk at det er stor grad av analfabetisme her. Man stoler ikke på menneskerettighetene, og tror det er propaganda. Noen mullaer viser til Koranen, og anklager menneskerettighetene for å være kristen propaganda.

Han viser også til at den økonomiske situasjonen er vanskelig, og forteller om sin egen kamp for å klare elektrisitetstregningen, internettregningen og matbudsjettet. Han blir mer personlig.

– Ja, det er hardt. Min kone arbeider også for det offentlige. Jeg jobber deltid med oversetting av dokumenter. Lønnsrestansene skulle vi få etterbetalt. Men nå har summene blitt enorme. Uten min bror i Belgia hadde vi ikke klart oss. At korrupsjonen øker er selvsagt, det er bare matematikk.

NORD-IRAK

Nord-Irak etablerte den selvstyrte Kurdiske regionen etter at Saddam Hussein trakk sine styrker ut i 1991. Området har oljeforekomster, men ingen ordinær industri. Av en befolkning på rundt 5,8 millioner, regnes 1,5 millioner som offentlig ansatte.

Etter at sentralregjeringen fjernet økonomiske overføringer til Nord-Irak fra 2014, har den offentlige økonomien gått på sparebluss. Offentlige lønninger er redusert inntil 75 prosent, skolene har stengt i lange perioder, og offentlige kontorer har åpent fra 08.30 til 13. Området er hardt presset etter krigføring mot IS i vest, og påfølgende stort antall flyktninger.

Rettsbygningen i Arbil.

Høyres justispolitiske talsmann om at Venstre er kommet i regjering:

– De viktigste endringene er på personsiden

Høyres nye justispolitiske talsperson er for høyere salærsats, for å slippe til finansielle eiere i advokatbransjen, og vil gjerne ha en politisk debatt om lavere straffer i sovevoldtektssaker. Men han varsler ingen justispolitisk kursendring med Venstre i regjering.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

– Dersom jeg hadde vært justisminister, hadde jeg prioritert å forhøye salærsatsen, sier stortingsrepresentant for Hordaland og andre nestleder i Justiskomiteen, Peter Frølich (30).

Han ble i oktober i fjor utpekt til ny justispolitisk talsperson i Høyre etter Anders B. Werp. I dette intervjuet snakker han om salærsats, om advokatlov og om minstestrafte, og om hvor godt han synes det er å kunne snakke litt «nerdete» om justispolitikk.

– Jeg ser at det er gode begrunnelser for å heve salærsatsen. Men samtidig forstår

jeg at ulike justisministre har ulike prioriteringer, men med den bakgrunnen jeg har, har jeg nok ekstra stor forståelse for kravet om økt salærsats, sier Frølich.

Han er tidligere advokatfullmektig i Kluge, og sønn av Wikborg Rein-advokat Peter Frølich.

LANGT FRA FORHANDLINGSRETT

At det i den nye regjeringserklæringen heter at Advokatforeningen skal konsulteres før fastsettelsen av det offentlige salæret, er ikke en forhandlingsrett, understreker han.

– Jeg liker å kalle en spade en spade. En konsultasjon ikke er en forhandlingsrett. Noen har prøvd å spinne dette som en stor seier og et gjennomslag, men det er det ikke. Det er en lang vei å gå før Advokatforeningen får en lovfestet forhandlingsrett. Men dette betyr ikke at vi skal være helt blinde og døve for situasjonen rundt advokatsalær, sier Frølich.

Men han håper at det nye drøftelseinstituttet, som ble presentert i den nye regjeringserklæringen, får betydning i praksis, forteller han.

– Det håper jeg jo.

Han vil heller ikke gi noen løfter til advokater som er i harnisk over halveringen av reisegodtgjørelsen.

– Jeg synes det egentlig er gode grunner for å differensiere mellom godtgjørelse for reise og kjernearbeid. Folk må gjerne være riv, ruskende uenig med meg i det.

– HJELPER Å VÆRE JURIST

Han forventer ikke noen stor kursendring på det justispolitiske feltet med Venstre i regjering.

– Jeg tror den viktigste endringen faktisk vil være på personsiden. Det å få inn en jurist som Sveinung Rotevatn som statssekretær i Justisdepartementet, det tror jeg virkelig kan bære frukter.

Selv kjenner han Rotevatn fra studietiden ved juridisk fakultet i Bergen.

– Det er ikke til å legge skjul på at det i justispolitikken hjelper å være jurist. Som jurister er vi opptatt av en del saker som massemedia ikke er noe opptatt av, og kan «nerde» om advokatlov, arvelov, straffeprosesslov – ting som er kjempeviktige for jurister, men som VG aldri kommer til å skrive en notis om, sier Frølich.

Frølich er fornøyd med at han i sin første periode på Stortinget skrev en juridisk lærebok om kontraktsrett, sammen med Hans Kjellby. – Jeg har stor arbeidskapasitet, sier han.

– GAMMELDAGS EIERSKAPSPOLITIKK

Selv har han klare oppfatninger om mange av forslagene til ny advokatlov. Han synes for eksempel det er på tide å tenke nytt rundt hvem som skal kunne eie advokatselskaper.

– At kun advokater skal kunne sitte på eiersiden, er en litt gammeldags tankegang. Å åpne for andre forretningsmodeller tror jeg vil kunne komme forbrukerne til gode. Jeg er ikke ubetinget positiv, og ser fallgruver, men synes det er spennende å se hva som skjer i England, der man jo har åpnet for finansielle eiere.

For eksempel vil digitalisering av advokatbransjen kreve investeringer, påpeker han.

– Jussen er tankeintensiv, og man kan aldri digitalisere et godt skjønn, eller en god, juridisk hjerne. Men hjelpe meg, det er mye i jussens verden som kan digitaliseres. Et estimat er at nærmere sytti prosent av juridiske tjenester kan digitaliseres, helt eller delvis. Men i Norge skjer det lite, delvis fordi vi har et utdatert regelverk som hindrer ekstern kapital i å bidra, noe som igjen gir dyrere advokattjenester til forbrukerne.

Han er ikke tilhenger av et advokatsamfunn med obligatorisk medlemskap, slik Advokatlovutvalget har foreslått.

– I utgangspunktet steiler jeg litt av alle slags obligatoriske organisasjonskrav. Jeg mener at friheten til å organi-

sere seg også må innebære en frihet til ikke å organisere seg.

21 ÅR IKKE SKREVET I STEIN

I fjor foreslo Regjeringen å øke maksstraffen til 26 år, et forslag Frølich støttet.

– Jeg skjønner ikke at 21 års maksstraff skal være hellig og skrevet i stein. Debatten var ikke en vanlig debatt om høyere straffer, men handlet om i større grad å differensiere mellom enkeltforbrytelser og konkurrans-forbrytelser. I dag er det samme straff om en person dreper en eller to, hvis du dreper ti, så er du over i forvaring, men det er en gråson mellom de ytterpunktene, hvor lovbruddet ikke gjenspeiles i straffen.

ADVOKATER PÅ AUTOPILOT

Saken er ikke død, sier han, men «ligger i koma».

– Enkelt og greit fordi det ikke var stortingsflertall for det da, og er det ikke nå. Men jeg mener at en stor del av advokatverdenen reagerte på autopilot fordi de er motstandere av strengere straffer. Men jeg synes det er prinsipielt interessant å diskutere om vi kan lage et straffesystem som reflekterer den enkelte forbrytelse, sier han.

Sovevoldtektssaker er klassiske eksempler på at straffenivået kan bli urimelig strengt, mener han.

– Jeg vil først presisere at sovevoldtektekter kan være vel så jævlige som andre voldtekter, fordi det tillitsbrud-

det som forekommer kan være vel så emosjonelt skadelig. Men i en del tilfeller er det også snakk om uhell, kommunikasjonssvikt, ulykkelige omstendigheter, uerfarenhet og ungdommelige, idiotiske valg som leder til personlige katastrofer for begge parter. Ond vilje trenger ikke å ha vært inne i bildet, bare dårlig dømmekraft og feilvurderinger.

– Da har man den absurde situasjonen at minstestrafte gjør at et slikt tilfelle – som er en typisk uheldig og fortvilet greie, straffes like strengt som en gjengvoldtekt.

VIL HA DEBATT OM SOVEVOLDTEKT

Han er personlig for å redusere minstestrafte for sovevoldtekt.

– Jeg vet ikke til hvilket nivå, det blir som å tenke på et tall. Det viktigste er retningen, at det åpnes for en debatt. Dette er ikke noe vi kan gjøre alene, men noe hele det politiske Norge må være med på. Jeg ser håpefullt i retning av Arbeiderpartiet, men dette er en politisk øvelse der det ikke er rom for retorikk, billige poenger og politisk spill. Jeg håper det er mulig å ta en sann debatt, men det hjelper ikke så mye om jeg tar den alene, hvis det blir en slagordkonkurranse hvor store partier skal kappes om å være mest mulig mot voldtekt. Da kræsjer debatten rett i grøtta med en gang.

Les en lengre versjon av intervjuet på Advokatbladet.no.

ANNONSE

- ♦ Fast eiendom
- ♦ Arv/Skifte
- ♦ Skatt
- ♦ Forretningsjuss
- ♦ Regnskap & Selvangivelser
- ♦ Skatte representant

Vogt Advokatfirma España S.L.
 Ricardo Soriano 65 · 2º-3 // 29601 Marbella · Spania
 Telefon: (+34) 952 776 707
 E-post: info@vogtlaw.com // www.vogtlaw.com

Venstres statssekretær Sveinung Rotevatn:

– Har forståelse for at mange advokater er frustrerte over lav vekst

– Folk vil merke at Venstre er kommet i regjering, også på justisfeltet. Det er ikke noe mål for denne regjeringen å heve straffenivået, og vi skriver offensivt om retts-hjelp og advokatsalær i regjeringserklæringen, sier statssekretær Sveinung Rotevatn (30).

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Hans karriere som advokatfullmektig i Sands ble kort: Etter bare to og en halv uke på jobb, og etter at han hadde mistet stortingsplassen for Venstre i Sogn og Fjordane, ble han hentet inn som ny statssekretær for justis- og beredskapsminister Sylvi Listhaug, etter FrPs Vidar Brein-Karlsen.

– Regjeringsplattformen slår jo an tonen, selvfølgelig. På en del områder skiller Venstre seg en del fra Høyre og FrP – med større vektlegging av personvern, mindre tro på straff som sosialpolitisk virkemiddel, og i synet på bevæpning av politiet, og i innvand-

ringspolitikken. Nå vil selvfølgelig ikke denne regjeringen føre ren Venstre-politikk eller ren FrP-politikk, men en regjering der begge partier sitter, fører til et drag av begge deler, sier Rotevatn. Advokatbladet fikk et møte med ham et par uker etter at han hadde tiltrådt i statssekretærjobben.

– Jeg hadde møte med Advokatforeningen etter bare tre dager i jobben, der nettopp konsultasjon om salærsatsen var tema. Det jeg sa til dem, er at Venstre ikke har fått fullt ut gjennomslag for vårt syn på dette, så det er ikke slik at vi nå er over i en forhandlingsrett-situasjon. Men jeg har et sterkt ønske om å ha en tett dialog med Advokatforeningen om mange spørsmål – ikke minst salærsatsen, og å lytte til foreningen. Men jeg kan selvsagt ikke garantere noe, og budsjettspørsmål blir ikke klart før i oktober, sier Rotevatn.

GODT DOKUMENTERT BEHOV

– Er du enig i at Advokatforeningens rolle er styrket, med formuleringen om at foreningen skal konsulteres før salæret fastsettes?

– Ja, for så vidt, vi omtaler jo dette på en litt annen måte nå enn før, og i dette ligger det at vi skal ha en tettere dialog.

Men jeg kan som sagt ikke garantere for noe resultat. Jeg har forståelse for at mange advokater er frustrerte over lav vekst, og i enkelte tilfeller null vekst de siste årene. Og jeg synes at Advokatforeningen legger frem god dokumentasjon for at det er behov for økning, for at det skal være attraktivt for flinke advokater å ta oppdrag på offentlig salærsats.

– Men jeg vil også legge inn et forbehold som er viktig, og det er at det blir svært trange offentlige budsjetter fremover, og en sterk kamp om kronene – ganske enkelt på grunn av statens økonomi, sier Rotevatn.

TUNGE LOVFORSLAG

På sin første dag som statssekretær, ble Rotevatn overrakt «flere hyllemeter» med nye lovforslag som han så smått har begynt å sette seg inn i.

– Ny straffeprosesslov, arvelov, advokatlov, særdomstolslov – det ligger noen tunge saker her i departementet som til syvende og sist vil havne på mitt bord. Jeg har ikke gjort meg opp så sterke meninger om de ulike forslagene ennå. Når det gjelder advokatlov, så forstår jeg godt at obligatorisk medlemskap er noe mange er motstandere av. Det jobbes

– I USA ser vi en vanvittig polarisering og demonisering av politiske motstandere. At vi i norsk politikk kan jobbe sammen, men være saklig uenige, tror jeg er veldig sunt, sier Sveinung Rotevatn.

med lovforslaget her nå, det ligger ikke bare i en skuff, forsikrer Rotevatn.

– Men straffeprosessloven kommer til å bli lagt frem først?

– Nei, arveloven kommer først, den er det mange som venter på. Straffeprosessloven er mye vanskeligere, og hvordan vi konkluderer i den, vil påvirke en rekke andre prosesser. For eksempel har statsråden sagt at hun har ambisjoner om mer bruk av hurtigdomstoler, og hun ønsker bruk av lyd og bilde i domstolene, og å gjøre ting fort og effektivt. Gjeldende straffeprosesslov setter en del skranker for slike ting, av og til med god grunn, så mye av det politiske som ligger der med å effektivisere rettergangen annet enn ved å få ned restanser, er avhengige av at straffeprosessloven endres. Så jeg kjenner for så vidt at det brenner under beina mine, det er mye som skal gjøres, og den porteføljen jeg sitter med, er ganske tung. Fordelen er at jeg er oppriktig interessert, sier Rotevatn.

VIL HA SAMLENDE LØSNINGER

– Hvem som skal kunne eie advokatselskaper er et tema der det er uenighet innad i advokatbransjen. Hva synes du?

– Det er et vanskelig spørsmål som jo ligger i forslaget til ny advokatlov. Vi skal legge et løp som gjør at vi får en samlende løsning til slutt, og det samme gjelder for straffeprosessloven. Vi må være bevisste på dette, særlig fordi vi er en mindretallsregjering, og vil være påpasselige med at når vi legger frem ny advo-

katlov og ny straffeprosesslov, så skal ting være godt forankret, og stå seg i møte med opposisjonen på Stortinget. Det er ikke alle uenigheter som lar seg glatte over, og vi er jo i meningsbransjen, som det heter, så vårt privilegium er at vi tar en beslutning til slutt. Men min erfaring er at så lenge prosessene er gode, kan folk leve med mye, sier Rotevatn.

BER ADVOKATER ENGASJERE SEG

– Hvis du skal trekke frem en ting som du synes er viktig å formidle til advokater, hva vil det være?

– Jeg synes at advokater skal engasjere seg i rettspolitikk. Det er noe med hele fagdisiplinen som gjør at de kan bli fryktelig systemtro og strukturkonserverative. I den brede samfunnsdebatten er det et betydelig rom for at advokater, med sin bakgrunn, kan engasjere seg i rettspolitiske debatter. Det kan være alt fra spørsmålet om avkriminalisering av narkotika – en kjempeviktig debatt som nå nærmer seg en konklusjon – eller personvern, der en del advokater og jurister har engasjert seg med sin tyngde i positiv forstand. Jeg vil gjerne se mer av dette, det tror jeg er veldig viktig.

TVITRET KRITISK OM FLERE

– Skaper det samarbeidsproblemer at du har kritisert Listhaug tidligere?

– Nei, det går greit, vi klarer å skille politikk og person. Jeg har tvitret kritisk både om Listhaug og andre statsråder i regjeringen, jeg har ikke behov for å sminke over eller redigere den

historien. Jeg står for det jeg står for, men nå skal vi jobbe sammen, med felles regjeringsplattform, det er jobbdraget vårt.

Han medgir at det er et betydelig konfliktpotensial mellom de tre regjeringspartiene på justisfeltet.

– Derfor er det viktig at alle tre partier er representert i den politiske ledelsen, så vi kan rydde uenigheter av veien før de blir et problem. Det er jobben min, føler jeg. Jeg tror det var klokt av Erna at vi er flere som sitter her.

INGEN NY MONSTER-TRADISJON

– Hvilken justispolitisk sak brenner du mest for?

– Jeg brenner veldig for å slå ring rundt det som er den stolte norske strafferetts tradisjonen, den som handler om human kriminalomsorg, og at en skal bruke straff som fungerer. At man ikke bare skal ta utgangspunkt i gjengjeldelsesbetraktninger, men behandle kriminelle som mennesker som skal ut igjen i samfunnet. Der har faktisk Norge noe å vise frem, tenker jeg, og jeg er opptatt av å ta vare det.

– Vi kan sikkert ha debatter om hvilke ord justisministeren skal bruke i offentligheten, det er sikkert interessant, men i den politikken vi faktisk fører, skal vi ta med oss det beste av norsk strafferetts tradisjon, som på de fleste områder er en stolt tradisjon – men noen unntak, for eksempel narkotikaområdet, men det er vi i ferd med å endre, sier Rotevatn.

ANNONSE

advisor[®]

telefon: 33 48 43 00 • helpdesk@advisor.no • www.advisor.no

DIGIPOST INTEGRERT MED ADVISOR
Enkel og sikker sending av dokumenter via Digipost.

posten digipost

– Å kutte time-modellen vil gi flere kvinnelige partnere

Flere topp-advokater mener forretningsmodellen i de største advokatfirmaene er overmoden for utskiftning, og tror det kan bidra til å få opp flere kvinnelige partnere.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

– Å bare ta opp en kopi av far og farfar som partnere, går ikke på sikt. Du må fornye deg også i profil-valgene. Og så må vi gå vekk fra time-hysteriet, og over i betaling for innhold, resultat, og det som har verdi for klienten. Mitt ankepunkt mot hele advokatstanden er at det er helt uhørt for kunden å betale basert på hvor mange timer du trengte for å løse oppdraget. Det er helt idiotisk, sa Knut Brundtland, di-

rektør i ABG Sundal Collier, da Advokatforeningens kvinneutvalg hadde invitert til debatt om hvordan man kan få opp flere kvinnelige partnere.

Brundtland, som tidligere har tatt til orde for at kvinner ikke bør ta 100 prosent fri i fødselspermisjonen, var i mange år partner i BAHR. Som panel-deltagere stilte i tillegg Ingvild Vartdal fra Adviso Advokatfirma, Lisa Karlsen fra Pareto Securities, juridisk direktør Audun Moen fra DNB Bank og partner Camilla K. Lunne i Advokatfirmaet Schjødt. Også BAHR-partner Anne Sofie Bjørkholt tok ordet i debatten;

– Jeg er blitt mer og mer bevisst på at advokatfirmaene er noen forvokste dyr. Det er en forretningsmodell som ble skapt i mye mindre firmaer, som har vokst ut av proporsjoner, og hvor

det nå er en altfor spiss trekant, sa Bjørkholt, og viste til mange unge fullmektiger på bunnen.

Hun er en av tre kvinnelige partnere i firmaet med lokaler ytterst på Tjuvholmen.

– Det må skje noe med modellen. Jeg er glad for å høre dere i panelet si at nå må det være slutt på denne timeføringen. Det er resultater vi lever av. Og fokuserer vi på resultatene, får vi en annen hverdag med en gang, påpekte Bjørkholt.

MISFORSTÅTT OMSORG

BAHR-partneren tok også til orde for at firmaene må tilrettelegge bedre for advokatene som kommer tilbake fra fødselspermisjoner.

– Disse advokatene har jo gjerne jobbet noen år, og kan oppgavene sine godt. Det er tusen ganger bedre å få

tilbake en dame fra permisjon, som har jobbet tre-fire år, enn å lære opp en grønnskolling, sa Bjørkholt.

Partner Camilla K. Lunne fra Schjødt mener det er særdeles viktig at den som kommer tilbake får viktige oppgaver.

– Jeg tror vi må la de som er i perm få følelsen at de fortsatt er en del i firmaet, og muligheten til å delta på aktiviteter under permisjonen. Også må vi gi dem muligheten til å opprettholde klientrelasjoner og håndtere saker, sa Lunne

– Som medlem av Advokatforeningens kvinneutvalg, har jeg fått gleden av å lese flere forskningsrapporter, og det viser seg at det er mye misforstått omsorg blant arbeidsgivere som forsøker å skåne kvinnene som kommer tilbake, og gi dem en rolig overgangsfase. Det virker bare mot sin hensikt! Kvinnen føler seg nedgradert, og arbeidsgiveren, som hadde en stjernefullmektig som forsvant ut i permisjon, har fått tilbake en som plutselig jobber med

helt andre oppgaver. Man bør ha en forventningsavklaring, holde kontakten underveis – og sørge for at den som kommer tilbake får flere spennende oppdrag raskt, påpekte Lunne.

SAMFUNNSANSVAR VIKTIGERE

Hjort-veteran Else Bugge Fougner var enig.

– Jeg er ikke i tvil om at endringene som skjer nå, hvor du ikke kan overleve uten å levere på samfunnsansvar, vil være bra. Hvis du bommer på dette, er den negative smitteeffekten så enorm for selskapet som har bommet. Staten som eier har sagt de vil at det skal stilles krav fra styrene i de statlige selskaper. Når et selskap så ser at de ikke er med i konkurransen fordi de ikke har levert, er lukten av penger så sterk at de kommer til å gjøre noe med det, sa Fougner, som selv er styreleder i Eksporthold og Kommunalbanken og styremedlem i Aker Kværner Holding.

Hun mener mye handler om holdninger.

– Det er en holdning i selskapene om at dagens forretningsmodell er veldig god for advokatenes lommebok. Men den er ganske dårlig for livet!

KRAV TIL KJØNNBALANSE

Juridisk direktør i DNB, Audun Moen, har nylig uttalt at banken vil stille krav om kjønnsbalansen blant advokatene de kjøper inn. Banken kjøper advokattjenester for om lag 150 millioner

kroner i året. Et svar fra advokatfirmaene som ofte blir brukt når de får spørsmål om kvinner i partnerskapet er at rekrutteringsbasen, altså senioradvokater, er menn.

– Hvis det hadde kommet inn en leder inn i DNB, og blitt utfordret på hvorfor han bare hadde menn i ledergruppen din, og han da hadde svart at når vi skulle gjøre utskiftninger var det bare menn her, så tror jeg ikke det hadde blitt tatt som en god forklaring. Da har du strøket i talent-utvikling, sa Moen.

Knut Brundtland rådet kvinner til å profilere seg på andre ting enn timearbeid, som å beholde og videreutvikle viktige klienter.

– Kombinasjonen av det å være en flink jurist og en god business-partner, bør man bruke tid på å jobbe med. Det vil gi mer fleksibilitet, sa Brundtland.

– Jeg tror noe av det smarteste man kan gjøre er å starte et forretningsadvokatfirma med nesten bare kvinnelige partnere. Da kan man lage forretningsmodellen akkurat slik de partnerne synes passer for seg. Hvis man finner ut at man ikke vil skrive 2400 timer i året, men for eksempel 1200, ja så sier man det til kundene sine! Ikke at man skal jobbe halvparten av timene for kundene, men at du skal ha halvparten så mange kunder. Da vil man bli mer uthvilt, mer fokusert, og gi kundene et mye bedre produkt – fordi man har tid til dem.

BAHR-partner Anne Sofie Bjørkholt (i front) var blant dem som tok ordet i debatten.

Juridisk direktør i DNB, Audun Moen, seniorpartner Lisa Karlsen i meglerhuset Pareto Securities, administrerende direktør Knut Brundtland i ABG Sundal Collier og partner Camilla K. Lunne i Schjødt utgjorde panelet i debatten.

Det er kjempegøy å få frem kvinner når du ser at deres inntjening ikke står tilbake for mennene, sa Else Bugge Fougner.

Managing partnerne Morten P. Smørdal fra BÅHR, Thommessens Sverre Tyrdal og Morten Goller fra Wiersholm er vanligvis konkurrenter, men samarbeider om å øke firmaenes kvinneandel.

Samarbeider om å øke kvinneandelen

Tre av Norges største advokatfirmaer vil lære av hverandre for å få flere kvinnelige partnere.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Nylig var partnere, ledere og andre spesielt inviterte i tre av landets største advokatfirmaer, BÅHR, Thommessen og Wiersholm, samlet på Ekebergrestauranten i Oslo for å diskutere hvordan de kan løfte kvinneandelene i partnerskapene. For mens andelen kvinner på jus-studiene ligger på godt over 60 prosent, er partner-andelen i de største advokatfirmaene på bare rundt 10 prosent.

– Det er en felles problemstilling som firmaene har arbeidet med hver for seg, men som det egentlig er naturlig å samarbeide om, sier managing partner Morten Smørdahl i BÅHR.

I januar tok firmaet opp Charlotte Håkonsen som ny partner, og hun ble dermed BÅHRs tredje kvinnelige partner.

– I noen år er vi bedre enn i andre, men vi er ikke i mål i det hele tatt, og jeg tror vi trenger å jobbe sammen om dette, tilføyer managing partner Morten Goller i Wiersholm.

Telenors juridiske direktør, Siri Birgitte Bang Berge, holdt foredrag for advokater fra BÅHR, Thommessen og Wiersholm på Ekebergrestauranten i Oslo.

Han fikk støtte fra managing partner Sverre Tyrhaug i Thommessen. Sistnevnte firma måtte tåle kritikk fra Telenor-topp Siri Birgitte Bang Berge for at alle de fem nye partnerne i 2018 er menn.

BØR VÆRE #METOO-BEVISSTE

Berge var hentet inn som foredragsholder for anledningen.

– Jeg håper advokatfirmaene har en bevissthet rundt #metoo. Advokatfirmaene er i en bransje med en modell som gjør at det er høy risiko for slike saker. Jeg håper de har fokus og fortsetter å ha dette fremover, slik at kvinner kan trives i firmaene.

– Velferdsstaten og høye skatter holder kvinner nede

Den svensk-iranske forfatteren og foredragsholderen Nima Sanandaji holdt også et

innlegg for advokatene på Ekeberg. Sanandaji har skrevet boken «The nordic gender equality paradox», og mener den skandinaviske velferdsstaten er med på å holde kvinnene tilbake. Han pekte i innlegget sitt på at tradisjonelt langt mindre likestilte land, som eksempelvis Polen og Bulgaria, har en høyere andel kvinnelige toppledere enn det vi har i Norge.

– Vi er best på feminisme her i Norden. Og ut fra forutsetningene burde vi hatt den høyeste kvinneandelen i arbeidslivet, men det har vi altså ikke, sa Sanandaji, og tilla;

Telenor stiller nå klare krav til mangfold i teamene blant advokatene de kjøper inn. Hvert år bruker selskapet mellom 50 og 150 millioner kroner på advokattjenester.

– Det er lett å si at «dette jobber vi med». Men det meste dere jobber med får dere jo til bedre enn akkurat dette, sa Berge til advokat-lederne under sin seanse på Ekebergrestauranten.

Foruten Berge fra Telenor, var også kirurg Marie Louise Sunde, som snakket om diskriminering på norske sykehus, og kampanjen Hun spanderer, og svensk-iranske Dr. Sanandaji også foredragsholdere.

– I Norden har vi derimot den laveste andelen kvinnelige topp-sjefer i Europa. De diskuterer ikke dette temaet på samme måte i Polen, men der har de bedre tall i praksis.

HØYT SKATTETRYKK

Forfatteren tror mye av årsaken er at den sterke velferdsstaten i land som Norge, gjør at mange kvinner har jobb i offentlig sektor, og at det på grunn av høye skatter er lite lønnsomt å kjøpe seg hjelp i hjemmet. Dermed ender mange kvinner opp med å jobbe mindre, og selv ta en større del av arbeidet i hjemmene. Høyere skatter fører til at flere velger deltidsarbeid, mens det motsatte gir større insentiver til å arbeide, og til å kjøpe tjenester til hjemmet, mener Sanandaji.

KPMG

KPMG Law Advokatfirma AS

Vi søker:

ADVOKATER/
ADVOKATFULLMEKTIGER

- Fast eiendom
- Entrepriserett

KPMG Law Advokatfirma er i sterk vekst, og søker etter 2 advokater/advokatfullmektiger med minimum 4-5 års erfaring fra fast eiendom og/eller entrepriserett til våre kontorer i henholdsvis **Bergen** og **Oslo**.

Det legges vekt på gode akademiske resultater samt kommersiell legning.

For ytterligere informasjon og søknad, se:
www.kpmglaw.no/karriere

Søknadsfrist: 15. mars 2018

Ola Mæle – Bergen
T. 971 64 999

Per Ivar Skinstad – Oslo
T. 406 39 266

DISTRIKTSOPPRØR mot halvering av reisesalæret

Halvering av salærsatsen på reise skaper opprørstemning blant advokater i distriktene. Advokater må nå jobbe mer for å få endene til å møtes, og mange taper store penger.

TEKST: NINA SCHMIDT
FOTO: BJØRN TORE NESS

OSLO/NAMSOS: Trøndelag krets har bedt advokater i kretsen om å fortelle hvordan kuttet rammer den enkelte, og har fått svar fra en rekke advokater.

Siw Bleikvassli driver egen praksis i kontorfellesskapet Advokatkontoret Nordenfjeldske i Namsos. Hun er fast forsvarer, og jobber også en del med barnevernssaker. Hun reiser jevnlig til Steinkjer, Trondheim, Bodø og Brønnøysund.

– Jeg har tro på at regjeringen vil lytte til at dette ikke slår så heldig ut i distriktene, sier Namsos-advokat Siw Bleikvassli, her på kontoret i Namsos med sin franske bulldog Götze.

SEKS UKER PÅ REISE

– Jeg har tatt utskrift av all registrert tidsbruk for 2017, og har registrert 230 timer på reise. Av dette utgjorde 206 timer reise- eller ventetid i benefiserte saker. Med halvert sats, utgjør dette et målbart tap i omsetningen min på 105.315 kroner for fjoråret, forteller Bleikvassli.

Totalt tilbragte hun altså litt over seks vanlige arbeidsuker på reise i fjor. Hennes svar på det folbare inntektstapet er å jobbe desto mer.

– Jeg står ofte opp klokka fem på morgenen, og jobber et par timer før ungene skal på skolen. Men dette er ikke holdbart i lengden, sier Bleikvassli.

Hun forteller at hun gjennom hele 2017 har forsøkt å være særdeles effektiv for å møte utfordringen med halvert salærsats.

– Jeg følger for eksempel tilrettelagte avhør via videolink. Og jeg samler opp

avtaler, og forsøker å gjennomføre fengselsbesøk når jeg likevel er i Trondheim i forbindelse med for eksempel en barnevernssak i Fylkesnemnda. Men til tross for at jeg virkelig har forsøkt å jobbe smart, så blir resultatet et stort tap, sier hun.

Som fast forsvarer stiller hun ofte i tilrettelagte avhør ved barnehuset i Trondheim. For å komme seg dit, kjører hun bil til Steinkjer, og tar toget derfra.

– Å jobbe på reise er nærmest umulig, uten å risikere at medpassasjerer får innsyn i taushetsbelagt materiale. Jeg kan bruke tiden til å lese faglitteratur, eller til å tenke over saken. Det kan jeg ikke fakturere noen for, sier Bleikvassli.

KAN BARE FAKTURERE HALV DAG

På et vanlig, tilrettelagt avhør bruker hun mellom syv og åtte timer på reise.

– På en dag der jeg er borte i åtte-ti timer fra kontoret, får jeg altså bare betalt for mellom fire og fem timers arbeid. Videre er det slik hos oss at alle fengslingsaker går i Steinkjer, en reise som tar om lag tre timer tur/retur. Selve fengslingsmøtet varer gjerne rundt en time. For fire timers fravær, får vi altså betalt for to og en halv times innsats.

Hun har en viss forståelse for argumentet fra regjeringen om at satsen for faktisk arbeid bør være høyere enn satsen som utbetales for medgått reisetid.

– Men som advokat er det ingen som betaler lønnen min, om jeg ikke har innføring. Eller kontorleien, eller lønnen til

7,5 TIMERS FLYTUR TIL VADSØ

«Jeg er i Vadsø nå som bistandsadvokat i en tredagers sak. Reisen i går fra Trondheim var på 7,5 timer – det var ingen forsinkelser, reisen tar så lang tid. Bare så vidt flyet gikk ned i Vadsø på grunn av tåke. (...) Helt umulig å jobbe på fullt fly til Tromsø. Samme gjaldt like fullt Widerøe-fly fra Tromsø til Vadsø, som brakte veldig og ristet. Helt urimelig å halvere reisesalær for slike turer», skriver Trondheims-advokat Gunhild Oftedal.

Kjappe direktefly er noe man bare kan se langt etter i mange småbyer i Norge, minner Gunhild Oftedal om.

de jeg har ansatt. Dette kuttet kom veldig brått på. Jeg kan ikke skalere ned og finne nye, rimeligere kontorlokaler over natta, slutte å være forsvarer, eller si opp ansatte på dagen, fordi jeg får mindre betalt på reise. Hvis jeg skal ivareta mine klienter, så må jeg reise, da må jeg møte i domstolen, og besøke folk i fengsel, sier hun.

Bleikvassli har tiltro til at politikerne forstår hvilken skvis de har satt advokater i distriktene i.

– De burde selvsagt ha utredet hvilke konsekvenser kuttet ville få, før det ble innført. Men jeg har tro på at politikerne som sitter med makten, vil ha et øye for at halveringen av reisesatsen er et distriktfiendtlig grep. Jeg er Høyre-politiker selv, riktignok med permisjon fra plass i fylkestinget, og jeg vet at Høyre har god distriktpolitikk.

Sliter «big time» i nord

Reisekuttet innebærer at vi ikke kan bruke egen bil, forteller advokat Erik Widerøe i Bjerkan Stav advokatfirma i Trondheim i sin epost til kretsen.

«Vi må bruke offentlig transport slik at man får jobbet med andre saker, slik intensjonen deres visstnok er. Hvis man ikke kan bruke offentlig transport, tar vi heller ikke saken. Det vil si at de som bor i mindre kommuner, vil ha lite tilgang på advokater som jobber på fri retts hjelp-sats. Det er kanskje de som trenger det mest? I Nord-Norge sliter de «big time». Der er det helt vanlig med to til fire timers kjøring pr. dag, og da er tapet mellom femten til tretti prosent av en dagsinntekt på syv tusen kroner», skriver Widerøe.

Erik Widerøe tar ikke saker på offentlig salær som krever at han kjører egen bil.

– Tjener mindre enn rørleggeren

«Er i fylkesnemnda i Molde. Ungdom fra Nord-Vestlandet akutt plassert i Sør-Trøndelag, så naturlig med advokat i Trondheim. Ingen direkte fly, så bil er mest hensiktsmessig. Tar cirka fire timer hver vei. Full vinter over Hemnkjølen, så det er lite aktuelt med «jobbing» på reisen. Begynte

klokka ti dag én, og klokka ni dag to. Det blir elleve timers reisefravær til en timepris langt under det jeg selv forleden betalte for rørlegger. Rimelig?», spør Trondheimsadvokat Marcus Amdahl i Advokatkontoret Nordenfjeldske.

ANNONSE

Finansavisen JUS 2018

Finansavisen Jus er ikke bare et magasin for dem med juridisk embetseksamen. Historiene er like verdifulle for ledere, gründere og ansatte i norsk næringsliv, organisasjoner og offentlig forvaltning.

Advokatbransjen har de siste 30 årene opplevd en rivende utvikling. Advokatfirmaene har blitt større og mer spesialiserte. Jurister har fått større gjennomslagskraft i alle deler av samfunnet.

Finansavisen Jus dekker endringene i advokatnæringen, vi bringer deg nyhetene, enten det er snakk om konkrete saker eller om aktørene. Vi gir sakene større bredde, som igjen gir leserne bedre innsikt.

I årene som kommer vil blant annet innføringen av kunstig intelligens og automatisering av advokattjenester føre til større endringer, noe du kan lese om i Finansavisen Jus.

Magasinet distribueres med Finansavisen.

Oppslag: 40 000

Tapte 134.000 kroner

Advokat Eli Anne Krystad hadde et tap i omsetningen på 134.000 kroner i fjor på grunn av halveringen av reisesalæret, og vurderer nå om hun ønsker å fortsette.

TEKST: NINA SCHMIDT

Advokat Eli Anne Krystad er partner i Advokatkontoret Nordenfjeldske, og har kontor på Rørvik i Nord-Trøndelag, som ligger to og en halv times kjøring fra Namdal tingrett, som er nærmeste domstol. Hun jobber som forsvarer og tar mange barnevern- og barnefordelingssaker, og reiser mye.

Hun registrerte 263 timer på reise i fjor. «I tillegg kommer alle kvelder/netter/morgener på hotell ved utenbys irretføring, hvor jeg da på grunn av jobb ikke er hjemme med familie og barn, eller kan gjøre særlig nytte for meg på annet vis», skriver hun i sin epost til kretsen.

Hun har regnet ut et tap i omsetningen på 134.000 kroner i fjor.

«Jeg ser at det er mulig å opprettholde samme omsetning i selskapet med langt færre timer på jobb, dersom jeg påtar meg andre typer oppdrag. Det er en forlokkende tanke, når man har små barn, slik jeg har. Mitt kontor på Rørvik er nokså nyetablert, og jeg ser et stort behov for denne type tjenester i distriktet», skriver hun.

– Min påstand er at kuttet i reisesalæret er mest merkbart ved distriktskontorene, da det er her kollektivtilbudet er dårligst, og hvor det er lang reisevei til domstolene, sier Eli Anne Krystad.

HØYERE HUSLEIE ENN MANGE ANDRE

At kuttet i reisesalæret kan forsvarers fordi husleien i distriktene er lavere enn i byene, avviser hun blankt.

«Dette mener jeg er feil. Det er nok en noe lavere kvadratmeterpris i Rørvik enn i Trondheim, men det må tas i betraktning at jeg er alene om å dekke min husleie, og at det er nødvendigt med funksjoner som vente-

rom, kopi/arkiv, og eget kontor for å gi mine klienter et tilfredsstillende tilbud. Jeg har undersøkt litt, og min erfaring er at jeg ligger noen over i husleie sammenlignet pr. hode med større firmaer i byene.»

PS, skriver hun til slutt: «Fikk forresten er regning fra elektriker nå nettopp. 800 kroner pr. time, eks.mva., med godt påslag på materialforbruket. Kanskje jeg skal omskoleres.»

63 KRONER I TIMEN

– Dette er sosial dumping fra det offentliges side, mener Anita Rian Lykken i Advokatkontoret Lykken & Myhr.

Advokat Anita Rian Lykken er såkalt «næradvokat» for parter i barnevernsaker i Rennebu kommune, som sogner til Fylkesnemnda i Molde. Fra sitt kontor på Melhus utenfor Trondheim har hun fire timers reisevei hver vei.

«Det betyr at en samtaleprosess som varer i cirka tre timer, forløper som følger», skriver hun i sitt svar til Trøndelag krets:

«Står opp klokken halv fem på natta for å kjøre til Molde klokka halv seks. Kjør tilbake etter endt samtaleprosess og litt lunsj, og er hjemme først klokka 18. (...) Reell betaling er 14 kroner pr. time reisetid (kontordriftskostnader minus faste kostnader).»

Hun forteller videre om et eksempel fra en tur til Molde, der hun fikk med-

hold i tilbakeføring etter kun én times møte: «Regnestykket blir som følger for denne arbeidsdagen med ti arbeidstimer: Salær for møtet på én time: 1020 kroner eks. mva. Salær etter driftskostnad er da 496 kroner. Reisetid/fraværestid minus driftskostnad a 9,5 time gir netto 133 kroner (reisesalær 510 kroner – driftskostnad 524 kroner x 9,5).

Reell betaling for denne arbeidsdagen på ti timer ble 629 kroner. Det vil si at jeg sitter igjen med 63 kroner pr. time FØR skatt denne dagen.»

Ti timers reise for å bistå i avhør

Steinkjer-advokat Anders Kjøren er fast bistandsadvokat, og bruker mye tid på tilrettelagte avhør i Trondheim. I sin e-post til kretsen gir han to eksempler fra en og samme uke som illustrerer hvordan han berøres av reisekuttet:

På mandagen var han i avhør i Trondheim, og var borte i fem timer fra kontoret, men fikk bare betalt for tre av dem.

«Jeg mener det ikke er forsvarlig å jobbe særlig mye på tog på grunn av taushetsplikten. Det er helt umulig å snakke i telefonen på toget, og hvis man sitter med dokumenter på PC-en, forutsetter dette at man ikke har noen bak seg, eller ved siden av

seg. I bil er det begrenset hva man kan gjøre», skriver han.

«Tirsdag skulle jeg bistå i avhør av fengslet klient, som politiet i Trøndelag har valgt å plassere i Mosjøen», forteller han. På grunn av værforholdene, brukte han totalt ti timer på reise, og tre timer på avhør. «På grunn av manglende dekning på telefon på cirka førti prosent av strekningen, er det begrenset hva man kan gjøre mens man kjører bil. Jeg brukte følgelig cirka tretten timer på saken denne dagen, men får betalt for åtte timer», skriver han.

«De to første dagene i denne uken har jeg altså vært på reise til sammen 18 timer, og har fått betalt for ni timer. Dette har dessverre blitt hver-

dagen. Når man samtidig vet at timesatsen det opereres med ligger langt under «normal» pris, blir dette problematisk», skriver Kjøren.

– Noen dager er direkte tap

Jørgen Holm, leder av Advokatforeningens lokallag i Molde og omegn, har skrevet brev til sine lokale stortingsre-

presentanter og fortalt om hvordan kuttet i reisesalæret slår ut.

Brevet inneholder også en tekst fra advokat Astrid Bolstad i Wold & Co. Advokater i Molde.

«For min egen del har jeg nå vært fast forsvarer i cirka tre år. Det merkes godt på inntjeningen. Saker med salærsats er hovedinntektskilden min nå. Jeg har de samme kostnadene til leie, Lovdata,

rettsdata, sekretær og så videre, som mine kolleger, men kan fakturere under halvparten for hver time.

Salærsatsen skal dekke lønn til ansatte, kontoromkostninger, faglig oppdatering og selvsagt også lønn og pensjon til meg selv. (...).

Noen dager er direkte tap for meg. For eksempel hender det at jeg møter i tingretten i Trondheim, kanskje som for-

svarer og kanskje som bistandsadvokat for en klient jeg har fulgt i lang tid. Det er fire timers kjøretur. Flyruten, som uansett var veldig ubeleilig tidsmessig, ble nylig lagt ned. På dag tre i retten er kanskje rettsmøtet ferdig klokka 12. Da går resten av dagen med til kjøring hjem, med halv sats på reisetid.»

«I utgangspunktet liker jeg å arbeide med slike saker, jeg tenker at jeg kan det

godt, og har noe å bidra med. Men det er ikke særlig fremtidsrettet. Skal jeg kunne opprettholde min plass i kontorfellesskapet, må jeg ha bedre inntjening. Mine kollegaer i fellesskapet er ikke særlig interesserte i å subsidiere meg», skriver Bolstad.

Advokat Jørgen Holm forteller at eposten ble sendt til Jenny Klinge (Sp), første nestleder i Justiskomiteen, og til

Else-May Botten (Ap) i Energi- og miljøkomiteen. Klinge svarte etter kort tid, mens Botten fortsatt ikke har svart.

– Klinge takket for at jeg tok kontakt om temaet, og for en god utdypning av problematikken. Hun ville gjerne komme på besøk. Vår hensikt var å synliggjøre hvordan kuttet rammer advokater i deres område, noe jeg føler at vi oppnådde, forteller Holm.

VERRE enn fryktet

Lilli Marie Brimi representerer Trøndelag og Møre og Romsdal kretser i Advokatforeningens hovedstyre, og er rystet over rapportene som har strømmet inn om hvordan kuttene i reisesalæret slår inn.

TEKST: NINA SCHMIDT

– Dette var verre enn vi hadde trodd på forhånd, sier hun.

– Advokatene stiller seg totalt uforstående til at staten legger til grunn at det skal være mulig å jobbe når man er på reise. På offentlige transportmidler som tog, fly, buss og båt er dette umulig på grunn av faren for innsyn, og hensynet til taushetsplikten. Og det er selvsagt umulig å jobbe mens man kjører bil, sier Brimi.

Hun er selv fast bistandsadvokat i Sør-Trøndelag tingrett og Frostating lagmannsrett, og er svært bekymret for følgene av kuttet i reisesalæret.

Hun forteller at mange av de faste forsvarerne og bistandsadvokatene i kretsene har mange timers reisevei mellom domstoler, fengsler og institusjoner.

– I hele midt-Norge finnes det bare ett Barnehus, og det ligger i Trondheim, sier Brimi.

ALENE OM UTGIFTENE

Hun er ikke enig med Justisdepartementet, som i et brev til Advokatforeningen hevder at kontorkostnadene er lavere i distriktene enn i byene.

– Dette stemmer rett og slett ikke. Mange advokater driver alene, og har derfor høye kontorkostnader, forteller hun.

Frostating lagmannsrett er en av flere domstoler som har kuttet kraftig i reisebudsjettene sine de siste årene. I 2016 og 2017 trakk Frostating flere saker fra Møre og Romsdal lagsogn til Trondheim.

– Dette har gitt mange advokater og andre aktører flere døgn på reise, forteller Brimi.

Hun har allerede hatt et møte med Sør-Trøndelags representant i Justiskomiteen på Stortinget, Guro Angell Gimse (H) om saken, og kommer til å presentere erfaringene som nå er samlet inn for henne i et nytt møte, forteller hun.

Lilli Marie Brimi forteller at kretsen på få dager fikk svært mange svar fra advokater om deres erfaringer med halvering av reisesalæret. Foto: Henrik Skjevestad

– JOBBER FOR Å ENDRE

Sveinung Rotevatn (M), som har etterfulgt Vidar Brein-Karlsen (Frp) som statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet, var svært kritisk til kuttet i advokatenes reisesalær da det ble innført i 2017.

– Vi i Venstre var som kjent veldig kritiske til dette kuttet, og jobbet for å få endret det, da vi var i budsjettforhandlinger. Først og fremst rammer kuttet mange landsens advokater, som er truffet ganske hardt av dette. Jeg har stor forståelse for deres situasjon, så vi må nesten se om vi kan finne rom for å gjøre en endring, men det blir en del av budsjettdiskusjonen, sier Rotevatn til Advokatbladet.

Departementet: – Billigere kontorer i distriktene

Advokater i distriktene har lavere kontorkostnader enn advokater i byene, påpeker Justisdepartementet i et brev til Advokatforeningen.

I et brev til Advokatforeningen om drøftingsmøte om salærsatsen, som ble sendt i midten av desember, skriver daværende statssekretær Vidar Brein-Karlsen at advokater i større grad enn tidligere har mulighet til inntektsgivende arbeid under reise.

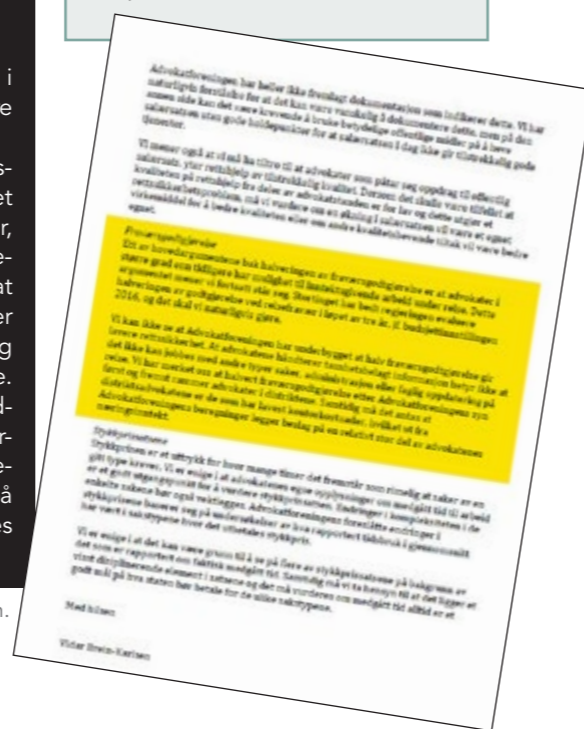
«Dette argumentet mener vi fortsatt står seg», fortsetter han.

Han understreker at regjeringen vil evaluere ordningen med halvt reisesalær etter tre år, slik Stortinget har bedt om.

Men departementet er ikke enig i at halv fraværsgodtgjørelse gir lavere rettsikkerhet, skriver han.

«At advokatene håndterer taushetsbelagt informasjon betyr ikke at det ikke kan jobbes med andre type saker, administrasjon eller faglig oppdatering på reise. Vi har merket oss at halvert fraværsgodtgjørelse etter Advokatforeningens syn først og fremst rammer advokater i distriktene. Samtidig må det antas at distriktadvokatene er de som har lavest kontorkostnader, hvilket ut fra Advokatforeningens beregninger legger beslag på en relativt stor del av advokatenes næringsinntekt», heter det i brevet.

Justisdepartementets brev til Advokatforeningen.

Advokat Fredrik Berg. Foto: Aina J. Rønning.

Høyesterett avviser innsyn i advokats timelister

Økokrim krevde innsyn i advokat Fredrik Bergs timelister da en av de frikjente eks-direktørene i Yara ønsket tilbakebetaling av saksomkostninger etter to runder i retten.

TEKST: THEA NORDÉN DAHL

Fredrik Berg, advokat i Fend, representerte den tidligere direktøren for Yaras vekststrategi, franskmannen Daniel Clauw, i den omfattende Yara-saken. Daniel Clauw, Thorleif Enger og Tor Holba ble alle frifunnet for korrupsjon da endelig dom i saken falt i desember i 2016.

Advokat Bergs klient fremsatte et erstatningskrav for å dekke sine faktiske forsvarerutgifter på rundt ni millioner kroner, subsidiært nedjustert til drøye fem millioner kroner, basert på den offentlige salærsats.

ØKOKRIM: IKKE DOKUMENTERT

Mens lagmannsretten mente at Økokrim «skal ha adgang til å gjøre seg kjent både med selve kravets omfang og innhold og de aktuelle bevis i erstatningssaken», mener Høyesterett at en potensiell utlevering av timelister bryter med advokatens taushetsplikt.

Før kravet skulle behandles i lagmannsretten, krevde retten timelister og bilag utlevert. Dette ble etterkommet, men med forbehold om at disse inneholdt fortrolige opplysninger, og derfor ikke skulle utleveres til Økokrim.

Likevel ønsket Økokrim innsyn, og argumenterte med at salærkravene ikke var godt nok dokumentert uten bilag, og at saksomkostningene dermed burde avgjøres skjønnsmessig. I tillegg ønsket de innsyn slik at retten til kontradiksjon ble ivaretatt.

– Min klient stod på sitt og nektet motparten innsyn. Likevel mente lagmannsretten at Økokrim burde få det, og dermed gikk saken til Høyesterett, forteller Berg.

IKKE FRIVILLIG

Høyesterett støtter Berg, og mener utleveringen til lagmannsretten ikke er ensbetydende med at også Økokrim skal få innsyn, og påpeker at timelistene ikke ble overlevert til lagmannsretten frivillig, men på anmodning.

Førstvoterende dommer Wenche Elizabeth Arntzen skriver følgende i kjennelsen:

«Under disse omstendigheter kan jeg vanskelig se at A selv har påberopt de aktuelle bevis for å underbygge erstatningskravet. Noe samtykke til at Økokrim gis innsyn i det omstridte materialet på grunnlag av frivillig bevisfremleggelse, foreligger folgelig ikke.»

– BURDE BEHANDLES LIKT

Berg mener krav om saksomkostninger i straffesaker skal behandles etter samme system som i sivile saker. Etter tvistelovens system for saksomkostninger er det ikke grunnlag for å kre-

ve fremlagt taushetsbelagt informasjon som motpartens timelister og bilag.

– Denne saken slår fast at man ikke kan be om innsyn i timelister i spørsmål om saksomkostninger etter frifinnelse i straffesaker, akkurat slik som i sivile saker, sier Berg.

Han mener det er åpenbart at timelister kan inneholde fortrolig informasjon, og dermed er underlagt advokatprivilegiet.

– Dette vil også gjelde ved saksomkostninger etter salærforskriften. Retten har ikke anledning til å sende timelister til påtalemyndigheten i slike saker, sier Berg og fortsetter;

– Man kan selvsagt velge å gi ut timelister frivillig, men det er ikke noe klienten kan tvinges til. Eventuelt kan man også sensurere taushetsbelagt informasjon, sier han.

– INGEN RETT TIL KONTRADIKSJON

Førstvoterende Arntzen peker i kjennelsen på at «lagmannsretten har trukket paralleller til at domstolene ved fastsettelse av salær for medgått tid til offentlig oppnevnt forsvarer etter salærforskriften § 5 gjerne ber om både timelister og bilag for utlegg.»

Hun fortsetter: Påtalemyndigheten har ingen rett til kontradiksjon ved salærfastsettelse etter salærforskriften, og folgelig heller ikke krav på innsyn i et eventuelt underlagsmateriale.»

En isbryter i Arktis

Advokat Liv Monica Stubholt taler varmt om næringsutvikling i det kalde nord. Det gjør man når juridiske traktater i Arktis er hverdagskost.

TEKST OG FOTO: JULIE MESSEL

Navn: Liv Monica Stubholt

Alder: 56

Bosted: Akershus

Opprinnelsessted: Arendal

Tittel: Partner i Selmer

Sivilstatus: Gift

Antall barn: 0

Hvilke aviser eller nettaviser leser du daglig? DN og VG

Favorittnettsted: Selmer.no

Favoritt-tidsskrift: Kan godt si The Economist men mener egentlig Vanity Fair

Hvilken bok leste du sist? A horse walks into a bar av David Grossman

Hvilken app bruker du mest? TaxiFix

Lager du matpakke? Nei

– Du vet, havrettstraktaten er praktfull! Hun skjenker kaffe. Partner og advokat Liv Monica Stubholt er en av Norges mest erfarne jurister innen olje og gass, med utstrakt kompetanse på utfordringer og muligheter i nordområdene. Sørendingen tviholder imidlertid på at hun jobber i servicebransjen.

– Det handler om å være tilgjengelig og gi råd når klienten trenger det. Det handler ikke om å jobbe femten timer i døgnet, sier Stubholt, og blottes sin glede i å arbeide tett med klientens problemstillinger der og da, når de oppstår.

– Som advokat liker jeg å jobbe med lovgivning og regulering i støpeskjeen. Jeg liker å være tidlig ute. Lovgivning i Arktis er nettopp det: Underveis, sier Stubholt.

STEILE FRONTER I NORD

Den siste uken i januar loset hun deltagere på den internasjonale konferansen Arctic Frontiers i Tromsø gjennom et spekket program, som ordstyrer.

På agendaen var samtaler, debatter og foredrag som involverte flere hundre aktører fra inn- og utland. Felles for dem alle var at de er knyttet til Arktis. Knyttet til mulighetene, begrensningene, behovene, politikktutforming, lovgivningen, fortiden og fremtiden i et område som er svært

«En av fordelene med å være partner i et større selskap er at jeg kan være med å bestemme retning, bestemme hva jeg vil jobbe med, hvor jeg kan bidra. Mine interesser er jo helt klart i skjæringspunktet mellom politikk, næringsliv og samfunn, og jeg innrømmer gjerne at det handler om nasjonsbygging.»

Prestedatteren fra Arendal har en forkjærlighet for den sørlandske skjærgården, men får likevel aldri nok av kyststripa i nord. Hun har tatt Hurtigruten mer enn seksti ganger.

sårbart og på samme tid både lønnsomt for næringslivet og viktig for de nasjonale interesser. Ikke bare for Norge, men også for Kina, USA, Canada, Russland.

Temperaturøkningen skjer dobbelt så raskt i Arktis som i andre deler av verden. Arktis er på alle måter en hotspot. Og midt i disse brytningene mellom muligheter og begrensninger, næring og miljø virker Liv Monica Stubholt. CV-en avdekker omfattende erfaring fra offentlig og privat sektor, nasjonal og internasjonal kompetanse. Porteføljen representerer et Norge i miniatyr: Olje, gass, kraft, sjømat.

STATSSEKRETÆR FOR SP

Arktis har hun jobbet med siden 2005, da hun ble statssekretær for Senterpartiet i Stoltenberg II-regjeringen og fikk ansvar for nordområdene.

– Det var da jeg fikk ordentlig los på denne tematikken. Jeg trives i skjæringspunktet mellom politikk, samfunn og næringsliv. I Arktis er lovgivningen i støpeskjeen. Det er fremtiden

– Det er rom for å være personlig, men ikke privat, sier Stubholt.

vi holder på med. Jeg liker å jobbe med forretningsutvikling i områder der reguleringer ennå ikke er ferdig utarbeidet og ratifisert.

Hun er en grunnleggende tilhenger av å si ja til ting hun blir bedt om. Derfor har hun også presset inn et intervju på møterommet Galteskjær hos Selmer i Oslo, for å snakke om havrettsstraktatens eleganse og næringslivets arktiske muligheter.

ARKTISK KOMPETANSE

I tillegg til sine imponerende kunnskaper om nordområdene og Arktis, særlig innen petroleumsindustrien, har hun betydelig erfaring fra fornybar energi, fiskeri, havbruk, offentlig sektor og EØS/EU-rett. Hun sitter i divisjonsstyret i Norges Forskningsråd for Energi, Ressurser og Miljø. Og har altså vært både statssekretær, og Senterpartiets rådgiver for Finanskomiteen på Stortinget.

– Da jeg begynte som statssekretær i UD hadde nordområdepolitikken skiftet retning fra distriktspolitikk til nasjonal strategisk interesse. Nordområdepolitikken ble utviklet med tverrpolitisk støtte og utgjør et skifte. Aktivitet i nord har nasjonal interesse. Det var et viktig veiskille.

Og det er det flere enn Stubholt som har innsett. Arktisk Råd er nylig nominert til Nobels fredspris, og i år fyller organisasjonen tyve år. I den forbindelse er man i ferd med å utvikle rettslig bindende traktater, som på sikt skal implementeres i nasjonal lovgivning.

– Det finnes ikke en egen arktisk jus. Ennå. Men vi ser et par spor som gjør at vi kan forvente særreguleringer av mange grunner, kanskje med miljø som det viktigste. Internasjonal rett er et levende tema i nordområdene.

Arktis er et hav. Her gjelder havrettskonvensjonen.

– Den er en av de mest vellykkede internasjonale traktater jeg vet om. Den er et praktverk. Den er så anvendelig, og har vist en evne til å ta opp i seg utvikling.

«Respekt og mellommenneskelighet er viktig. En form for fellesskap. Det er rom for å være personlig, men ikke privat.»

Liv Monica Stubholt

– EN LYKKE Å VÆRE PARTNER

Liv Monica Stubholt elsker jussen.

– Hva tenker du den største utfordringen er for den norske jussen i dag?

– At den blir opplevd som konservativ, fjern, stiv og lite tilgjengelig. Mange sier at

de holder advokatene unna så lenge som mulig, helt til det siste, ellers blir alt så komplisert. Det behøver det ikke å være, mener jeg.

Det er nå tre år siden hun kom til Selmer, der hun i dag er partner. En lykke, som hun selv sier det.

– En av fordelene med å være partner i et større selskap er at jeg kan være med å bestemme retning, bestemme hva jeg vil jobbe med, hvor jeg kan bidra. Mine interesser er jo helt klart i skjæringspunktet mellom politikk, næringsliv og samfunn, og jeg innrømmer gjerne at det handler om nasjonsbygging.

TRENGER LEVEDYKTIG NÆRINGS-LIV

– Det er et sårbart område du arbeider i, med mange potensielle konflikter. Nylig saksøkte Naturvernforbundet og Natur og Ungdom Staten for brudd på miljøparagrafen i Grunnloven for boring etter olje. Hva tenker du om det?

– De hadde en dårlig sak juridisk. Samtidig mener jeg de er i sin fulle rett til å drive rettslig aktivisme i domstolene. Mange mener det ikke er riktig arena, jeg mener det er helt legitimt.

– Du har klienter med kommersielle interesser i nord, i tillegg jobber du for flere stiftelser og forskningsorganisasjoner. Er det vanskelige roller å balansere?

– Nei. Det synes jeg ikke. De seriøse selskapene innenfor olje og gass er bærebjelker for at vi skal oppnå noe av det viktigste i nordområdene: At det går an å leve og bo der. Da trenger vi et levedyktig næringsliv. Olje- og gass-selskapene er seriøse aktører. De forholder seg til det vi kaller license to operate, som forutsetter aksept fra samfunnet. De bidrar til å heve standarden. Dette går på miljø, urfolksrettigheter og ansvaret man har for denne regionen som vertskap.

ISBRYTER

Utenfor vinduene til advokatfirmaet Selmer innerst på Tjuvholmen regner det i februar. Vannet plasker mot brygga. Isfri fjord og isfritt hav er ikke lenger forbeholdt Østlandet. Vi går også mot et isfritt Arktis. Der det før lå metervis med tykk is i Barentshavet vinterstid, er havet farbart nå også vinterstid.

– I dag tar russerne skipsveien fra Europa til Stillehavet via den nordlige sjørute. Det er økonomiske, så vel som geopolitiske grunner til at Norge nå har satt nordområdene på agendaen?

– Ja. Det er det. Samtidig er den nordlige sjørute langt mer konseptuell enn reell. Til det er farvannet for ustabilit. Innleie av isbrytere er dyrt, og bare aktuell for en del av flåten som frakter varer mellom kontinentene. Når det er sagt, er det bare noen dager siden Kina la frem sin Arctic policy, der de definerer Arktis som svært viktig. Så det er store internasjonale interesser i nord.

Bakover i familierakkene er det lærere, prester og misjonærer. Før det, fiskere og bønder. Hun er hjemme i Arendal, der hun fremdeles har familie og et vakkert skue utover et kjært kystlandskap. Det er mildt og vakkert, men ikke imponerende og voldsomt som i nord.

Men hvilket landskap gir livet hennes klangbunn? Annet enn kontorlandskapet?

– Mangfoldet. Jeg er en stor tilhenger av det. Og mulighetene til å utøve pasjonene våre på ulike vis.

I januar var hun ordstyrer på konferansen Arctic Frontiers, der regjeringsmedlemmer fra både Norge, Sverige, Danmark og Finland var blant innlederne.

KVINNENE GJØR SEG GJELDENE

– Dette advokatkontoret har 36 partnere. Tre av dere er kvinner. Hva tenker du om kvinneandelen på norske advokatkontorer?

– Den er for lav. Åpenbart. Vi jobber med det. Det handler om at vi skal speile mangfoldet, representere kundene våre, og rekruttere fra 100 prosent, ikke bare 50. Når det er sagt, så er jeg svært stolt over de tre kvinnelige partnerne vi har i Selmer i dag. Camilla Magnus leder vår corporate-avdeling, og er en av Skandinavias beste på transaksjoner, Line Ravlo-Losvik er en av landets beste advokater i næringsseiendom, mens jeg leder avdeling for handel, energi og industri. Så vi gjør oss gjeldende.

– For mange kvinnelige jurister er Liv Monica Stubholt et forbilde. Hva tenker du om det?

– Jeg blir utrolig glad dersom jeg kan synliggjøre at det finnes mange måter å være jurist på. Min viktigste drivkraft er meningsfull utveksling med dem rundt meg. Respekt og mellommenneskelighet er viktig. En form for fellesskap. Det er rom for å være personlig, men ikke privat. Jeg er tilstede når jeg er der jeg er. Jeg er utrolig glad i faget mitt, og er jo kommet tilbake til advokatyrket, gang på gang.

– Det er jo mange ting det er morsomt å gjøre. Da jeg spurte meg selv hva jeg hadde lyst til å gjøre var det jo så mye, den lista blir altfor lang. Men da jeg spurte meg selv hva er det du er? Da var svaret enkelt: Jeg er advokat.

Vil få alle til å slutte å si «barneporno»

Domstoladministrasjonen tar nå tak i domstolens bruk av «barneporno» som begrep. Begrepet tar overgriperes ståsted, og er uproft og misvisende, mener Kripos.

TEKST OG FOTO: BJØRN LØNNUM ANDREASSEN

– Det hender man kommer frem til at bruken av begreper ikke er optimale. Endringer kan da komme fra domstolene selv, eller fra parter i saker. Begrep kan også komme fra akademia eller samfunnet rundt, sier Iwar Arnstad, fungerende avdelingsdirektør hos Domstoladministrasjonen.

– Vi har registrert at en del mener begrepet «barnepornografi» ikke er korrekt. Personlig deler jeg den meningen. Domstoladministrasjonen kan og skal ikke styre dommernes bruk av terminologi, men vi har delt artikler om begrepsdiskusjonen på vårt interne nett. Håpet er at dommere skal reflektere over bruken av begrepet, sier Arnstad.

– Det kan ta litt tid før en ny sannhet for riktig bruk av begreper etableres. Domstolene er selvstendige enheter. Men vi prøver å gjøre ansatte bevisste, slår Arnstad fast.

– Jeg tror det i løpet av 2018 kommer til å bli påpekt av parter involvert

DA oppfordrer dommere til å slutte å bruke begrepet «barneporno», forteller Iwar Arnstad.

i rettssaker og sikkert fra dommerne selv, at barnepornografi ikke er rett begrep, sier han.

Arnstad eksemplifiserer med at saker som er anket kan gjøre at noe tid vil gå for begrepet er helt borte.

– BARN OG PORNO BØR IKKE KOBLES

Tingrettsdommer i Oslo tingrett og medlem av Dommernes mediegruppe, Ina Strømstad, mener bevisstgjøring trengs, og at andre begrep må inn.

– «Barneporno» er et uheldig begrep. Det er verken rettslig rett eller godt å koble barn og porno. Det bør klart bli slutt på bruken av dette begrepet, sier hun.

Andre begrep som dekker denne typen saker må finnes, sier hun og legger til at dette ikke er tatt opp i Oslo tingrett.

– UPROFT

Bjørn-Erik Ludvigsen er politioverbetjent i Kripos der bruk av ordet «barneporno» regnes som uproft.

– Det er bra at Domstoladministrasjonen nå tar grep. Denne typen bilder

og film er ikke pornografi, men dokumenterer forbrytelser i form av grove seksuelle overgrep mot barn. Kripos anser at å bruke «barneporno» er å bruke samme terminologi som gjerningspersoner bruker, sier Ludvigsen.

– For vettuge mennesker er ikke materiell som viser overgrep noe pornografisk. Bruken av begrepet bidrar til å forsterke alvorlige krenkelser mot barn, og tar altså overgriperes ståsted og terminologi.

Det er uproft å bruke en betegnelse som ikke står i lovverket, fastslår Ludvigsen.

JOURNALISTEN STARTET

Bakgrunnen for at Domstoladministrasjonen nå løfter temaet, er en kommentar fra Martin Huseby Jensen, redaktør i Norsk Journalistlags fagblad Journalisten.

«Nei, kjære kolleger, det er ikke noe som heter barnepornografi. Det er overgrep, for faen! Små barn tvinges til seksuelle handlinger og pressen kaller det for barnepornografi. Hvor pokker gikk vi feil?», skrev Huseby.

Overgrepsmateriale er ikke pornografi, sier Bjørn-Erik Ludvigsen i Kripos.

JUŠNYTT nr. 2/2018

Advokatens fagsider er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, Per Racin Fosmark. Han har over 25 års erfaring som advokat og møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

► Økokrim tapte krav om innsyn i advokatens timelister

Høyesterett avsa 17. januar 2018 enstemmig kjennelse i avdeling – **HR-2018-109-A** – som gjaldt påtalemyndighetens rett til innsyn i timelister i forbindelse med krav om erstatning for saksomkostninger etter frifinnelse, jf. straffeprosessloven § 438 og § 441. En franskmann som var tiltalt i en omfattende økonomisk straffesak, ble frifunnet i *Yara-saken* (LB-2015-138815-2). Han var bistått av privat antatte forsvarere fra han ble siktet i mai 2012 til han

ble frifunnet i januar 2017. Etter frifinnelsen fremsatte han krav om erstatning for nødvendige utgifter til sitt forsvar. **NB!** Partene var enige om at Økokrim ikke kunne kreve fremlagt taushetsbelagt materiale i form av advokatens timelister. De var også enige om at påtalemyndigheten har rett til innsyn i taushetsbelagt materiale som en frifunnet velger å fremlegge for å underbygge sitt krav. Høyesterett fant at materialet, som var fremlagt etter anmodning fra lag-

mannsretten og med forbehold om at det ikke ble oversendt Økokrim, ikke var fremlagt frivillig. Videre mente Høyesterett at fremsattelsen av krav om erstatning for saksomkostninger ikke kunne anses som et implisitt samtykke til at materialet ble fremlagt for Økokrim.

Dommere: Arntzen, Kallerud, Bårdsen, Bull og Tønder.

Om et pålegg om reintallsreduksjon stred mot minoritetsvernet i SP artikkel 27 og/eller eiendomsvernet i EMK P1-1

Høyesterett avsa 21. desember 2017 dom (dissens 4-1) – **HR-2017-2428-A** – om gyldigheten av et vedtak som påla siidaandel å redusere reintallet. Vedtaket om å redusere reintallet til 75 dyr var gyldig, fordi det hverken krenket reineierens rettigheter etter **SP artikkel 27** eller **EMK P1-1**.

I 2013 ble det øvre reintallet for reinbeitedistrikt 20 Fálá etter klagebehandling satt til 2000 rein. Siidaandelene ble i tråd med reindriftsloven § 60 tredje ledd pålagt å redusere flokkene forholdsmessig. For én av siidaandelene innebar dette en reduksjon til 75 dyr. Lagmannsretten hadde lagt til grunn at det ikke var mulig å drive lønnsomt med et så lavt reintall, noe

Høyesterett måtte bygge på. **Flertallet** (Bergsjø, Bergh, Wenbster og Indreberg) mente at siidaandelens rettigheter etter SP artikkel 27 ikke var krenket. Lagt vekt at reguleringen er gjort i reindriftsutøvernes interesse, og at den har en rimelig og objektiv begrunnelse. Det var sentralt at reindriftslovens primære løsning er at siidaen selv kan bestemme hvordan reduksjonen kan skje, samtidig som en skjerming av de minste reineierne kan oppnås ved å fastsette et øvre reintall pr. siidaandel. **Mindretallet** (Falch) mente at SP artikkel 27 var krenket ved at små siidaandeler ikke var skjermet mot reduksjon. En **enstemmig** Høyesterett kom til at siidaandelens rettigheter etter EMK P1-1 ikke var krenket.

Straffutmåling for oppbevaring av amfetamin – tilståelsesfradrag

Høyesterett avsa 21. desember 2017 enstemmig dom – **HR-2017-2444-A** – som gjaldt straffutmåling først og fremst for oppbevaring av ca. 1,2 kg amfetamin av til dels lav styrkegrad. Høyesterett la til grunn at dette i utgangspunktet kvalifiserte til en straff av fengsel i 2 år og 9 måneder. Det ble gitt et fradrag på 35 % fordi politiet ikke hadde oppdaget stoffet om det ikke hadde vært for at gjerningspersonen hadde fortalt politiet om lageret. Det ble også lagt vekt på at tilståelsen førte til at partiet ikke kom på markedet.

Dommere: Bull, Indreberg, Normann, Bergsjø og Øie.

► Mors mishandling av egne barn

Høyesterett avsa 20. desember 2017 enstemmig dom – **HR-2017-2415-A** – som gjaldt straffutmåling for en mors mishandling av fire mindreårige barn over en periode på knapt to år. Mishandlingen bestod i at hun hadde slått, truet og ydmyket barna slik at de fikk psykiske skader, jf. **straffeloven (1902) § 219** – nå **straffeloven (2005) §§ 282** og **283**. Moren og hennes mann er eritreiske statsborgere som kom til Norge i 2013. De hadde med seg seks mindreårige barn i alderen to til femten år. Ett spørsmål var hvilken betydning det har for straffutmålingen at moren hadde vokst opp i en kultur med andre normer for barneoppdragelse. Høyesterett kom til at dette *ikke* skulle være formilende ved straffutmålingen. Utgangs-

punktet er at den som kommer til Norge, må bedømmes på samme måte som andre, jf. Rt-1984-1146 på side 1150. Høyesterett uttalte i **avsnitt 18**:

«Det fremgår av Grunnloven § 104 tredje ledd at barn har rett til vern om sin personlige integritet, og at statens myndigheter skal legge til rette for barnets utvikling. Dette omfatter å beskytte dem mot vold og mishandling, noe som også fremgår av barnekonvensjonen artikkel 19. Straffelovforfølging av voldsutøvere inngår som en integrert del av barns rettsbeskyttelse. Da er det etter min mening [Falch] ikke grunn til her å relativisere straffutmålingen avhengig av gjerningspersonens opprinnelse og kulturelle bakgrunn.»

Høyesterett la imidlertid noe vekt på at moren var analfabet og uten kunnskaper i norsk språk da hun kom til Norge, noe som svekket hennes forutsetninger for å tilpasse seg norske forhold i den første tiden her.

Da påtalemyndigheten ikke ønsket å skjerpe straffen, ble den fastsatt i samsvar med lagmannsrettens dom til fengsel i ett år, hvorav tre måneder betinget. Det er verdt å merke seg at lagmannsrettens utgangspunkt – fengsel i overkant av ett år – var for mildt, og at «riktig» utgangspunkt måtte være fengsel i ett år og seks måneder.

Dommere: Falch, Bårdsen, Noer, Høgetveit Berg og Matningsdal.

Avskjæring av fremførbart underskudd i aksjeselskap

Høyesterett avsa 20. desember 2017 enstemmig dom – **HR-2017-2410-A** – som gjaldt gyldigheten av vedtak om bortfall av retten for et selskap til fremføring av underskudd fra forutgående år, jf. **skatteloven § 14-90**, etter at én av aksjonærene hadde kjøpt alle aksjene i selskapet. Dette er den første høyesterettsdommen om forståelsen av § 14-90. Høyesterett kom til at vedtaket var gyldig.

I utgangspunktet hindrer ikke endringer i eiersammensetningen et aksjeselskap i å føre underskudd ett år til fradrag i inntekten senere år. Men § 14-90 oppstiller unntak dersom det er sannsynlig at det «overveiende motiv» for eierskapsendringen var å utnytte underskuddet. Spørsmålet var forståelsen av vilkåret «overveiende motiv».

Høyesterett kom til at dette måtte fastlegges ut fra en vurdering av de ytre omstendighetene ved transaksjonen. Det er ikke avgjørende hva som rent faktisk var det subjektive formålet, dersom det skulle være annerledes (**avsnitt 43** og **53**). Lovens ordlyd – «overveiende» – taler for at det er tilstrekkelig at det skattemessige motivet veier tyngre enn de forretningsmessige motivene for transaksjonen, uten ytterligere krav til kvalifisert overvekt (**avsnitt 55**). Vurderingen av hva som er transaksjonens «overveiende motiv», åpner ikke for en illojalitetsvurdering lik den man finner ved den ulovfestede gjennomskjæringsadgangen (**avsnitt 62**).

Dommere: Bull, Arntzen, Kallerud, Noer og Endresen.

Ikrafttredelse nye lover

26. januar 2018

Finansdepartementet:

LOV-2016-12-20-111 om endringer i skatteloven, *del IV* og **LOV-2017-12-19-129** om endringer i denne endringsloven, *del II*. Begge ikrafttredelser med virkning fra og med inntektsåret 2017. Endringene gjelder § 8-11, § 8-13 (skipsaksjeselskaper m.m.) og § 14-43 (saldoavskrivning).

1. februar 2018

Finansdepartementet:

LOV-2017-12-19-120 om endringer i folketrykkløven, § 9-10 **nytt tredje ledd** (Kap. 9: Stønad ved barns og nærstående sykdom). Hele endringsloven i kraft.

► Personlig ansvar for daglig leder i et aksjeselskap

Høyesterett avsa 14. desember 2017 enstemmig dom – **HR-2017-2375-A** – som gjaldt personlig ansvar for en daglig leder i et aksjeselskap for tap som en kreditor mente å ha lidt på grunn av mangelfull informasjon om sviktende økonomi i selskapet, jf. **aksjeloven § 17-1**. Lederen ble i lagmannsretten dømt til å betale kr 750 000, og hans anke ble forkastet, da det hadde vært store mangler knyttet til *regnskapsførselen* i selskapet.

Uttalt at rekkevidden av den kontraktsrettslige lojalitetsplikten i løpende kontraktsforhold i høy grad vil bero på kontraktstypen og forholdene ellers (**avsnitt 35**). Etter å ha slått fast at det personlige ansvaret for ledelsen etter § 17-1 for kreditortap som følge av unnlatt varsling, nødvendigvis ikke rekker like langt som den kontraktsmessige

varslingsplikten for selskapet, oppsummerte førstvoterende (**avsnitt 40-42**):

«For det første bør aktsomhetsnormen gi ledelsen et visst strategisk arbeidsrom utover det den kontraktsrettslige lojalitetsplikten isolert betraktet kan tilsi, også til å arbeide for å redde virksomheten «i det stille».

For det andre bør aksjeloven § 17-1 her praktiseres på en måte som gir selskapsledelsen en rimelig grad av forutsigbarhet. Insolvens er et innarbeidet og nokså avklart kriterium, og det er også ellers egnet som utgangspunkt for varslingsplikten. Aktsomhetsnormen for så vidt gjelder det tapet som en kreditor måtte lide fordi han ikke blir varslet om sviktende økonomi i selskapet, bør altså kunne presiseres slik at det ikke – iallfall ikke under ordinære forhold – vil være

aktuelt med personlig ansvar så lenge ledelsen på et forsvarlig avklart grunnlag bygget på at selskapet var solvent.

For det tredje tilsier hensynet til sammenheng med den etablerte aktsomhetsnormen under § 17-1 for så vidt gjelder styrets plikt til å begjære oppbud, at personlig ansvar for ikke å ha varslet kreditorene om økonomisk svikt ikke bør inntre selv om selskapet nok var insolvent, dersom det likevel var et realistisk håp om å kunne redde selskapet fra konkurs, selskapets ledelse arbeidet aktivt og lojalt med dette for øyet og kastet kortene innen rimelig tid. Jeg viser til Normann, Styremedlemmers erstatningsansvar i aksjeselskaper, 1994 side 502 og side 524.»

Dommere: Bårdsen, Høgetveit Berg, Ringnes, Indreberg og Matningsdal.

Fastsettelse av vederlag for bygning ved avsluttet tomtefeste (Zachariasbryggen II)

Høyesterett avsa 12. desember 2017 dom (dissens 3-2) – **HR-2017-2359-A** – som gjaldt fastsettelse av vederlag for festerens bygning ved opphør av festeforholdet, jf. **tomtefesteloven § 41 andre ledd**. Saken gjaldt anke over lagmannsrettens nye overskjønn etter Høyesteretts første behandling av saken, **HR-2016-1240-A**. Ved flertallets votum i den dommen ble det avgjort at når både festeren og bortfesteren har krevd at bortfesteren overtar bygningen, kan festeren velge om vederlaget skal fastsettes etter tomtefesteloven § 41 første eller andre ledd. Stikkordsmessig ble verdsettelse etter første ledd angitt som «teknisk verdi», mens verdsettelse etter andre ledd ble benevnt «bruksverdi». Videre ble det slått fast at beregning ut fra bruksverdien kan være høyere enn den tekniske verdien. I dommen ble det ikke tatt stilling til *hvordan* vederlaget skal beregnes.

Det var enighet om at verdsettelsen skulle skje på grunnlag av *bruksverdien* for bortfesteren, jf. § 41 andre ledd – «det verdet husa og tilskipingane har for bortdfestaren». Ved det nye skjønnet tok lagmannsretten utgangspunkt i en kapitalisering av netto leieinntekter for å finne frem til eiendommens totalverdi – 374 millioner kroner. Deretter trakk man fra 40 millioner kroner for verdien av tomten, beregnet etter antatt strøkpris. Vederlaget for bygningen ble derfor 334 millioner kroner.

Flertallet (Kallerud, Bergh og Bergsjø) kom til at lagmannsretten fremgangsmåte var feil. Når det tas utgangspunkt i en avkastningsmodell, måtte denne fremgangsmåte også benyttes ved beregningen av tomteverdi. Slik lagmannsretten hadde gått frem, ble resultatet at byg-

ningsverdien ble fastsatt vesentlig for høyt. Med Zachariasbryggens beliggenhet i Bergen, må en vesentlig del av inntjeningspotensialet skrive seg fra tomten (**avsnitt 68**). Lagmannsrettens fremgangsmåte innebar at festeren godskrives nesten hele eiendommens fremtidige inntjeningspotensial. Festeren settes i en posisjon ikke ulik en eiers i en salgssituasjon, til tross for at festeren ikke har annen rett til grunnen enn at han kunne benytte den i en begrenset tidsperiode, som nå var ute (**avsnitt 70**). Overskjønnet ble med ett unntak opphevet.

Mindretallet (Normann og Tønder) kom til at lagmannsrettens rettsanvendelse var korrekt. Lagmannsretten hadde tillagt tomstens inntektspotensial tilstrekkelig vekt, og vederlaget var i samsvar med bygningens reelle verdi for bortfesteren.

► Beslag i advokatarkiv hos en advokat som selv er siktet for alvorlige straffbare forhold

Høyesterett avsa 17. januar 2018 enstemmig kjennelse i avdeling – **HR-2018-104-A** – som er et bidrag til forståelsen av forbudet mot å ta beslag hos en advokat i det som klientene har «betrodd» advokaten, jf. **straffeprosessloven § 204 første ledd, jf. § 119 første ledd**. Det sentrale spørsmålet var om forbudet faller bort i den utstrekning det samme materialet er sendt offentlige myndigheter, herunder domstolene og politiet, slik at politiet på annen måte kan få tilgang til dokumentet. Høyesterett kom – i motsetning til tingretten og lagmannsretten – til at forbudet også gjelder dokumenter/informasjon som politiet selv forutsettes å ha tilgang til, eller som advokaten har formidlet til offentlig myndighet.

Uttalt at det er forskjell mellom å henvise politiet til å søke informasjonen hos mot-tagerorganene, og å gi politiet en direkte og samlet tilgang til de elektroniske filene som danner grunnlaget for denne kommunikasjonen med det offentlige (**avsnitt 39**). Førstvoterende uttalte **avsnitt 40–42**:

«For det første vil tilgang direkte hos advokaten kunne gi politiet en selvstendig sammenstilling av klienter og saker.

Jeg minner her om at retten ved sin sortering ikke skal ta stilling til om materialet er relevant for den aktuelle etterforskningen.

For det andre vil tilgang direkte hos advokaten kunne gi politiet innblikk i hvordan advokaten har organisert materialet, både med hensyn til relasjoner mellom klienter og saker og for så vidt gjelder den enkelte klient og sak.

For det tredje vil de elektroniske filene som danner grunnlaget for kommunikasjonen med det offentlige, kunne inneholde metadata som ikke er formidlet videre til mottagerorganet, herunder informasjon om hvem som har arbeidet med filen, når det er arbeidet med den og når den har vært endret. Filene kan også være bearbejdet på andre måter som er meningsbærende i sammenhengen.»

Kjennelsen gir god innsikt i rekkevidden av bevis- og beslagsforbudet for blant annet advokatarkiver. Dommere: Bårdsen, Bull, Arntzen, Kallerud og Tønder.

Oppfyllelse av forpliktelse til å tegne aksjer ved kapitalforhøyelse

Høyesterett avsa 18. januar 2018 enstemmig dom – **HR-2018-111-A** – som gjaldt spørsmålet om en aksjetegners betalingsforpliktelse bortfaller når meldefristen i **aksjeloven § 10–9 tredje ledd** er oversittet, og dette skyldes aksjetegners eget betalingsmislighold. Det var inngått en gjensidig og bindende avtale mellom aksjeselskapet og aksjetegneren, men tegningsbeløpet ble ikke innbetalt innen meldefristen i § 10–9 tredje ledd. Etter en gjennomgang av rettskildene kom Høyesterett til at aksjeloven § 10–9 tredje ledd ikke kan forstås slik at en forpliktelse til å innbetale aksjeinnskuddet faller bort ved oversittelse av meldefristen, når dette skyldes betalingsmislighold på tegnerens side (**avsnitt 35**).

Dommere: Normann, Noer, Høgetveit Berg, Falch og Matningsdal.

En utlending kan ikke straffes etter norsk rett for handlinger i utlandet som var lovlige der

Høyesterett avsa 21. desember 2017 enstemmig dom – **HR-2017-2429-A** – som gjaldt spørsmålet om en utlending kan dømmes i Norge for handlinger begått i utlandet, som ikke var straffbare på handlingsstedet, når det straffbare forholdet fortsatte etter at utlendingen flyttet til Norge, jf. **straffeloven (1902) § 12 første ledd nr. 1**. Det gjaldt mishandling i nære relasjoner, jf. straffeloven (1902) § 219, som fant sted i Jemen i perioden 2003 til 2009 og i Norge fra 2009 til 2014. Det dreide seg om en *fortsatt forbrytelse*. Høyesterett kom til at det ut fra rettsikkerhetshensyn i denne saken må kreves **dobbelt straffbarhet** for å straffe tiltalte for den delen av forbrytelsen som fant sted i Jemen, da handlingene ikke var straffbare der. Høyesterett viste blant annet til forarbeidene, og at et krav om dobbelt straffbarhet var i tråd med § 12 første ledd nr. 4 bokstav b. Høyesterett tok imidlertid ikke stilling til om det på generelt grunnlag må gjelde et krav om dobbelt straffbarhet i alle saker hvor det er spørsmål om å anvende norsk strafferett på en fortsatt forbrytelse.

Dommere: Webster, Bergsjø, Høgetveit Berg, Arntzen og Endresen.

► Bustadoppføringsloven § 33 – «verdireduksjon»

Høyesterett avsa 7. november 2017 enstemmig dom – **HR-2017-2102-A** – som gjaldt erstatningskrav fra et boligutbyggingselskap mot et arkitektkontor på grunn av uriktige opplysninger om P-ROM som selskapet brukte ved salg av boligene. Spørsmålet var om selskapet kunne kreve erstattet de prisavslagene selskapet gav boligkjøperne da arealsvikten ble oppdaget. Høyesterett kom til arkitektkontoret var erstatningsansvarlig selv om tilsvarende boliger ble solgt til samme pris kort tid etter at opplysningene om P-ROM hadde blitt rettet.

Det følger av bustadoppføringsloven § 33 at en kjøper kan kreve prisavslag dersom det foreligger en mangel som ikke blir rettet. Et tema i Høyesterett var utmålingsregelen i **§ 33 andre ledd andre punktum** og begrepet «verdireduksjon». Dommen gir veiledning for fortolkningen av dette begrepet, se **avsnitt 46–48**:

Uriktig varemerke på emballasje

Høyesterett avsa 17. januar 2018 enstemmig dom – **HR-2018-110-A** – som gjaldt spørsmål om krenkelse av varemerkerett, jf. **varemerkeloven § 4**. Et firma hadde i forbindelse med skifte av vareleverandør festet etiketter med et uriktig varemerke på emballasje for et konserveringsmiddel til bruk i fiskeindustrien. Selv om bruken fant sted etter at salg var gjennomført, og selv om firmaets faste kundekrets var orientert om leverandørskiftet, kom Høyesterett til at det forelå en overtredelse av § 4. Vederlaget for varemerkekrenkelsen ble satt til 80 000 kroner. Dommen avklarer anvendelsesområdet for varemerkeloven § 4 sett i lys av praksis fra EU-domstolen.

Dommere: Kallerud, Matheson, Bull, Bergh og Tønder.

«Regelen tar sikte på å kompensere for det verdiminuset mangelen representerer for kjøperen. Prisavslaget skal – i motsetning til prisavslag etter kjøpsloven § 38 og avhendingslova § 4–12 – ikke fastsettes som en reduksjon av kjøpesummen i samme forhold som verdien av ytelsen blir redusert, jf. NOU 1992:9 side 81. Det fremgår at verdireduksjonen «i dei fleste tilfelle [må] fastsetjast på grunnlag av eit skjøen».

Denne utmålingsregelen gir altså ikke uttrykk for prisavslag i klassisk forstand, men er nærmest en form for en erstatningsregel. Fastleggelsen av den sannsynlige markedsreaksjonen vil ofte måtte bli «sterkt skjønnspreget», og prisavslagets størrelse avpasses etter hva domstolene finner er en «rimelig kompensasjon» for den aktuelle mangelen, jf. Simonsen, Bustadoppføringslova, digital utgave 2015, side 156.

Arkitektkontoret har erkjent at det foreligger en mangel, herunder at inn-

virkningsvilkåret er oppfylt, men bestrider at det foreligger en verdireduksjon. Spørsmålet om det foreligger en verdireduksjon, har imidlertid nær sammenheng med innvirkningsvilkåret i bustadoppføringslova § 27.»

Høyesterett kom til at kjøperne hadde krav på prisavslag (**avsnitt 61**). Det prisavslaget boligkjøperne fikk, hadde påført boligutbyggingselskapet et økonomisk tap, og arkitektkontoret måtte være erstatningsansvarlig (**avsnitt 65**). Dommen gir også veiledning om innholdet av det erstatningsrettslige vilkåret om økonomisk tap. Uttalelser om prisfastsettelsen ved denne type boligprosjekter (**avsnitt 59 og 66**). Den adskiller seg fra prisfastsettelsen ved salg av bolig i det åpne markedet, hvor prisen normalt fastsettes etter en budrunde.

Dommere: Normann, Bull, Høgetveit Berg, Kallerud og Indreberg.

FAL § 8–5 og regress mellom forsikringselskaper

Høyesterett avsa 20. desember 2017 enstemmig dom – **HR-2017-2414-A** – som avgjorde et uavklart rettslig spørsmål, som gjaldt spørsmålet om sikredes unnløstelse av å melde skaden etter **fal § 8–5** til forsikringselskapet kan gjøres gjeldende overfor regresskreditor. Høyesteretts premisser vedrørende § 8–5 er et *obiter dictum*, men Høyesterett tok stilling til det da det ble prosedert bredt i Høyesterett, og var det prinsipielt interessante spørsmålet i saken.

Høyesteretts premisser fremgår av **avsnitt 45–56**. De beste grunner taler for at fristen i fal § 8–5 ikke kan gjøres gjeldende overfor det regressøkende selskap. Bestemmelsen er ikke skrevet med regress mellom forsikringselskaper for øye. Den ivaretar i en slik situasjon heller ikke de samme oppgjørshensyn. Høyesterett viste også til at § 8–5 uansett ikke gjelder for direktekrav fra skadelidte, jf. fal § 7–6 fjerde ledd. Det ville derfor føre til nokså tilfeldige resultater om regressadgangen var avhengig av om oppgjør hadde skjedd overfor sikrede eller direkte overfor skadelidte. En regressadgang uavhengig av fristregelen i § 8–5 vil også kunne bidra til at uenighet mellom selskapene kan løses uten at sikrede trekkes inn.

Dommere: Kallerud, Høgetveit Berg, Falch, Bårdsen og Matningsdal.

► Beregning av ankegjensstandens verdi ved hevingsoppgjør

Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse **HR-2017-2425-U** er et eksempel på hvordan ankegjensstandens verdi skal beregnes, jf. **tvisteloven § 29-13 første ledd**. Saken gjaldt heving av et bilkjøp, hvor bilforretningen, som var ankende part, i tingretten ble dømt til å betale kjøperen av bilen ca. kr 146 000 mot tilbakelevering av bilen. Etter at anken ble inngitt, ble bilen i samråd med bilforretningen solgt. Lagmannsretten kom da at ankegjensstandens verdi var under kr 125 000, da salgssummen for bilen ble trukket inn. Ankeutvalget kom til at dette var feil og uttalte **avsnitt 17**:

«Lagmannsretten har [...] ikke tatt utgangspunkt i forskjellen mellom resultatet i underinstansen og den ankende parts krav når anken erklæres,

jf. tvisteloven § 17-2, men derimot i ankemotpartens nettokrav etter at bilen ble solgt. Det er den ankende parts krav, ikke ankemotpartens, som skal danne utgangspunktet for verdi-fastsettelsen.»

Salget av bilen er imidlertid i det hele tatt uvedkommende for beregningen av den ankende parts krav, som etter rettspraksis og teori er et *bruttokrav*, jf. Skoghøy, *Tvisteløsning*, 3. utgave (2017), side 347: «...det [skal] ved tvist om hva selgeren skal betale ved et hevingsoppgjør, ikke gjøres fradrag for verdien av den gjenstand som skal leveres tilbake.» Når det ikke skal gjøres fradrag for verdien av gjenstanden som skal leveres tilbake – bilen – er det heller ikke riktig å gjøre fradrag for den pris som ble oppnådd for bilen.

Avskjedigelse av major

Høyesterett avsa 22. desember 2017 dom (dissens 3-2) – **HR-2017-2479-A** – hvor Forsvarsdepartementets vedtak om å avskjedige en major i Hæren som arbeidet som stabsoffiser ble kjent *ugyldig*. Begrunnelsen for avskjeden var at stabsoffiseren var dømt for legemsfornærmelser mot sine to sønner. Straffen var satt til fengsel i 90 dager, som på grunn av tidsforløpet var gjort betinget. Avskjedsvedtaket bygget på at forholdet gjorde ham «uverdigg» til å fortsette som major i Hæren., jf. den nå opphevede **tenestemannsloven § 15 første ledd bokstav b**, som er videreført i **statsansatteloven § 26 bokstav d**.

Flertallet (Arntzen, Indreberg og Noer) kom til at uverdighetsvurderingen primært måtte ta utgangspunkt i den konkrete stillingen han hadde på avskjedstidspunktet, selv om også den ansattes grad og gren ville være relevante

momenter ved vurderingen (**avsnitt 62**). Majoren arbeidet i en saksbehandlerstilling uten ledelsesfunksjoner og hadde lang og plettfri tjeneste. Forholdene han var dømt for var situasjonsbestemte og ikke så alvorlige at de kunne føre til avskjed. Man kan merke seg at førstvoterende uttalte at det er ikke grunnlag for innfortolke i § 15 første ledd bokstav b noe rimelighets- og forholdsmessighetskrav tilsvarende det som gjelder etter arbeidsmiljølovens avskjedsbestemmelse. Avskjedsbestemmelsen i tenestemannsloven (nå: statsansatteloven) er et utslag av statsforvaltningens særpreg.

Mindretallet (Bull og Øie) mente at uverdighetsvurderingen måtte knyttes til personellens grad og gren, og at det avgjørende da var hva som krevdes av en major i Hæren generelt. Vilkaene for avskjed var oppfylt etter mindretallets syn.

Mishandling i nære relasjoner

Høyesterett avsa 18. januar 2018 enstemmig dom – **HR-2018-112-A** – hvor en mann i 30-årene fikk medhold i Høyesterett i at vilkaene for domfellelse for mishandling i nære relasjoner *ikke* var oppfylt, jf. **straffeloven § 282**. Mannen var tidligere samboer til fornærmede. Ett og et halvt år etter samlivsbruddet fikk hun ny kjæreste. Mannen reagerte på dette, og én gang han traff henne på gaten, tok han tak i håret hennes og kastet henne i bakken, truet henne og ødela hennes mobiltelefon. I tillegg var det to episoder hvor han oppsøkte henne, og én hendelse hvor han slo til hennes nye kjæreste. Høyesterett kom til at handlingene ikke hadde tilstrekkelig alvor og omfang til å kunne anses som mishandling i nære relasjoner. Uttalt (**avsnitt 24**) at i saken her var man utenfor kjerneområdet for bestemmelsen. Krenkelsene skjedde ikke i hjemmet, og tiltalte var ikke lenger en del av fornærmedes nærmeste krets. Straffebudet gjelder imidlertid også slike situasjoner. Krenkelsene foretatt av tidligere ektefeller eller samboere vil kunne etablere et regime av frykt og utrygghet for fornærmede, selv om partene ikke lenger bor sammen eller er i et forhold. Forholdene var imidlertid straffbare etter andre bestemmelser, blant annet § 271 (kroppskrenkelse) og § 263 (trussel). Straffen for disse og to andre forhold som var rettskraftig avgjort, ble redusert fra 120 til 90 dagers fengsel.

Dommere: Noer, Bergsjø, Høgetveit Berg, Falch og Matningsdal.

Christophe Hillion (fra v.), Halvard H. Fredriksen, Monica Syrdal og Ola Mestad.

Nytt storverk om EØS-avtalen

Et storverk og en stor begivenhet. Slik omtalte jusprofessor Ola Mestad lanseringen av en ny og omfattende kommentarutgave til EØS-avtalen.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

– Boken har en dyp og bred fremstilling på engelsk for internasjonale brukere, og vi tenker den skal bli et standardverk, sa Ola Mestad, professor ved Nordisk institutt for sjørett, da boken ble lansert i Professorboligen ved UiO nylig.

Boken *Agreement on the European Economic Area. A Commentary* er på 1141 sider, og er redigert av jusprofessorene Finn Arnesen (UiO), Halvard Haukeland Fredriksen (UiB), Hans Petter Graver (UiO), Ola Mestad (UiO) og Christoph Vedder (Göttingen-universitetet). Kommentardelen har 36 bidragsyttere.

Halvard Haukeland Fredriksen, professor ved juridisk fakultet ved UiB, sa i sin innledning at boken egentlig er to bøker i ett.

– Den er en kommentarutgave som dekker hele EØS-avtalen og de tilhørende EFTA-avtalene, men boken har også en stor, generell del som oppsummerer 24 års erfaring med EØS, sett fra de forskjellige avtalepartenes perspektiver, sa Fredriksen.

FOR MYE BAUDENBACHER

Boken er ment for det norske fagmiljøet og for norske praktikere, selv om den er skrevet på engelsk, fortalte han, og mente at Carl Baudenbacher – EFTA-domstolens president – i for stor grad har fått dominere debatten om EØS.

– Vi trenger et større mangfold i stemmene, og flere diskusjonspartnere, og dette prøver vi å få til med boken, der vi har bidratt til en utvidelse av det EØS-faglige fellesskapet. Vi trenger

mer faglig debatt om EØS-spørsmål, sa Fredriksen.

Boken tilbyr utførlige kommentarer til alle bestemmelsene i EØS-avtalen – noe som ikke har vært gjort i lignende format siden 1992, fremholdt han.

– Så for praktikerne håper vi boken vil være et egnet oppslagsverk, sa Fredriksen.

– Hvis jeg skal løfte frem noe virkelig «nerdet», så er det avtalen om EFTA-statenes faste komité. Der er det mye interessant juss som er gjemt vekk i detaljene, sa Fredriksen.

MAGERT MED KILDER

Advokat Monica Syrdal i Hjort er leder av Advokatforeningens lovutvalg for Europa- og konkurranse rett, og snakket om boken sett fra et brukerperspektiv.

– Det har dessverre vært ganske magert med lett tilgjengelig kildemateriale innenfor EØS-retten frem til nå. Jeg har bladd i den nye boken, og er overbevist om at vi kommer til å bruke den mye. Så langt jeg kan se, gir den en grundig fremstilling på veldig mange ulike områ-

STILLINGSANNONSE

der, og trekker frem rettspraksis, særlig fra EFTA-domstolen, sa Syrdal.

– På vegne av alle advokater sier jeg tusen takk, vi gleder oss, sa hun.

BREXIT OPPHEVER EØS I UK

Professor Christophe Hillion, seniorforsker ved NUPI og professor ved Senter for Europarett ved UiO, sa at Brexit har gjort EØS-avtalen til «den mest berømte avtalen i EU».

– Nå er det knapt en eneste diskusjon som ikke refererer til EØS-avtalen og Norges tilknytningsmodell, sa Hillion.

Når Storbritannia forlater EU, vil det også forlate EØS-avtalen, med de følger dette vil få for britiske borgere som jobber i Norge, og vice versa, påpekte han.

Agreement on the European Economic Area. A Commentary. C.H.Beck, Hart, Nomos, Universitetsforlaget 2018, 1141 sider, 2300 kroner.

Stilling som norsk dommer ved Den europeiske menneskerettsdomstol

Se full utlysningstekst på www.regjeringen.no og www.jobbnorge.no

Søknadsfrist: 13. mars 2018

Bøker og lesestoff

Private veier. Et uanmodet fellesskap.

En praktisk veiledning skrevet for private veilag, velforeninger, veibruckere, advokater, avgjørelsesorganer og andre rådgivere. Bokens formål er å avklare rettsforhold knyttet til private

veier, og behandler også kommunenes regulering og forholdet til offentlige vei- og planmyndigheter. Parkeringsreguleringer, ferdselsrett, broyting, sikring, bompengesystemer og erstatningsansvar er temaer som omtales. I boken finnes også et forslag til vedtekter for private veilag.

Erik Gauver, Cappelen Damm Akademisk 2017, 196 sider, 399 kroner.

Opplæringslova. Lovkommentar. 3. utgave

Forrige utgave kom i 2007, og siden har mye skjedd på feltet. Det er vedtatt en rekke både små og store endringer i opplæringslova. Det er kommet nye bestemmelser om reklame, ulykkesforsikring, leksehjelp, om videregående opplæring i bedrift, elevenes

skolemiljø, ny formålsparagraf samt nye krav til lærernes undervisningskompetanse. Videre er vurdering blitt gjenstand for egne kapitler i loven.

I denne utgaven er spesielt kapitlene om videregående opplæring i bedrift og om de nye kravene til lærernes undervisningskompetanse gjenstand for omfattende revisjon.

Utgaven er oppdatert med lov- og forskriftsendringer pr. 1.8.17, og relevant rettspraksis er tatt med, samt endringene i § 15.1 og ny § 15-7 som trådte i kraft i januar i år.

Geir Helgeland, Universitetsforlaget 2018, 424 sider, 1199 kroner.

Aksjeloven og allmennaksjeloven. Lovkommentar. 4. utgave.

Bokens 2. utgave kom i 2012, og denne utgaven av hva forlaget betegner som «det sentrale referanseverket på området» er oppdatert med endringer i lov og rettspraksis.

I boken gis utførlige kommentarer til hver paragraf i loven, og innledninger til hvert kapittel og hver paragraf for å sette disse inn i en sammenheng.

Magnus Aarbakke, Asle Aarbakke, Gudmund Knudsen, Tone Ofstad og Jan Skåre, Universitetsforlaget 2017, 1392 sider, 2699 kroner.

Norsk internasjonal skatterett. 2. utgave

Formålet med boken, som er skrevet av advokater i Thommessens skatteavdeling, er «å gi en bred og grundig beskrivelse av alle sentrale tema innen norsk internasjonal skatterett», skriver forfatterne i forordet. Det er syv år siden forrige utgave, og det har skjedd omfattende endringer siden da. Det er advokat Henning Naas som har hatt hovedansvaret for boken, som «drøfter sentrale skattespørsmål som oppstår i Norge i forbindelse med skattyteres utøvelse av virksomhet, investeringer og arbeid på tvers av landegrensene», som det heter i forlagets beskrivelse. Boken er å jour pr. juli 17.

Henning Naas, Ståle R. Kristiansen, Finn Backer-Grøndahl, Hanne Skaarberg Holen, Marius Holm Rynning, Universitetsforlaget 2017, 1455 sider, 1199 kroner.

Internasjonal strafferett

«Fungerer den internasjonale strafferetten rettferdig? Hvilken rolle vil Den internasjonale straffedomstolen spille fremover? Og kan alternativer til straffeforfølgning være akseptable?»

Dette er blant spørsmålene som boken søker å svare på. Her gis også oversikt over opprettelsen av de internasjonale straffedomstolene, over folkerettens regler om jurisdiksjon og immunitet, samt grunnleggende regler om krigsforbrytelser, folkemord, aggresjonsforbrytelser, forbrytelser mot menneskeheten, tortur og terror. **Elizabeth Baumann, Jo Stigen, Gyldendal Akademisk 2018, 368 sider, 549 kroner.**

Innsynsrett

Boken gir en «bred fremstilling av regler som sikrer allmennheten rett til innsyn i offentlig virksomhet», skriver forfatteren i forordet. «Innsynsretten er et rettsområde i

rask utvikling. De fleste land i verden har i løpet av de siste 20 årene enten vedtatt sine første regler som sikrer allmennheten rett til innsyn i offentlig virksomhet, eller foretatt en fullstendig revisjon av sin innsynslovgivning», heter det videre.

Offentleglova, forvaltningsloven og særlovgivningen som åpner for unntak fra innsynsretten behandles, samt internasjonal regler som begrenser norske myndigheters adgang til å nekte innsyn i offentlig virksomhet, blant annet EMKs artikkel 10 og bestemmelsene i den såkalte Tromsøkonvensjonen, som Norge ratifiserte i 2009. Konvensjonen begrenser myndighetenes adgang til å innskrenke innsynsretten.

Johan Greger Aulstad, Fagbokforlaget 2018, 600 sider, 890 kroner.

JUS

Bli en bedre forhandler!

Vi er alle forhandlere, men bare få av oss er virkelig gode. Forskningen viser at det er stor variasjon i forhandlingsresultater. Mislykkes du, kan det bety tapte kontrakter, ulønnsomme prosjekter og brutte relasjoner. I år tilbyr JUS en bredde av forhandlingskurs som vil gjøre deg bedre rustet når du går inn i forhandlinger.

PROFESJONELL FORHANDLING – DEN GODE FORHANDLER

For å lykkes i forhandlinger må du bygge din strategi på riktige ambisjoner, forståelse av interesser og evne til å utvikle løsningsmuligheter. På dette kurset lærer du blant annet hvordan du utvider mulighetsrommet og finner løsninger som skaper verdier. **12.–13. mars, Oslo, 7500 kroner.**

PROFESJONELL FORHANDLING – FORHANDLINGER MED FLERE PARTER

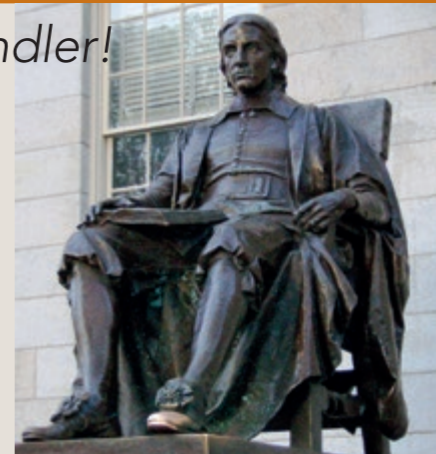
Hvem skal du forhandle med, når skal du forhandle og hva skal du forhandle om? Arveoppgjør, gjeldsforhandlinger, forliksforhandlinger med mulige regresskrav er bare noen av de mange forhandlings situasjoner der du må forhandle med flere parter. Med flere parter øker kompleksiteten i forhandlingene. Det gjør behovet for gode analyseredskaper og forhandlingsferdigheter enda større.

3. mai, Oslo, 3750 kroner.

PROFESJONELL FORHANDLING – VANSKELIGE FORHANDLINGER

Slik møter du harde taktikker og vanskelige motparter. Dette kurset gir deg en enkel og effektiv metode for å endre spillet fra en slitsom styrkeprøve i hvem som skal vinne, til et smidig samarbeid for å finne løsninger som gagnar begge.

16. oktober, Oslo, 3750 kroner.

John Harvard (1607–1638) regnes som en av Harvard-universitetets grunnleggere. Han satt ikke selv modell for denne statuen av ham. Foto: Alain Edouard/Wikimedia Commons

FORHANDLINGSKURS PÅ HARVARD CAMPUS – WORKSHOP

Over 100 norske advokater og jurister har gjennomført kursene i forhandlings-teknikk ved Harvard i regi av Juristenes Utdanningscenter. Foreleser er Robert Bordone. Han er grunnlegger og leder av instituttet for klinisk forhandlingsteknikk. Hans undervisningsopplegg og metoder beskrives som «eksepsjonelle». **25.–27. juni, Cambridge, USA, 18 900 kroner.**

FORHANDLINGSKURS PÅ HARVARD CAMPUS – ADVANCED

Påbygningskurset «advanced» er for deg som allerede er godt i gang med forhandling. Her kan du lære nye grep og gå mer i dybden. Dette er en unik mulighet for deg som ønsker å bli en bedre forhandler.

28.–29. juni, Cambridge, USA, 14 500 kroner.

De oppgitte prisene gjelder for medlemmer av Advokatforeningen.

Kursleder i alle kursene i profesjonell forhandling er Sverre Blandhol, professor ved Institutt for offentlig rett ved UiO.

BOKTIPSET

Navn og alder: DAG HENDEN TORSTEINSEN, 43 ÅR
Tittel: PARTNER/ADVOKAT
Arbeidssted: ADVOKATFIRMAET GRETT AS

Er gift, fosterfar til en toåring, og bor i Oslo. Han har tidligere jobbet i Hjord, som dommerfullmektig og i BÅHR. Han liker å gå på ski på vinterstid, nå for tiden gjerne festet til en pulk, og nyter båtliv om sommeren.

Hvilken bok har gjort sterkest inntrykk på deg, og hvorfor?

Pan av Hamsun. Glahns svermerier, ustabile stemningsliv og drama gjorde inntrykk på en enkel sjel i tenårene.

Hvordan velger du lesestoff?

Det får jeg ofte god «hjelp» til fra kona.

Hvis du skal kjøpe en bok til en god venn, hvilken vil du kjøpe?

Lars Myttings *Hestekrefter* og Kyrre Andreassens *For øvrig mener jeg at Karthago bør ødelegges* er perler som unnes lest av gode venner.

Hvilken er den neste boken du skal lese?

Sannsynligvis noe om Mummitrollet eller Postmann Pat.

Kan du anbefale en fagbok?

Det må bli David Doublets *Rett, vitenskap og fornuft*.

Leser du e-bøker?

Har blitt heller lite av det, men har nylig streamet en lydbok. Det blir nesten like moderne?

Hvem vil du utfordre (og litt om hvorfor)?

Håvard Skogvoll i CLP. Det er helt umulig å gjette hva den utgrunnelige mannen leser.

Ledet følelser, fortid og forklaring til Norges største justismord?

19. mai 2000 ble to små jenter voldtatt og drept i det fredelige badeområdet Baneheia i Kristiansand. Etter fire måneder ble kameratene Jan Helge Andersen og Viggo Kristiansen pågrepet og siktet for drapene. Andersen ble dømt til fengsel i 19 år. Kristiansen til lovens strengeste straff; forvaring i 21 år.

Andersen erkjente (delvis) ugjernningene, mens Viggo Kristiansen har hevdet sin uskyld, og har siden domfellelsen i Agder lagmannsrett fremsatt seks gjenopptagelsesbegjæringer; alle avslått.

I boka «Drapene i Baneheia – to historier. En sannhet» går forfatteren gjennom etterforskningen og rettergangen, og han konkluderer med at Viggo Kristiansen er offer i det han betegner som «Norges største justismord». Hvordan et slikt justismord kunne skje, begrunner han i de tre «F»-er; Følelser (som den gruoppvekkende saken vakte), Fortid (Kristiansens), Forklaring (Andersens).

Boka begynner med å ta for seg hvilke bevis som ikke ble ført under rettssakene; det innbefatter blant annet interessante vitneobservasjoner. Deretter følger en omfattende beskrivelse av de to domfelte; en fortelling om deres oppvekst, deres utfordringer og mentale tilstand. De to domfelte ble i media fremstilt som den «snille» drapsmannen og den «slemme», og jeg antar at forfatterens intensjon er å skape et inntrykk av at Kristiansen ikke er det «monstret» som ble skapt i media, mens Andersen derimot har mørke sider som aldri kom frem i lyset fordi påtalemyndigheten var så avhengig av hans troverdighet.

I tillegg til de bevis som av forskjellig grunner ikke ble lagt frem under rettssakene, er det særlig tre bevis som omtales i boka; Andersens forklaring, DNA-bevisene og telefonanalysen.

For å belyse at Andersens forklaring ikke kunne stemme har forfatteren gått langt i å beskrive voldtekts- og drapshandlingene. Kanskje unødven-

Cecilie Nakstad er advokat i Matrix advokater, og er fast forsvarer Asker og Bærum tingrett, og i Oslo tingrett, og sitter i styret i Forsvarergruppen. Hun har også bred erfaring som bistandsadvokat.

dig langt, selv om jeg ser poenget. Inntrykket man sitter igjen med er uansett at det er grunn til å stille spørsmålsteget ved Andersens troverdighet.

DNA-beviset er detaljert omtalt i boka. Det er nesten litt vanskelig å henge med selv for en erfaren strafferettsadvokat. Oppsummert kan man si at det etter domfellelsen har vært innhentet ytterligere undersøkelser fra forskjellige sakkyndige, som underbygger den usikkerhet som allerede under rettssakene forelå rundt DNA-bevisene. Disse undersøkelsene har vært sentrale i gjenopptagelsesbegjæringer, og er sånn sett ikke noe nytt. Boka peker imidlertid på DNA-bevisets betydning for rettens skråsikre vurdering av at det må ha vært to gjerningspersoner, og at Andersen ikke kan ha utført ugjerningene alene. Senere undersøkelser har vist at dette nødvendigvis ikke er sikkert. Rettens forutsetning om to gjerningspersoner har vært viktig for domfellelsen, men betydningen av tvil rundt DNA-beviset tillegges muligens litt mye vekt i boka.

Om temaet «en eller to gjerningsmenn» trekkes det også frem at politiet har tilbakeholdt en gjerningsmannsprofil, som ble laget i etterforskningens første fase. Denne profilen antydte at drapene var utført av en gjerningsmann. Profilen burde blitt lagt inn i saken og formidlet forsvarerne, men den bevismessige betydningen av gjerningsmannsprofilen er jeg mer usikker på da lite i profilen stemte med at Andersen var gjerningsmann.

Telefonanalysen er også et sentralt tema i boka. De innhentede teledata avdekket at Kristiansen hadde både sendt og mottatt SMSer i det tidsrom ugjerningene fant sted, fra et dekningsområde som ikke omfattet gjerningsstedet. I boka beskrives det hvordan både politiet og Andersen forsøkte å «sno seg unna» telefonbeviset, som i de fleste andre straffesaker tillegges stor vekt og da som regel i tiltaltes disfavør. Og de lyktes.

Etter å ha lest boka sitter jeg igjen med følgende inntrykk: Forfatteren har klokkeetro på Kristiansens uskyld. Det har ikke jeg. Men jeg sitter samtidig igjen med en urolig følelse av at retten, både tingrett og lagmannsrett, avsa dom uten å ha alle relevante bevis for hånden. Hvorvidt de hadde hatt en rimelig tvil om Kristiansens skyld dersom de hadde hatt disse opplysningene, er imidlertid vanskelig å si da retten dømmer etter en totalvurdering av det samlede bevisbilde de har fått presentert under rettssaken. Jeg er ikke overbevist om at de omstendigheter som påpekes i boka nødvendigvis hadde gjort stor forskjell på totalvurderingen.

Boka er absolutt leseverdig, og den kan være en viktig motivasjon og påminner for alle forsvarsadvokater; den viser hvor viktig det er å være aktiv under etterforskningen, sørge for at «alle stener blir snudd» og få frem for den dømmende rett alle omstendigheter som kan tale for klientens uskyld. Å komme med bevisene i ettertid, er som regel for sent, i alle fall veldig vanskelig. Det viser Viggo Kristiansens mange avslag på gjenåpning.

Bjørn Olav Jahr, Pitch Forlag 2017, 396 sider, 399 kroner.

Klar tale fra Høyesterett:

Sier nei til beslag i advokatarkiv

Høyesterett fastslår at politiet ikke kan ta beslag i taushetsbelagt materiale fra arkivet til den siktede advokaten Amir Mirmotahari.

TEKST: THEA NORDÉN DAHL

Dermed går Høyesterett mot både tingretten og lagmannsretten, som begge ga grønt lys til at flere dokumenter kunne utleveres.

– Politiet ønsket å innskrenke området for hva som omfattes av advokaters taushetsplikt, slik at opplysninger en advokat har sendt til, eller mottatt fra parter som ikke har like streng taushetsplikt, ikke lenger skulle være omfattet av taushetsplikten, sier Anders Brosveet.

Han var en av to advokater som representerte Amir Mirmotahari i Høyesterett. 650.000 filer ble beslaglagt fra den tidligere advokatens arkiv etter at VG i 2016 avslørte at han hadde leid en torpedo for å kidnappe et voldtektsoffer. Nå er Mirmotahari blant annet siktet for ulovlig påvirkning av aktører i rettsvesenet, økonomisk utroskap, korrupsjon, brudd på bokføringsloven og dokumentforfalskning.

SEIER FOR TAUSHETSPLIKTEN

I forbindelse med etterforskningen ble filene fra Mirmotaharis arkiv overlevert til Oslo tingrett. Disse ble så gjennomgått for å avklare hvilke dokumenter som kunne bli beslaglagt uten at det trosset advokatens taushetsplikt. Flere av dokumentene var tidligere sendt til ulike offentlige instanser i forbindelse med Mirmotaharis virke som forsvarer. Dermed ble det reist spørsmål om hvorvidt materialet som var

Elden-advokat Anders Brosveet er bekymret for mangelfull forståelse for taushetsplikten. Foto: Nina Schmidt

underlagt taushetsplikten også kunne utleveres til politiet i forbindelse med etterforskningen av advokaten.

– Dette ville innebære at alle saksdokumenter en advokat mottar fra et offentlig organ, prosesskriv eller korrespondanse som sendes til motparter, forvaltningsinstanser eller liknende, plutselig ikke lenger skulle være omfattet av taushetsplikten, fortsetter Brosveet.

Høyesterett slår i kjennelsen fast at det ikke er hjemmel til å gjøre beslag som dette, og at dokumentene fremdeles er underlagt taushetsplikten selv om klienten tidligere har gitt samtykke til at informasjon kan deles med ulike motparter.

– BEKYMRET

Brosveet stusser over at påtalemyndigheten virker å legge liten vekt på nettopp taushetsplikten.

– Jeg finner det bekymringsfullt at påtalemyndigheten i denne saken

synes å vise mangelfull forståelse for den sentrale rolle taushetsplikten har for at klienter skal kunne søke rettsråd og rettslig representasjon i tillit til at de kan stole på at det de presenterer for advokaten ikke kan komme ut – heller ikke til politiet, sier han.

SETTER BEVISFORBUDET PÅ PRØVE
Kjennelsen fra Høyesterett har betydning for hva bevis- og beslagsforbudet kan bety i praksis.

– Som regel betrør en klient sin advokat opplysninger nettopp for at advokaten skal bruke de til å utføre sitt oppdrag, for eksempel ved å presentere opplysningene for motpart, domstol, forvaltning eller liknende. Dersom det skulle ha blitt slik at taushetsplikten skulle opphøre i det en opplysning er benyttet til sitt formål, ville den miste svært mye av sin betydning, avslutter Brosveet.

STILLINGSANNONSE

Advokatene i Sørlandsparken

– ledig kontorplass for advokater / advokatfullmektiger

Da en av våre kolleger avviker sin advokatpraksis og tiltrer stilling som kommuneadvokat har vi ledig plass i vårt kontorfellesskap. Vi holder til i representative lokaler med rimelige felleskostnader sentralt i Sørlandsparken, Kristiansand. Vi har god sakstilgang, godt faglig og et utpreget sosialt miljø som består av både advokater og eiendomsmeglere.

Vi er åpne for å vurdere både kontorfellesskap og ansettelse dersom man har relevant arbeidserfaring.

Ta kontakt hvis du har spørsmål eller ønsker en uforpliktende samtale:

- Advokat Geir Skivik / 982 86 000 / geir@aisor.no
- Advokat Marte Aarhun / 971 83 779 / marte@aisor.no

Advokatene i Sørlandsparken, Barstølveien 112, 4636 Kristiansand, www.aisor.no

– De små vil slite mer

Det blir vanskeligere for små firmaer å holde det gående etter hvert som samfunnet blir stadig mer gjennomregulert, mener advokat Carl Aasland Jerstad.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

– HVA ER DEN STØRSTE UTFORDRINGEN FOR DIN ADVOKATVIRKSOMHET AKKURAT NÅ?

For oss som firma har det største problemet vært at vi har hatt fem av medarbeiderne våre i barnepermisjon samtidig – vi er ikke mer enn 24–25 advokater totalt på Forus og her på Bryne. Det har vært ganske krevende, fordi vi har hatt god sakstilgang. Det har vært en utfordring å få sakene behandlet med tilstrekkelig kvalitet, og det har blitt mye arbeid for dem som har steppet inn. For min egen del er det å hente inn dokumentasjon for å beregne inntektstap i personskadesaker. Det er typisk for årstiden – å få skattemeldinger og inntektsopplysninger, systematisere det og beregne erstatningskrav.

– OG DEN STØRSTE UTFORDRINGEN FOR BRANSJEN SOM HELHET?

– At samfunnet blir stadig mer gjennomregulert. Dette tilsier at de små advokatfirmaene i økende grad vil slite med å holde det gående, fordi det er vanskelig å henge med på regelverket. Det er såpass komplisert at du er avhengig av å ha en bred kunnskap i eget firma å trekke på når du skal gi råd. Det vil merkes ute i felten, og det tilsier at det rettsøkende publikum må erkjenne at det kanskje vil bli vanskelig å få en advokat på den ytterste holme.

– DEN STØRSTE SAKEN DU HAR JOBBET MED DET SISTE ÅRET, HVA HANDLET DEN OM?

– Det er en fødselsskadesak hvor jeg nå venter på en avgjørelse i Pasientskade-

nemnda. Saken er prinsipiell. Den dreier seg om et barn som bor i USA med norsk mor og amerikansk far, som ble skadet. Det er ikke tvil om at hun er så sterkt skadet at hun vil trenge livsvarig, omfattende hjelp for å klare seg, og det er erkjent ansvar. Det interessante spørsmålet er hvor stor erstatningen skal være, ettersom barnet bor i USA. I Norge ligger de kommunale tilbudene i bunnen. Økonomisk utgjør de veldig mye, slik at norsk erstatning ikke er stor i forhold til erstatning i utlandet. Men i USA er det ingen offentlige ytelser som vedkommende har krav på, slik at all tenkelig hjelp må kjøpes av tildelte midler. En rapport som vi fikk laget, sier at hun må ha et erstatningsnivå på cirka 13 millioner dollar, mens Norsk pasientskadeerstatning kom til at 10 millioner kroner er tilstrekkelig. Saken vil nok måtte tas helt til topps, og det kommer til å bli veldig mye jobb med den også fremover.

– ER DET UTVIKLINGSTREKK I ADVOKATYRKET SOM DU ER KRITISK TIL?

– Her fra provinsen og fra Vestlandet ser vi at en er noe skeptisk til de stadig større nasjonale firmaene som blir så avhengige av butikken sin, at det kanskje i noen grad går ut over uavhengigheten til advokatene. Hele strukturene som slike store firmaer bygger opp under, kan føre til at press fra klienter ikke håndteres slik det burde.

– OG TREKK DU SYNES ER POSITIVE?

– Det vi gleder oss over både på Forus og i særdeleshet på Bryne, som er oppfattet som et mindre sted, er at vi har lyktes i å få tak i lokal, attraktiv arbeidskraft. De er interesserte i å komme tilbake og ta jobb

Navn: Carl Aasland Jerstad

Alder: 52 år

Stilling: Advokat med møterett for Høyesterett og partner i Haver Advokatfirma.

Spesialitet: Personskadeerstatning

Familie: Far til Karen på 20 år og Pål på 18 år, kjæreste med Mildrid.

Bosted: Bryne

her. Det er positivt at det ikke bare er store firmaer i store byer som de synes er glamorøse. Vi håper det er en trend som vil fortsette. Å få tak i lokal arbeidskraft som bosetter seg her, har en god effekt både på arbeidet og på miljøet.

– HVA ER DEN VIKTIGSTE SAKEN FOR ADVOKATFORENINGEN Å JOBBE MED I ÅR?

– Det veldig gode arbeidet som foreningen allerede holder på med, nemlig å argumentere og jobbe for at fri retts- og hjelpeområdene i hvert fall ikke skal bli mindre, og at inntektsgrensen må endres, sammenholdt med salærsatsen som det offentlige skal yte. Den henger så radikalt etter. Det er til dels et rettssikkerhetsproblem. Et eksempel er personskadeerstatning. Hvis du driver utelukkende med pasientskadesaker, så vil du i stor grad være avhengig av den offentlige salærsatsen. Det vil være vanskelig å få en fornuftig økonomi ut av et slikt engasjement, til tross for at det er både interessante og viktige saker å arbeide med. Etter hvert kan differansene i advokatinntekt mellom det de offentlige satsene gir og det private næringsklienter gir, bli så store at det er vanskelig å få innpass i et større firma. De flinkeste folkene vil søke til andre, bedre betalte områder.

Carl Aasland Jerstad ville alltid tilbake til Bryne. Da han planla å slutte i Haver og starte eget firma, endte han med å åpne Bryne-kontor for Haver i stedet.

– TROR DU AT ADVOKATHVERDAGEN DIN VIL FORANDRE SEG I LØPET AV DE NESTE TI ÅRENE?

– Både ja og nei. Det er klart at digitalisering og aktørportal vil føre til tempoøkning. På den andre siden: Går man ti år tilbake i tid, hadde dataen gjort sitt innvalg for lengst, og jeg kan ikke si at min hverdag ser skrekkelig annerledes ut enn for ti år siden. Et eksempel på at tempoet i saksbehandlingen ikke øker, men går i dramatisk feil retning, er pasientskadesaker. Bare i klageorganet kan en sak ta mer enn tre år. Det oppleves som evigvarende lenge for klienter som er i en meget vanskelig situasjon. Det er sterkt kritikkverdige at helseminister Bernt Høie ikke kan få ryddet opp i dette.

– HVOR LENGE HAR DU ARBEIDET SOM ADVOKAT PÅ BRYNE?

– Siden 2001. Da startet Magnus Jonsbråten og jeg kontor for Haver på Bry-

ne. Vi er barndomskamerater og født og oppvokst her, og begge jobbet inn-til da i Stavanger.

– OG HVOR ER DRØMMESTEDET Å PRAKTISERE SOM ADVOKAT?

– Det er nok Bryne. Jeg har jobbet både i Stavanger og Bergen, men følte hele tiden at det var midlertidig. Jeg har jo studert et år i London, og det var artig, men jeg kunne aldri tenkt meg å jobbe der.

– HVEM ER DEN SVAKESTE PARTEN I DEN NORSKE RETTSSTATEN, SYNES DU?

– Fra mitt ståsted må det være folk som har fått en yrkesskade, ikke har fått aksept for det og må bringe saken inn for domstolen. Grunnen er at de vil ha svært små muligheter til å finansiere dette. De får ikke fri sakførsel og det er bare et fåtall av rettshjelpsforsikringene som dekker en slik tvist.

– JOBBER DU NOE PRO BONO?

– Ja, i personskadesaker vil det ofte kunne bli sånn. Også som firma gjør vi det, og det holder vi på med å systematisere i større grad.

– HVIS DU FIKK VÆRE JUSTISMINISTER FOR EN DAG, HVA VILLE DU HA GJORT?

– Da er det særlig to ting jeg ville få gjort noe med raskt. Det ene er å få sikret ikrafttredelse av den nye barnerstatningsloven. Den ble vedtatt 18. desember 2015, har ennå ikke trådt i kraft og det synes å være umulig å få noen tilbakemelding fra Justisdepartementet om når det akter å la den tre i kraft. Det andre er at jeg ville ha knyttet forhandlingsresultatet om den offentlige salærsatsen til Folketrygdens grunnbeløp for å sikre en fornuftig regulering. Også inntektsgrensen for fri retts hjelp ville jeg ha knyttet til Folketrygdens grunnbeløp.

Norge har verdens nest beste rettsstat, men hvem bryr seg

World Justice Project (WJP) er en uavhengig, tverrfaglig organisasjon som arbeider for å fremme rettsstatlige prinsipper over hele verden. Kjenner du til den? Den ble stiftet på initiativ av tidligere president i den amerikanske advokatforeningen (ABA) William H. Neukom, i 2006. Organisasjonen har siden den tid blitt et referansepunkt i mange rettsstatlige debatter, og er mest kjent for å ta temperaturen på rettsstaten i 113 land – gjennom utarbeidelsen av «Rule of Law Index».

Indeksen er en metodisk vurdering av informasjon som innhentes fra 110.000 husholdninger og 3000 eksperter fra de landene som evalueres. WJP hevder at rettsstaten reduserer korrupsjon, motvirker fattigdom og sykdom, og beskytter innbyggerne mot små og store overgrep. De mener den er et grunnlag for fred mellom nasjoner, og at den fremmer tillit, rettferdighet og like muligheter i befolkningen. Samt at den skaper økonomisk og kulturell utvikling, bidrar til etterrettelighet for politikere og myndigheter – og fremmer respekt for grunnleggende rettigheter.

«The rule of law is not just the rule of lawyers and judges: All members of society are stakeholders», skriver organisasjonen i sin definisjon av rettsstaten.

Er det slik? Er rettsstaten virkelig så omfattende og viktig? Selv vi jurister og advokater har nok lett for å

tenke på rettsstaten som et rettslig tema, men den er langt viktigere enn som så. Rettsstaten er en motor i samfunnsutviklingen, setter en minstestandard for likhet i befolkningen, og er en modererende kraft i politikken. En god rettsstat sørger ganske enkelt for at resten av samfunnet virker.

Da Rule of Law Index for 2017/2018 ble offentliggjort for kort tid tilbake, endte Norge på en andreplass – med samme poengsum som Danmark på førsteplass. Nummer to ble vi også sist, i indeksen for 2016. Det er flere interessante observasjoner å lese ut av årets indeks, blant annet at langt flere land har fallende score enn stigende. Og det er særlig innenfor kategorier som fundamentale rettigheter og demokratiske begrensninger i myndighetenes maktutøvelse, som viser en fallende tendens. Mange har hevdet at vi opplever en tid hvor rettsstaten er under press i store deler av verden. Årets indeks gir dessverre støtte til dette deprimerende synet.

Det er imidlertid et annet forhold jeg har lyst til å løfte frem i denne omgang, nemlig den manglende interessen som indeksen skaper her hjemme. Hadde Norge kommet helt i toppen av en annen viktig indeks, det være seg innovasjonsevne i næringslivet, læring i skolen eller reduksjon i utslipp av klimagasser, ville politikerne ha kappes om å ta æren for det strålende resultatet. Vår andreplass i Rule of Law Index forbigås i larmende stillhet.

Hvorfor skryter ikke politikerne av den flotte rettsstaten de har vært med å bygge opp? Det blir bare spekulasjoner fra min side, men kanskje de rett og slett ikke forstår hva den gjør, og hvor viktig den er? Jeg vil oppfordre alle til å gå inn på nettsidene til WJP og lese om rettsstatens betydning. Kanskje kan dette være en øyeåpner også for mange av oss som jobber med rettslige spørsmål, og gjøre oss flinkere til å sette ord på rettsstatens betydning når vi møter politikere, myndigheter og folk flest.

Det er nemlig et paradoks at de fleste politikere er opptatt av helse, likhet, rettferdighet, tillit og kunnskap i befolkningen – men ikke av rettsstaten. For et av de viktigste verktøyene i arbeidet med å sikre disse verdiene vi alle setter så høyt, er sannsynligvis nettopp rettsstaten.

Hertie & Paul
 GENERALSEKRETÆR
 ms@advokatforeningen.no

HVEM SKAL KUNNE EIE ADVOKATVIRKSOMHET I FREMTIDEN?

Av TERJE SJØVOLD,
advokat, OBOS
Boligbyggelag

I Advokatbladet 1/2018 s. 42 – 43 refereres det fra Tilsynsrådets seminar før jul der et av temaene var Advokatlovutvalgets innstilling til ny advokatlov. Som Advokatbladets lesere vil ha fått med seg, foreslår utvalget å videreføre og til dels innskjerpe dagens hovedregel om at kun advokater kan eie advokatvirksomhet (unntaket for organisasjons- og virksomhetsadvokater er foreslått videreført).

Medlem av utvalget, advokat Jeppe Normann, forsvarer utvalgets innstilling, og argumenterer for at eierskapsbegrensningen er av vesentlig betydning for «å opprettholde en god advokatstand i fremtiden». Utvalget uttrykker i sin innstilling engstelse for å få inn finansielle eiere da disse vil kunne legge utilbørlig press på advokatene og lede til dårlig rådgiving, fordi deres fokus vil være på økonomisk inntjening – dette åpenbart i motsetning til advokateide virksomheter, som man må slutte drives på ideelt grunnlag. Spørsmål én er hvorvidt advokateiet virksomhet er en garanti for uavhengig rådgiving? Spørsmål to er hvorvidt en sementering av dagens eierstruktur faktisk er til gunst for så vel det rettsøkende publikum, som flertallet av advokatstandens medlemmer?

Når det gjelder det første spørsmålet er det min mening at advokatens uavhengige rådgiving først og fremst sikres ved tilslutningen til det felles regelverk som gjelder vårt virke, og i mindre grad av hvem som eier virksomheten.

Dagens eierskapsbegrensninger ble til i en tid da alle advokatvirksomheter var små virksomheter, med en håndfull advokater og et forholdstall mellom advokater og advokatfullmektiger som var tilnærmet 1:1.

I dag er markedet – i hvert fall hva angår den forretningsjuridiske delen – i en helt annen grad dominert av store advokatfirmaer med opptil et par hundre advokater. Disse firmaene er organisert som pyramideformede organisasjoner der et lite antall partnere «farmer» et stort antall advokatfullmektiger og ansatte advokater, hvorav bare et lite mindretall kan gjøre håp om å bli partnere selv. Å sitte på toppen av pyramiden er imidlertid meget lukrativt, og partnerinntekter på titalls millioner er ikke lenger spesielt oppsiktsvekkende, noe blant annet Finansavisens periodiske oversikter viser.

Det turde være åpenbart at det å jobbe i et lite fellesskap med noen få kolleger i en flat struktur slik man gjorde før, er noe annet enn å jobbe på dagens «advokatfabrikk». Det er vanskelig å se at den ansatte advokaten opplever sin stilling som mer uavhengig i en partnereiet advokatfabrikk enn i en advokatvirksomhet som slipper til eiere som ikke selv er advokater.

For meg er det også rasjonelt sett vanskelig å se at partnerens økonomiske interesser i firmaets avkastning er noe mer høy- eller beskyttelsesverdige enn de økonomiske interessene til en såkalt finansiell eier. Lovgiver bør følgelig utvise en fornuftig skepsis til den påberopte begrunnelsen om uavhengighet, og spørre seg selv om denne virkelig ivaretar noe allment gode, eller om den først og fremst beskytter eierinteressene i dagens store advokatfirmaer?

Det andre spørsmålet er hvorvidt dagens – eventuelt skjerpede – eierskapsbegrensninger garanterer en «god advokatstand i fremtiden». Etter min mening er svaret på dette spørsmålet nei!

Det er etter hvert klart for alle – også de som forsvarer dagens ordning – at dagens forretningsmodell vil bli utsatt for store strukturelle utfordringer i nær framtid. Ny teknologi, kunstig intelligens, robotisering, alternative tjenesteytere og outsourcing av juridiske tjenester vil få dagens forretningsmodell til å knake i sammenføyningene, og endringene vil være over oss med full styrke kanskje allerede i løpet av to, tre års tid, og løsningen er da ikke å forsøke å klamre seg til gårsdagens organisasjonsmodell.

For den som måtte være interessert i temaet – eventuelt som alternativ påskegrosser – anbefales Richard Susskinds bok *Tomorrows Lawyers* (2. ed), Oxford.

Spørsmålet om eierskap til advokatvirksomhet er bare en del av dette bildet, men det er en viktig del.

Dagens norske advokatfirmaer – også de aller største – er forholdsvis små enheter som hver for seg savner nødvendige finansielle ressurser til å ta drastiske og innovative grep. En annen side er at advokatfirmaer – på godt og vondt – er drevet av nettopp advokater. De besitter utvilsomt solide juridiske kunnskaper, men det er mye man ikke kan forutsettes å ha like god greie på, blant annet innen fag som teknologi, økonomi og forretningsutvikling.

En oppmykning av eierskapsbegrensningene vil kunne slippe til aktører med

DEBATTINNLEGG

sendes til redaksjonen@advokatbladet.no. Frist til neste utgave er 5. mars. Skriv maks 4700 tegn, inkludert mellomrom, eller etter avtale med redaksjonen. Legg ved bilde av forfatteren. Debattinnlegg kan også bli publisert på Advokatbladet.no.

en annen kompetanse og andre finansielle muskler, og resultatet vil kunne bli at advokatbransjen som helhet vil bli i stand til å levere bedre og billigere tjenester til det rettsøkende publikum.

Som advokat Normann selv påpeker, er det ikke noe vilkår å være advokat for å yte juridisk bistand. Hittil har imidlertid konkurransen fra rettsjhel-

pere og andre vært beskjeden og ingen reell trussel. Faren for den etablerte advokatbransjen er at det en dag kommer en aktør på banen som gjennom å utnytte overlegne IT-løsninger, prosjektmetodikk og organisering, seriøst begynner å tilby juridiske tjenester til lavere pris, i stort volum og til både næringsliv og forbrukere.

Da vil selve grunnmuren for store deler av bransjen begynne å slå sprekker. Ved å følge Normann og Advokatlovutvalgets innstilling, har man garantert at den dagen kommer. Dersom man slipper eierskapsbegrensningene, vil advokatbransjen derimot stå bedre rustet for å tåle påkjenningen gjennom omstilling.

AKTØRPORTALEN – EN PEST OG EN PLAGGE, ELLER TIDSMESSIG HJELPEMIDDEL?

Av PER P. HODNELAND, advokat i Bind Hodneland Advokatselskap, Oslo

«Driftsmelding: Det er for tiden noe ustabilitet med innlogging via BankID. Skulle du oppleve feil vil som regel nytt forsøk fungere.»

Aktørportalen er etablert for å forenkle kommunikasjonen mellom domstolen og partenes advokater. Men hvor mange ganger har du fått meldingen ovenfor når du logger deg inn? Min erfaring er at innloggingsproblemer ikke er unntaket, men regelen for Aktørportalen.

Mens en annen offentlig tjeneste, Altinn, stort sett er uproblematisk i innloggingssammenheng – og det samme også gjelder for eksempelvis nettbankene – tar det unødvendig lang tid å komme inn i Aktørportalen. Og etter et nytt mislykket forsøk får man ingen melding om når Aktørportalen måtte være «ledig» for innlogging igjen. Innloggingsproblemene kan neppe lastes BankID-systemet, idet BankID brukes uten problemer for både Altinn og nettbankene.

Domstolsadministrasjonen har etablert en tidstyv ved å ta i bruk en løsning som ikke er kommet over barne-sykdomsstadiet, og å legge opp til at Aktørportalen blir et obligatorisk verktøy for alle advokater.

Dommer og andre avgjørelser fra retten tilgjengeliggjøres i stadig større grad ved at de lastes opp til Aktørportalen, og ved at vi advokater mottar sms eller epost om at det er nytt dokument i saken, angitt med saksnummer. Barnesykdommene synes ikke å være oppdaget av domstolene, som legger til grunn at dersom du ikke laster ned avgjørelsen samme dag blir tilgjengelig, anses avgjørelsen som forkynt når den er lagt inn i Aktørportalen. Det vil si at ankefrist begynner å løpe fra dette tidspunkt.

Se avgjørelse fra Eidsivating lagmannsrett av 27. oktober 2017, hvor det uttales:

«Det er ikke opplyst om problemer ved oversending gjennom aktørportalen i det aktuelle tidsrommet. Elektronisk melding om nytt dokument i saken innkom hos ankemotpartens prosessfullmektig den 24.05.2017 kl 1203. Det legges til grunn at anken av parts tidligere prosessfullmektig – som var registrert som bruker av nettportalen – fikk tilsvarende melding til samme tidspunkt. Det er skjedd en lovlig underhåndsforkynnelse etter domstolloven § 179 gjennom elektronisk kommunikasjon. Dokumentet var da kommet fram til prosessfullmektigens kontor den 24.05.2017

og ankefristen løp fra denne dag. Det forhold at prosessfullmektigen først kom tilbake fra ferie den 30.05.2017 endrer ikke dette. Det fremgår av sakens dokumenter at dommen i tillegg til å være over-

«Jeg antar at operatøren av Aktørportalen har verktøy som kan lese nedetid, samt antall mislykkede innloggingsforsøk, i prosent.»

sendt elektronisk også er oversendt per post til ankende parts tidligere prosessfullmektig. Heller ikke dette endrer lagmannsrettens syn.»

Se lovdata.no/pro/#document/LESIV/avgjorelse/le-2017-140733?searchResultContext=1289 for hele avgjørelsen (også omtalt i Advokatbladet). Se tilsvarende avgjørelse fra Borgarting lagmannsrett 23. juni 2017, lovdata.no/pro/#document/LBSIV/avgjorelse/lb-2017-10564.

Jeg antar at operatøren av Aktørportalen har verktøy som kan lese nedetid, samt antall mislykkede innloggingsforsøk, i prosent. Dette bør gjøres kjent for så vel domstolene som de organer som har bevilget midler til Aktørportalen. Det som skulle være et hjelpemiddel for domstolene og advokatene, er en tidstyv med farlige konsekvenser for advokater som ikke greier å logge seg inn hver gang man får melding om at en avgjørelse eller et annet dokument er lagt inn.

NY ADVOKATLOV – NÅ?

Av HANS STENBERG-NILSEN, pensjonistmedlem, tidligere leder av Advokatforeningen (1985 – 1988)

Ja, hvis den er ferdigsnakka, men er den det? Forslagene fra advokatlovutvalget utløste en temperamentsfull debatt. Saken har nå stort sett ligget i nærmere tre år og modnet. Denne gang er det bra, og åpner for ettertanke og oppdatering. Advokatbladet (nr. 1 for 2018) viser i tre artikler at debatten ikke er avsluttet.

I omtalen av Tilsynrådets 20 års seminar nevnes at robotisering av advokatyret reiser nye spørsmål som er dukket opp i de siste par år.

Tidligere justisminister Anders Anundsen, nå advokatfullmektig og nyinnmeldt medlem av Advokatforeningen, har i et portrettintervju påpekt at en del kontroversielle forslag krever grundig politisk oppfølging. Dette utsagnet ga meg personlig en dytt til å få sagt at jeg har liten sans for tvungent medlemskap. Om det skulle bli foreslått, tror jeg sjansene for gjennomslag i Stortinget er små. Det samme gjelder det nærmest latterliggjorte forslag om balanserte uttalelser. Prøv denne ytringsbegrensning mot for eksempel heismontørenes forening. Prinsippene om foreningsfrihet og ytringsfrihet bør være urokkelige i 2018.

Nærmest som et apropos til den evigvarende diskusjon om betydningen av en fri advokatstand, er tatt inn i

Advokatbladet et utsnitt av det foredrag daværende høyesterettsadvokat Knut Blom holdt på foreningens landsmøte i 1966. Han fremholdt «som absurd om veien til opprettholdelse av en fri advokatstand skulle gå gjennom tvangsorganisering av yrket».

Jeg var til stede på landsmøtet som yngre advokat (35). Mot slutten av foredraget hvisket min sidemann i salen: «Står saken så dårlig at det er nødvendig å snakke så godt?» Nei, saken står ikke dårlig, men utviklingen siden 1966 har vist at foreningen er ganske bekvem med for eksempel bedriftsadvokater og organisasjonsadvokater, og omvendt.

Sluttarbeidet med lovproposisjonen utløser kanskje en ekstraomgang i debatten med fornyet trøkk i argumentasjonen?

ANNONSE

Ditt testamente – en gave til livet!

En testamentarisk gave til forskning er en gave til fremtidige generasjoner. Du etterlater deg en investering i livene til dem som kommer etter deg.

Foto: Paal Audestad

Du setter igjen varige spor ved at du bidrar til ny og bedre behandling for dem som rammes av hjerte- og karsykdom eller demens. Å planlegge for tiden etter deg sikrer at din arv brukes slik du ønsker det.

Du velger selv hvilken sak som står ditt hjerte nærmest.

Nasjonalforeningen for folkehelsen

Vil du vite mer? Ta kontakt med oss på tlf. 23 12 00 00. Vi hjelper deg gjerne!
www.nasjonalforeningen.no/testamente

Styremedlem og praktisk ansvarlig for advokatvaktordningen, Elisabeth Bjelland og styreleder Stian Bråstein.

DOBLER

advokatvakt-satsingen i Stavanger

Advokatforeningen Sør-Rogaland krets satser på fri rettshjelp, og har økt tilbudet om advokatvakt fra annenhver uke, til hver uke. – Det er et stort behov for rettshjelp der ute, sier kretsens leder Stian Bråstein.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

STAVANGER: For mens kretsen i 2017 arrangerte advokatvakt to timer annenhver uke, er det fra i år av et slikt tilbud hver uke, unntatt i skoleferiene. I løpet av fjoråret hjalp kretsens frivillige advokater totalt 117 klienter i løpet av tjue vakter, og opplevde at tilbudet ble stadig mer populært blant de besøkende.

– Det har vært stor pågang fra både publikum, og for så vidt også fra advokatene. En medvirkende årsak til at vi har kunnet øke tilbudet i år, er at vi så at det var lett å dekke inn vaktene med advokater, sier kretsleder Stian Bråstein.

I begynnelsen av februar avholdt kretsen årsmøte på Scandic City hotell

i Stavanger, der advokatene ble informert om økningen i tilbudet. Bråstein tror de fleste advokatene i distriktet deltar i ordningen for å hjelpe, og for å få nyttig erfaring.

– Men jeg vil ikke utelukke at det for noen av advokatene kan dukke opp betalte oppdrag i ettertid av en vakt, men det i seg selv er neppe grunn nok til å ta slike vakter, mener Bråstein.

FLERE UTFORDRINGER

Han har selv bred erfaring som advokat i ordningen – og var også med da kommunen var med i et prøveprosjekt der Justisdepartementet dekket kostnadene for fri rettshjelp, et prosjekt som ble avsluttet i 2013.

– Jeg synes det er kjempekjekt, og veldig spennende, selv om det ligger mange utfordringer i ordningen: Du får en halvtime med noen som ikke helt vet hvordan de skal forberede seg, og det er naturligvis store begrensninger i hvor mye advokatene kan gjøre på den tiden, erkjenner Bråstein.

STORT BEHOV

Kretslederen opplever likevel at det kommer mange fornuftige spørsmål i løpet av vaktene.

– Stort sett er mulig å gi en eller annen forsvarlig veiledning. Ofte kan det handle om å gi tips om hva som bør sjekkes ut, hvor man bør innhente

Dette bør du huske før en advokatvakt:

- Skaff deg en oversikt over de viktigste hjelpetilbudene som finnes i nrområdet.
- Hvis du ikke jobber med fri rettshjelp til daglig, bør du sette deg kort inn i dette. Mange lurer på hva som er inntektsgrensen, og hvilke saker som prioriteres og ikke prioriteres.
- Veldig mange har rettshjelpsdekning i forsikringen sin. Det kan være vanskelig å ha full oversikt over alle selskapene, men like fullt være lurt å ha en viss kunnskap over hvilken type saker som dekkes.
- Vær deg selv bevisst hva du ikke kan noe om! Et klokt svar kan ofte være: «Det kan jeg ikke svare på, men jeg kan hjelpe deg med hvordan du kan finne det ut».
- Som advokat har du alltid advokatansvar, og å gi et halvveis eller et dårlig råd på en advokatvakt vil være like risikabelt som ellers.

Kilde: Stian Bråstein, Leder Advokatforeningen Sør-Rogaland krets

BRÅSTEIN GJENVALGT

Årsmøtet i Sør-Rogaland krets ble avholdt 8. februar på Scandic city hotell i Stavanger. Møtet ble startet med at Advokatforeningens generalsekretær Merete Smith holdt foreningens årstale fra november, med tittelen «Trygghetens pris», som omhandlet overvåking, personvernshensynet og nye politietterforskningsmetoder. Stian Bråstein ble enstemmig gjenvalgt som leder av Sør-Rogaland krets for 2018 og 2019. De to styremedlemmene på valg, Kathrine Berglie og Håkon Halvorsen, ble også gjenvalgt for to nye år.

Godt oppmøte på Scandic Stavanger City hotell da Sør-Rogaland krets avholdt sitt årsmøte.

STILLINGSANNONSE

ADVOKATFIRMAET
RIISA & Co
ANS - MNA

Advokat/advokatfullmektig

Advokatfirmaet RIISA & Co er Norges ledende advokatfirma innenfor forsikrings- og erstatningsrett, herunder profesjonsansvar og erstatningssaker knyttet til fast eiendom. Vi har kontorer i Oslo, Bergen og Trondheim. Vårt firma er i Finansavisen kåret som landets beste advokatfirma innenfor fagfeltet forsikringsrett. Vi har også oppdrag for offentlige og private klienter innenfor andre rettsområder, blant annet trygdesaker for staten, familie- og arverett og straffesaker. Firmaets advokater har prosedert 11 sivile saker for Høyesterett det siste året, og 9 av våre partnere har møterett. Vi er aktive bidragsyttere innenfor våre fagfelt, blant annet ved at våre advokater har vært representert i lovtal, utgitt fagbøker samt at vi underviser og holder kurs etc.

Vi har et hyggelig, inkluderende og uformelt arbeidsmiljø. Hos oss vil du få gode muligheter til faglig utvikling spesielt innenfor våre hovedfagområder, men også innenfor andre rettsområder. Du vil også få prosedyreerfaring.

Vi søker etter 1–2 yngre advokater/advokatfullmektiger til vårt Oslokontor. Både du som er nyutdannet og du som har noe arbeidserfaring oppfordres til å søke. Da vi har som mål å øke antallet kvinnelige advokater i firmaet oppfordrer vi kvinner til å søke.

Søknad med CV, vitnemål og eventuelle attester sendes til advokat Jarl Henstein innen 1. mars 2018 på e-postadresse: jarl.henstein@riisa.no.

Spørsmål om stillingen kan rettes til advokat Jørgen Svartebekk (e-postadresse: jorgen.svartebekk@riisa.no/tlf.: 934 80 871) eller advokat Ståle Hovda (e-postadresse: stale.hovda@riisa.no/tlf.: 916 27 880).

Jussbuss

Sosial dumping – fra prat til handling

Av FREDRIK ROALD BRUUN, medarbeider i sosial- og arbeidsrettsgruppa

Begrepet «sosial dumping» har vært mye diskutert den siste tiden. Både politiske aktører og diverse interesseorganisasjoner har bidratt til å sette temaet på dagsordenen. Jussbuss er glade for at det rettes fokus mot den urett mange opplever på arbeidsplassen. Vi kjenner oss igjen i problematikken, da vi får svært mange henvendelser fra folk som har vært utsatt for sosial dumping.

Til våre kontorer kommer arbeidstakere som jobber og sliter for arbeidsgivere, men som for eksempel ikke får utbetalt lønn, overtidsbetaling, syke- eller feriepenger. Vi opplever også at mange kommer til oss med arbeidskontrakter og beskrivelser av arbeidsforhold som vi anser som lovstridige. Spesielt utsatt er arbeidsinnvandrere, som har svak tilknytning til det norske arbeidslivet og samfunnet generelt. Gang etter gang ser vi at arbeidsgivere utnytter disse menneskenes sårbarhet.

Det virker å være bred tverrpolitisk enighet om at slik sosial dumping er et alvorlig samfunnsproblem. Så er spørsmålet hva vi som samfunn, og jurister som yrkesgruppe, kan gjøre for å rydde opp. Jussbuss mener det vil være en god start å utvide den offentlige rettshjelpsordningen til også å inkludere saker om lønnsinn drivelse.

Vi har lenge ment at den offentlige rettshjelpsordningen er for snever og vilkårlig utformet. Formålet med den offentlige rettshjelpsordningen er, i følge rettshjelplovens formålsbestemmelse, «å sikre nødvendig bistand til personer som ikke selv har økono-

miske forutsetninger for å kunne ivareta et rettshjelpsbehov av stor personlig og velferdsmessig betydning». Det er blant annet dette som begrunner hvorfor arbeidstakere har krav på fri rettshjelp i oppsigelsessaker, innenfor visse inntekts- og formuesgrenser.

Men i situasjoner der arbeidsgiver ikke betaler lønn til sine ansatte, der står man på bar bakke hvis man ikke har råd til advokat. Dette fordi lønnsinn drivelse ikke er blant de saksområdene som omfattes av rettshjelpsloven, selv om de fleste nok vil anse det å motta riktig lønn til riktig tid som svært betydningsfullt. I lønnsinn drivelsessaker kan arbeidstakeren faktisk være i en enda vanskeligere situasjon enn ved en oppsigelse; man er ofte fanget i et svært skjevt maktforhold med arbeidsgiver, og man har ikke de samme mulighetene for å skaffe seg inntekt annet sted. Rettshjelpsbehovet er derfor enormt, og det er svært problematisk at det ikke gis fri rettshjelp i slike saker.

Enkelte mener blant annet at arbeidstakernes lønnskrav er godt nok ivare tatt gjennom arbeidet til de forskjellige arbeidstakerorganisasjonene. Våre erfaringer tilsier at mange utenlandske arbeidstakere ikke organiserer seg, da de blant annet mangler kunnskap om organisasjonene, eller har dårlige erfaringer med fagforeninger i hjemlandet sitt. De sakene Jussbuss mottar understreker at dagens ordninger ikke fungerer optimalt, og at vi uansett må tenke nytt.

#Jussbuss

Totalt 6042 saker i 2016

Saksområdene med størst pågang:

- Utlendingsrett (1041 saker)
- Fængselsrett (818 saker)
- Arbeidsrett (756 saker)
- Husleierett (712 saker)
- Gjeldsrett (535 saker)
- Trygderett (335 saker)
- Sosialrett (206 saker)

Jussbuss mener at myndighetene har et selvstendig ansvar for å sikre at arbeidstakere ikke opplever de rettstapene vi ser i dag. I vårt moderne arbeidsmarked, med stor arbeidsinnvandring som følge av EØS-avtalen, er det flere som ikke mottar den beskyttelsen lovverket legger opp til.

Det å motta lønn for utført arbeid er en grunnleggende forutsetning for at mange deler av samfunnet vårt fungerer, ikke minst en fortsatt tiltro til arbeidslivet, lovverket og samfunnsstrukturene som helhet. En regelmessig og stabil inntekt har også stor betydning for arbeidsinnvandreres mulighet til å integrere seg og realisere andre rettigheter, noe som blant annet kan medføre mindre press på velferdsordningene våre. Det er derfor viktig at vi har ordninger som sikrer arbeidernes rettskrav, både for å bistå de som allerede har blitt utsatt for sosial dumping, og for å forhindre at arbeidsgivere fortsetter å utnytte vanskeligstilte arbeidstakere.

Kampen for et verdig arbeidsliv vinnes ikke med prat og Brennpunkt-dokumentarer, men med konkrete, målrettede tiltak. Fri rettshjelp til lønnsinn drivelse hjelper svake restilte arbeidstakere til å hevde sine lovfestede rettigheter, og gjør det vanskeligere for useriøse aktører å herse med sine ansatte. At man skal få betalt for sitt arbeid er ikke bare grunnleggende rettferdig, det er også et godt sted å starte i kampen mot sosial dumping.

Advokatansvar

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat Toralf Wågheim ved Advokatfirmaet Riisa & Co i Bergen. Wågheim er forfatter av boken *Advokaters erstatningsansvar*.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

Oppgaa feil ankefrist, må ut med over en halv million

En advokat oppgaa feil ankefrist da hans klient byttet advokat, etter at klienten hadde tapt en sak mot en entreprenør i tingretten. Anken ble derfor inngitt for sent og avvist. Advokaten ble holdt ansvarlig for klientens krav mot entreprenøren.

Dette fremkommer i en dom fra Oslo tingrett, avsagt 22. desember 2017 (17-063610TVI-OTIR/05). Bakgrunnen for saken var at advokat A hadde bistått klient B i forbindelse med en tvist mot en entreprenør, som hadde ført opp et bolighus til B. Entreprenøren hadde saksøkt B etter at B hadde tilbakeholdt en halv million kroner av kontraktssummen for anførte mangler. B fremsatte ytterligere motkrav mot entreprenøren.

Klienten tapte saken, og ble dømt til å betale det tilbakeholdte beløpet, og idømt sakskostnader. B byttet deretter advokat. Advokat A opplyste i den forbindelse feil ankefrist. Den nye advokaten innga anke innen den oppgitte fristen. Men ettersom ankefristen da var utløpt, ble anken avvist og det ble ikke gitt oppfriskning. Dommen som gikk i entreprenørens favør, ble således stående. Klienten

saksøkte deretter advokaten og dennes forsikringsselskap med krav om erstatning på 986.934 kroner. Spørsmålet i saken var om advokat A hadde opptrådt uaktsomt, og om det forelå økonomisk tap, det vil si om en anke mot entreprenøren ville ført til et annet resultat.

INFORMASJONSPLIKT

Tingretten la til grunn at advokaten hadde opptrådt uaktsomt. Det ble vist til at entreprisedommen var avsagt 18. februar 2016, og at den var sendt til forkynnelse til A i brev 19. februar 2016. Motpartens advokat mottok brevet med dommen mandag 22. februar 2016. Det ble lagt til grunn at brevet kom frem til A samme dag, og ankefristen løp således i utgangspunktet fra dette tidspunkt. A anførte at vinterferie og sykdom innebar utsatt tidspunkt for forkynning. Det ble også vist til at det ikke var noen andre på kontoret i perioden som tok imot post. Videre ble det anført at advokaten ikke hadde noe oppdrag vedrørende anke, og at ankefrist måtte være den nye advokatens ansvar.

Tingretten mente at A hadde vært uaktsom. Under henvisning til blant annet Rt. 2014 s. 422, ble det vist til at advokaten måtte være ekstra påpasselig med å sørge for at klienten fikk informasjon om korrekt ankefrist. Slik opplysningsplikt lå innen-

for advokatens omsorgsplikt, uavhengig av om klienten uttrykkelig hadde bedt om bistand til anke eller ikke.

Retten fant heller ikke grunnlag for å plassere ansvaret hos klientens nye advokat. Retten viste til at den nye advokaten verken hadde overtatt oppdraget eller saksdokumentene før ankefristen allerede var utløpt. Retten gikk derfor ikke nærmere inn på den nye advokatens aktsomhet og egen beregning av riktig ankefrist, idet den «eventuelle uaktsomhet i så måte uansett er underordnet [As] uaktsomhet i årsaksbildet, og dermed ikke får betydning i saken».

ANKE HADDE KUN DELVIS FØRT FREM

Neste spørsmål var om det forelå årsakssammenheng og økonomisk tap, altså spørsmålet om en anke i saken mot entreprenøren hadde ført frem. Retten måtte foreta en vurdering av de underliggende krav. Retten mente at ett av mangelskravene ville ført frem ved en ankebehandling, og at klienten hadde blitt tilkjent 440.000 kroner. De andre kravene ville ifølge tingretten ikke ha ført frem.

Advokaten ble dømt til å betale erstatning til A med 440.000 i tillegg til sakskostnadene med 151.750 kroner. Dommen var ikke rettskraftig når Advokatbladet gikk i trykken.

Advokat Per Andreas Bjørnan har skapt bølger både i Finansdepartementet og hos Regjeringsadvokaten ved å klage den norske leterefusjonsordningen inn for ESA på vegne av Bellona. Miljøstiftelsen mener at ordningen er ulovlig statsstøtte etter EØS-reglene.

TEKST: NINA SCHMIDT

Advokat Per Andreas Bjørnan i advokatfirmaet Lund & Co er en av Norges fremste eksperter på EU- og EØS-rett. Fra 2001 til 2015 hadde han ulike toppstillinger i EFTAs overvåkingsorgan ESA, sist som konkurranseinspektør.

Bjørnan har bistått Bellona i miljøstiftelsens klage til ESA på den norske leterefusjonsordningen – en ordning som siden 2005 har gitt oljeselskaper som leter etter olje på norsk sokkel, hele 108,82 milliarder kroner i refusjoner.

Bellona mener ordningen i realiteten er ulovlig statsstøtte etter EØS-reglene, og krever i klagen at oljeselskapene som har mottatt støtten, betaler den tilbake.

Bjørnan har også vært juridisk rådgiver for LO i tilknytning til det offentlige oppnevnte utvalget som har utredet kommunal næringsvirksomhet, og om offentlige og private aktører har like konkurransevilkår og er i tråd med EØS-avtalen.

Utvalget la nylig frem sin rapport, og foreslår blant annet at all kommunal næringsvirksomhet skal underlegges skatteplikt.

Bjørnan har også nylig vært bistandsadvokat for bloggeren Sophie Elise, som anmeldte mannegruppen Ottar for sjikane og deling av intime bilder. Etter at saken først ble henlagt, er to menn

Navn og alder: Per Andreas Bjørnan (49)
Tittel: Advokat og partner
Bosted: Bærum
Opprinnelsessted: Bærum
Sivilstatus: Gift, tre barn på 8 år, 6 år og 1 uke

nå ilagt forelegg for å ha delt bloggernes private bilder på Facebook.

Hvor kom synspunktet om at den norske leterefusjonsordningen kunne være et brudd på EØS-avtalens regler om statsstøtte fra?

Til meg kom det fra Bellona, som engasjerte meg for å kvalitetssikre statsstøtteargumentasjonen i klagen.

Vil du beskrive det som et Eureka-øyeblikk?

Jeg synes det kan være mange slike øyeblikk i en sak, men jeg løper ikke rundt i gangene og brøler av den grunn. Men det som slo meg, var at det har vært få ESA-saker om olje- og gassnæringen. Det har knapt vært en sak siden sist Bellona gikk til ESA med Snøhvit-avskrivningsreglene, og det er mange år siden.

Det andre som slo meg, var at da jeg leste forarbeidene til bestemmelsen om leterefusjonene, som ble innført i 2005, fant jeg ingen utredning av de EØS-rettslige spørsmålene. Det overrasket meg litt. For i 2005 var det godt kjent at statsstøttereglene kunne ha betydning for nasjonale skatteregler. Det er riktignok en spesiell sektor, hvor det helt sikkert kan være mange spesielle skatteregler, men denne regelen er likevel uvanlig i den forstand at det er snakk om å utbetale kontantbeløp til selskaper som ikke er i skatteposisjon, som ikke er skattepliktig til Norge. Det er en veldig uvanlig regel å ha i et skattesystem.

Leter du alltid etter nye måter å tolke jussen på, og hvordan gir dette seg utslag?

Ja, jeg mener det er en viktig del av advokatyrket det å forsøke å tenke litt kreativ, men selvfølgelig hele tiden innenfor en

– Man kan sende klager anonymt til ESA, og ha helt uformelle drøftelser med dem. Dette bør advokater ha kjennskap til, sier Per Andreas Bjørnan. Foto: Heiko Junge, NTB Scanpixc

juridisk metodeboks. Men jeg ser ofte etter EØS-rettslige problemstillinger i saker.

Hva vil en seier i ESA kunne ha å si for miljøet, tror du?

Det tror jeg det er alt for tidlig å ha en oppfatning om. Vi snakker om en veldig spesiell sektor, hvor selskapene som leter tar høy risiko, og det kan gå veldig lang tid mellom når utgifter pådras, og inntekter eventuelt erverves. Det gjør jo nettopp at det nok kan være rom for spesielle avskrivningsregler i denne sektoren. Det er likevel viktig å få ryddet opp i regelverket og få klargjort hva som er naturlig å regulere i et skattesystem, og hva som faller utenfor.

Hvordan var det å jobbe med Bellona?

Veldig givende, det er en veldig profesjonell og dedikert organisasjon som både har egne jurister og arbeider godt og grundig med sakene sine. Jeg har alltid hatt respekt for hvordan de jobber faglig, og var jo i ESA da Bellona utfordret Snøhvit-avskrivningsreglene. Bellona er en

organisasjon som er godt kjent med EØS-regelverket og mulighetene, og bruker det aktivt der de mener det tjener organisasjonen.

Hva var den største utfordringen i arbeidet med saken?

Det vil jeg si var å få en oversikt over petroleumsskattesystemet, og argumentere saken i henhold til den rettslige testen for når skatteregler kan innebære statsstøtte. Det er en veldig komplisert øvelse, som munner ut i spørsmålet om det er innenfor skattesystemets logikk å utbetale kontantbeløp til selskaper som ikke er skattepliktige. At det samfunnsøkonomisk kan ha vært lønnsomt for Norge, det kan godt være. Men spørsmålet er altså om det er innenfor et skattesystems logikk å utbetale milliardbeløp til selskaper som ikke er, eller noen gang kommer til å bli, skattepliktige til Norge.

Har du gjort deg noen erfaringer i arbeidet med saken som andre advokater kan ha nytte av å vite om?

Det er viktig som advokat å ha EØS-kunnskaper i verktøykassa. Og kunne identifisere mulige EØS-rettslige problemstillinger i det som ser ut til å være helt nasjonale regler.

Hva er ditt personlige forhold til EØS-avtalen?

Jeg har et litt hat- og kjærlighetsforhold til den. Jeg synes at hele ordningen med å overlate til andre land og andre organer i så stor grad å bestemme hvilke regler som skal gjelde hos oss, det synes jeg er en situasjon som er litt uverdig for landet. Jeg mener jo at et lite land bør søke innflytelse i alle viktige internasjonale fora. Det gjør vi ikke godt nok gjennom EØS-avtalen. Samtidig er avtalen litt av et kompromiss, hvor vi som land får veldig mange av fordelene, uten å være medlemmer. Det er ikke noen tvil om at tilgang til det indre markedet både er og har vært veldig viktig for oss. Og så tenker jeg også mer på det personlige plan, at EØS-retten er et veldig spennende rettsområde.

Burde advokater i større grad sjekke saker de jobber med opp mot avtalen og mot lovgivningen som er basert på EUs regelverk?

Ja, det mener jeg absolutt. EØS-regelverket er en del av norsk lovgivning, det kan som sagt ha betydning i veldig mange typer saker. Så det er viktig, mener jeg, for advokater å ha en litt velutviklet EØS-rettslig refleks.

Du laget en utredning for LO om «statsstøtterettslige prinsipper av betydning for saken om det kommunale skattefritaket og konkursforbudet» der du blant annet kaller ESAs forslag om skille ut offentlige virksomheter i egne selskaper for «uholdbar». Har norske politikere og jurister for stor respekt for ESA, synes du?

Problemet er kanskje heller at regjeringen ofte kan skyve ESA litt foran seg, og bare følge det ESA har sagt, men det er ikke ESA som fastsetter innholdet av EØS-avtalen, det er det norske domstoler og EFTA-domstolen som gjør.

Hva burde alle norske advokater kunne om ESA?

At ESA er et mer imøtekommende og åpent organ enn det man ofte tror. Det er alltid mulig å ta kontakt med ESA, og få komme dit og diskutere mulige problemstillinger. Og at ESA sitter med enorm kunnskap om alle områder av EØS-retten. For norske advokater kan det være veldig nyttig å ta kontakt med ESA for å rådføre seg.

Hvordan havnet en EØS-ekspert som deg som bistandsadvokat for Sophie Elise?

Gjennom bistand til managementet hennes. Dette var en sak etter straffeprosessreglene, og ikke noe jeg normalt rådgir om, men da jeg så at politiet henla saken etter bevisets stilling, synes jeg det var for drøyt. Jeg synes det er veldig viktig med en form for opprydning, og større bevissthet, om at samfunnets spilleregler om hvordan man ter seg, det gjelder også i sosiale medier.

For henne har det bare vært en stor belastning og en masse kostnader, hun skal ha all ære for å ha tatt fighten og gått foran. Så får vi håpe at det kan ha en viss effekt på hvordan folk oppfører seg.

Liker du kontrasten det gir i å jobbe med så vidt forskjellige saker?

Ja, det er jo det som er det mest spennende ved dette yrket.

Hva brenner du for, rent faglig?

Jeg er opptatt av at å være advokat er en profesjon, og noe mer enn bare business. Det er et betydelig ansvar som er gitt til advokatene. Våre råd må være tilgjengelige, ikke bare for dem med tjukkeste lommebok.

Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

På EØS-rettens område er det professor Niels Fenger ved København universitet. Jeg hadde gleden av å jobbe sammen med ham i mange år i ESA. Han er en utrolig faglig dyktig EØS-retts jurist, med en imponerende oversikt over alle områder av EØS-retten.

Hvem mener du er Norges beste advokat på ditt felt?

Det synes jeg er så vanskelig å svare på, og det er mange flinke etter hvert. Jeg vil trekke frem Arne Andersen og Bjørnar Alterskjær som svært kompetente advokater på EØS-rettsfeltet. Og det er også mange veldig flinke hos regjeringsadvokaten, inkludert Regjeringsadvokaten selv.

Hvilke TV-serier følger du med på?

Med tre barn og jobb og stadig urealiserte planer om å trene mer, så er det ikke så mye TV jeg ser på. Men i det siste har jeg sett litt på Sherlock Holmes-serien på Netflix, den er veldig bra.

Hvor aktiv er du i sosiale medier, og hvilke?

Jeg er på Facebook og på LinkedIn, ikke særlig aktiv noen av stedene, jeg er i alle fall ikke medlem av mannegruppen Ottar.

Robotisering blir fag på NHH

Wikborg Rein har utviklet et universitetsfag om kunstig intelligens og robotisering som allerede i vår vil være tilgjengelig for studenter ved Norges handelshøyskole i Bergen.

Faget er utviklet i samarbeid med Avo Consulting, som kaller seg et av Nordens fremste selskap på automatisering og kunstig intelligens. Wikborg Rein-partner Line Coll (bildet) skal forelese om faget sett fra et juridisk perspektiv.

– Hva skjer når en robot blir så intelligent at den begynner å utvikle ny teknologi på egen hånd? Er det leverandøren, eieren eller roboten selv som eier den nye teknologien, spør Line Coll i en pressemelding. Avo Consulting-partner Christoffer Pettersen anbefa-

ler advokatbransjen å se etter folk som har kompetanse innenfor teknologi, markedsføring og prosjektledelse. – De aller beste advokatene vil i fremtiden ha kunnskap og interesser utenfor jussen, sier Pettersen.

Vil gi gratis advokat-hjelp til utvisnings-truede

Petter Stordalens Choice Hotels har opprettet et fond som skal gi juridisk bistand til ansatte som står i fare for å bli utvist fra landet. – Vi har flere medarbeidere vi setter pris på, som av ulike grunner trues av utvisning. For å gjøre det enklere

for dem, når de og deres ledere prøver å navigere i et byråkrati hos myndigheter og lovgivere det er vanskelig å forstå, oppretter vi «Ali-hjelpen». Det er juridisk bistand til medarbeidere og ledere sier Petter A. Stordalen i en pressemelding.

Fondet er oppkalt etter Ali Popal (bildet), som flyktet fra Afghanistan til Sverige i 2015. I fjor fikk han et utvisningsvedtak, som nå er anket. I dag er han ansatt på kjøkkenet ved Clarion Hotel Wisby, stemt frem som årets medarbeider i Choice Hotels.

Veileder om menneskerettigheter

Hovedstyret vedtok i april i fjor at det skulle utarbeides et program for Advokatforeningens arbeid for å fremme FN's veiledende prinsipper om næringsliv og menneskerettigheter. Et ad hoc-utvalg ledet av Frode Elgesem har nå utarbeidet en praktisk veileder til advokater og advokatfirmaer om næringsliv og menneskerettigheter som skal ut på høring i kretsene.

«På det praktiske plan vil veiledningen, forslaget til tekst i oppdragsbekreftelser og forslag til policy lette den konkrete gjennomføringen av FN's veiledende prinsipper, og dessuten bidra til en lik praksis i bransjen. Det er ikke formålet med veiledningen å anbefale at norske advokater og advokatfirmaer legger seg på en høyere eller mer krevende standard enn det som følger av FN's veiledende prinsipper eller IBAs veiledning.

Formålet er å lage en veiledning på norsk, basert på en gjennomgang foretatt av norske advokater, og som kan vedtas av Advokatforeningen. Formålet har vært å gi så konkret veiledning som mulig på et område hvor det fortsatt er en del usikkerhet», skriver utvalget i sin rapport til Hovedstyret.

«Advokatforeningens veiledning er ment å være en støtte til firmaenes arbeid med å bedre håndteringen av risikoer for å bli knyttet til brudd på menneskerettighetene og dermed utvikle seg i tråd med denne utviklingen», heter det videre.

Utvalget foreslår blant annet at det innføres et nytt punkt i Regler for god advokatskikk (RGA) som lyder slik:

«En advokat skal ikke gi råd som han eller hun forstår eller må forstå at vil innebære krenkelse av noens menneskerettigheter eller en betydelig risiko for dette. Med menneskerettigheter menes det samme som i FN's veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter.»

SMÅ OG STORE BRANSJENYHETER
tips@advokatbladet.no

Advokatfullmektig & FIFA-dommer

– Noe av det som gjorde sterkest inntrykk under trainee-oppholdet, var det stimulerende arbeidsmiljøet hos Deloitte, sier Emilie Rodahl Dokset.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Emilie Rodahl Dokset er allerede en av landets fremste kvinnelige fotballdommere. Nå ser hun frem til å kombinere den rollen med en karriere i advokatbransjen.

For én måned siden startet Emilie Rodahl Dokset (25) som advokatfullmektig i Deloitte advokatfirma i Oslo. Jobben i firmaets Tax & Legal-avdeling kombinerer hun med fotballdomming på øverste nivå for kvinner, og i 3.divisjon heretter. Dokset, som i flere år har vært ansett som et av de største dommertalentene i landet, kan som FIFA-døm-

mer også se frem til en rekke kamper og turneringer i inn- og utland.

FLEKSIBEL ARBEIDSGIVER

Den ferske advokatfullmektigen er fornøyd med at arbeidsgiveren Deloitte, der hun også hadde et trainee-opphold og skriveplass for master-oppgaven i fjor, så et potensial i henne, selv om hun som internasjonal

dommer innimellom har behov for noe mer fleksibilitet enn andre.

– Gjennom trainee-oppholdet bet jeg meg merke i hvordan Deloitte ser enkeltmennesket, og hvordan de har fokus på at man skal ha mulighet til å kombinere for eksempel småbarnslivet med en advokatjobb. Med god kommunikasjon også i fortsettelsen, tror jeg absolutt rollen som toppdommer og advokatfullmektig vil la seg kombinere, sier Dokset til Advokatbladet.no når vi møter henne hos Deloitte i Bjørvika i Oslo.

– Jeg har heldigvis alltid likt å ha mange baller i luften, sier hun, og innrømmer at den aktive livsstilen selvfølgelig krever nøye planlegging og prioriteringer i hverdagen.

ÅPEN FRA START

Dagen i forveien kom den nye FIFA-dommeren hjem fra sin første internasjonale samling, en fem dagers treningsleir på Malta, med en rekke fysiske og mentale tester på programmet.

Dokset understreker at hun i hele prosessen med Deloitte har vært åpen på at

fotballdommingen er en givende hobby hun bruker en del tid på.

– Da det ble tid for å spørre hvordan dommerkarrieren lar seg kombinere med jobben, visste de allerede hvem jeg var, og hva jeg sto for. Jeg er veldig glad for at Deloitte har sagt ja til å gi meg denne fleksibiliteten, og er selvfølgelig klar over at jeg selv har ansvar for at dette skal fungere.

SER FLERE LIKHETER

FIFA-dommeren, som allerede i 2014 ble historisk, da hun som 22-åring dømte cupfinalen for kvinner i Telenor Arena, tror fotball-

dommingen kan bidra til å gjøre henne enda bedre rustet i advokatrollen.

– Både jus og fotballdomming handler om regelavvendelse, selv om arbeidsforholdene er ganske forskjellige. Som fotballdommer må man ta, og selge avgjørelser, stå for vurderingen, og å sørge for at det ligger en integritet bak. Som hoveddommer er jeg også den ansvarlige teamlederen, den som sitter med ansvaret om noe går galt, og skal motivere de andre, og få teamet på banen til å fungere bra sammen. Det tror jeg absolutt kan ha en parallell til arbeidslivet, sier Dokset.

– Da dagen endelig kom, og jeg fikk beskjed om at jeg var blitt FIFA-dommer i 2018, tok det noen timer før det sank inn, sier Emilie Rodahl Dokset (i midten). Førrige sommer ledet hun kjendiskampen under Norway Cup, der Skam-skuespiller Thomas Hayes var en av spillerne. Malin Øiseth (t.v.) og Elisabeth Thoresen (t.h.) var assistentdommere. Foto: Privat

Hvorfor monster?

Ove Sem, tidligere politistasjonsjef i Trondheim, skriver i et åpent brev til Erna Solberg – gjengitt på Politiforum.no – om Sylvi Listhaugs bruk av ordet «monster» om dem som begår seksuelle overgrep mot barn. Det er ikke «mangel på mot til å si ordet monster, eller mangel på personer som benytter ordet monster som er problemet», mener Sem.

«Spørsmålet som er stilt fra politiet, fra domstolene, fra kriminalomsorgen, fra behandlingsapparatet som behandler både offer og gjerningsmenn i disse sakene, og fra ofrenes bistandsadvokater, er: Hvorfor har justisministeren et så sterkt og inderlig behov for å «tørre» å bruke begrepet monster når justisetater, hjelpeapparatet på helsestiden og bistandsadvokater, sterkt fraråder justisministeren å bruke begrepet, spør Sem.

«Jeg beklager å spørre når statsministeren så inderlig ber oss la være, men jeg mener faktisk det har en samfunnsinteresse å få høre statsministerens begrunnelse for hvorfor monsterbegrepet skal brukes», skriver han.

«Det hadde vært fantastisk bra om statsministeren opplyste oss om begrunnelsen, for jeg tror de som arbeider i etatene, og sikkert mange flere, gjerne vil vite hvorfor monsterbegrepet er så påkrevd å benytte», skriver Sem, og fortsetter:

«Det fremstår likevel som ganske uforståelig at en fagstatsråd må bruke begreper som i beste fall vil resultere i personalsak om en ansatt i politiet hadde benyttet lignende begrep i media.»

«Jeg håper det lar seg gjøre for statsministeren å svare offentlig for jeg tror at bruken av begrepet monster fra høyeste regjeringsskive har en litt større samfunnsinteresse enn hva statsministeren har gitt uttrykk for», skriver Sem.

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Thomas Rieber-Mohn, Kluge Advokatfirma AS, BERGEN

NYINNMELDTE

Bedriftsadvokater

Ulrika, Leikvang, Gelato AS, FORNEBU

Advokatfullmektiger

Eline Toverud Antonsen, Advokatfirmaet Paasche, MOSS
Anton Baumann, Ernst & Young Advokatfirma AS, OSLO
Kari Leira Bjørnsnøs, Bjerkan Stav Advokatfirma AS, TRONDHEIMEmilie Blix, Advokatfirmaet Schjødt AS, OSLO
Erik Bergfall Brovold, Advokatfirmaet Haavind AS, OSLO
Sandra, Dueland, Advokatfirmaet Eurojuris Haugesund AS, HAUGESUNDEline Eidem, KPMG Law Advokatfirma AS, OSLO
Mari Førde Eikeland, Advokat Marius Larsen, VENNESLA
Guro Skar Forseth, Advokatfirmaet Selmer DA, OSLO
Belinda Boothby Forssten, Advokat Jørgen Klaveness AS, GRÅLUM

Henriette Halsnes Gillingsrud, Kluge Advokatfirma AS, OSLO

Sondre Eriksen Gjein, Deloitte Advokatfirma AS, OSLO
Iselin Adriana Gjerde, Advokatfirmaet Torstrup AS, STAVANGER

Marthe Kihle Grave, Ernst & Young Advokatfirma AS, OSLO

Marius Grenness, Advokatfirmaet Wiersholm AS, OSLO
Olav Hannisdal, BDO Advokater AS, SANDNES
Anette Walaker Hansen, BDO Advokater AS, OSLO
Lene Hesselberg, Kogstad Lunde & Co DA Advokatfirma MNA, OSLO

Olav Heiberg Hoff, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS, OSLO

Silje Hellby Holten, Arntzen de Besche Advokatfirma AS, OSLO

Maria Magdalena, Lisiecka, Advokatfirmaet Ræder AS, OSLO

Sanan Mahmood, Advokatfirmaet Tveter og Kløvfall AS, OSLO

Regine Hoseth Mikkelsen, Ernst & Young Advokatfirma AS, TRONDHEIM

Kristin Hellum Narjord, Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS, DRAMMEN

Morten Berntson Fureberg Nielsen, Ernst & Young Advokatfirma AS, TRONDHEIM

Alexander Schimmelpfennig Nygaard, Advokatsamarbeidet Sjødin, Meling & Co DA, STAVANGER

Daniel Bolsveen Nyhus, Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS, OSLO

Nora Cathrine Katjivena Pedersen, Advokatfirmaet Schjødt AS, OSLO

Maria Linn Riis, Advokatfirmaet Schjødt AS, OSLO
Eivind Rydland, Advokatfirmaet Mette Y. Larsen & Co, OSLO

Olav Hodne Skard, Advokatfirmaet SGB Storløkken AS, OSLO

Vegard Skaug, Codex Advokat Oslo AS, OSLO

Karine Horgen, Slettingdalen, 1-2-3 Advokaten AS, BERGEN

Anna Holdhus Tveten, Wikborg Rein Advokatfirma AS, OSLO

Lena Josefine Heggen von Hirsch, Advokatfirmaet Thommessen AS, OSLO

Marie Natland Wabakken, Advokatfirmaet Glittertind AS, OSLO

Fullmektig hos bedriftsadvokat

Sebastian, Stigar, Bryn Aarflot AS, OSLO

Utenlandsk advokat i Norge

Theresa Marie Årdal Connor, Årdal Connor Internasjonal, SKEI I JØLSTER

Fullmektig hos offentlig advokat

Åse Rieber-Mohn, Forsvarsmateriell, JØRSTADMOEN

Henrik Rasmussen, Abelia, OSLO

Saman Sher, Leieboerforeningen i Oslo, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Waqar Aslam, Malik, Advokatfirmaet Malik, OSLO

GJENINNMELDTE

Bedriftsadvokater

Jan Sindre Egseth, Saferoad Holding ASA, OSLO

Advokatfullmektiger

Hilde Aadneram, Advokatfirmaet Torstrup AS, STAVANGER

Offentlig ansatt advokat

Marianne Vium Olesen, Kristiansand kommune – Kommuneadvokaten, KRISTIANSAND S

Organisasjonsadvokat

Endre Skjelbred Refsdal, Finansforbundet, OSLO

Privatpraktiserende advokater

Gisken Brungot, Advokatconsult, BERGEN

Astrid Johanne Stave Foyn-Bruun, Ernst & Young Advokatfirma AS, BERGEN

Marit Liland Fredriksen, Advokatfirmaet Thommessen AS, OSLO

Ola Toftegaard Hox, Advokatfirmaet T-Hox AS, OSLO
Lene Dørmænen Lodde, KPMG Law Advokatfirma AS, OSLO

Johan Christian Ravna, Advokatselskapet Ravna AS, VADSØ

MEDLEMMER SOM HAR SKIFTET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Reidar Olav, Henning, NESBRU

Bjella, Seltzer og Kalvø til Oslo krets' årsmøte

I Oslos nye kulturhus Røverstaden i Vika inviterer Oslo krets til det som loves å bli et påkostet og spennende årsmøte.

Stein Torleif Bjella fra Ål i Hallingdal har hatt stor suksess siden hans første album Heidersmenn kom ut i 2009. Foto: Signe Fuglesteg Luksengard.

Thomas Seltzer skal debattere advokat-fremtiden. Foto: Eirik Helland Urke

TEKST: NINA SCHMIDT

På programmet står kjente navn som Trygdekontoret-programleder og Turboneger-bassist Thomas Seltzer, forfatter og stand-up'er Are Kalvø, og viskunstneren Stein Torleif Bjella fra Ål. Han har stor suksess både som poet og liveartist, og har blant annet opptrådt på Øyafestivalen.

Kalvø har fått i oppdrag å innlede til debatt med tittelen «Hvor er vi på vei – hvem sikrer de gode holdningene». I panelet sitter Thomas Seltzer, tidligere

justisminister Knut Storberget, jurist og menneskerettsekspert Anine Kierulf og grunnleggeren av Gatejuristen, Cathrine Moksness.

–Vi i styret er kjempefornøyde med å ha fått med så flinke folk i panelet. Årsmøtet blir generelt både større og mer påkostet enn tidligere, sier Marte Svarstad Brodtkorb, leder i Oslo krets.

GAMLE CLUB 7

Mens årsmøtet de siste par årene har holdt til i Oslo konserthus, er det i år flyttet til Røverstaden, som er navnet på kulturhuset som har etablert seg i

helt nyoppussede lokaler der legendariske Club 7 og senere Sardines holdt til, altså i underetasjen av konserthuset.

–Vi har også invitert stortingspolitikere fra Oslo- og Akershusbenken, og hele justiskomiteen, samt alle kretslederne. Det er alltid fint og lærerikt å snakke sammen, sier Brodtkorb.

Dørene åpner fra klokka 16.30, og det serveres både drikke og lett fingermat før møtestart klokka 17. Etterpå byr Oslo krets på middag med tilhørende drikke. Ingen påmelding kreves, og deltagelse gir to etterutdannings-timer.

Årsmøtet arrangeres torsdag 15.mars, og adressen er Munkedamsveien 15.

Årsmøter i kretsene

1. mars: Østfold og Follo krets
2. mars: Finnmark krets, Lakselv
2. mars: Hedmarks krets
2. mars: Møre og Romsdalkrets
9. mars: Vest-Agder krets
14. mars: Hordaland og Sogn og Fjordane krets
15. mars: Romerike krets
21. mars: Vestfold krets

Advokat Guro Tuv har sluttet som advokat i Advokat Einar Edin AS i Oslo, og har startet opp Advokatfirmaet TD Legal AS i Oslo. Foto: Solveig Selj

Advokat Marte Dalåker har sluttet som advokat i Advokat Einar Edin AS, og har startet opp Advokatfirmaet TD Legal AS. Foto: Solveig Selj

Advokat Erling Lind har sluttet som partner i Wiersholm i Oslo, og tiltrådt som partner i Ro Sommernes Advokatfirma DA i Oslo.

Advokat Lynne Skajaa har sluttet som senioradvokat i Wiersholm i Oslo, og tiltrådt som partner i Ro Sommernes Advokatfirma DA i Oslo.

Advokat Hallvard Gilje Aarseth har sluttet hos Regjeringsadvokaten i Oslo, og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Schjødt AS i Oslo.

Advokat Line Coll har sluttet i Statoil ASA på Fornebu, og tiltrådt som partner i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo.

Advokatfullmektig Simen Horne Stokka har sluttet i Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers i Oslo, og begynt i Advokatfirma DLA Piper Norway DA.

Advokat Ole Kristian Moen har sluttet i Advokat Moen i Oslo, og tiltrådt som partner i Nestor Advokatfirma DA i Oslo.

Advokat Erik Widerøe har sluttet i Advokatfirmaet Advit AS i Trondheim, og begynt i Bjerkan Stav Advokatfirma AS i Trondheim.

Advokat Silje Andreassen har sluttet i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Oslo, og begynt i Deloitte Advokatfirma AS i Oslo.

Advokat Joakim Bakke-Nielsen har sluttet i Advokatfirmaet Henriksen Bakke-Nielsen i Oslo, og begynt i IBF Legal AS i Oslo.

Advokat Sicilie Tveøy har sluttet i Bull & Co Advokatfirma AS i Oslo, og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Hjort DA i Oslo.

Advokat Genevieve Faye Mead har begynt i Bull & Co Advokatfirma AS i Oslo.

Advokat Stein Owe har sluttet i Dalan Advokatfirma DA i Oslo, og har startet opp Advokat Stein Owe på Blommenholm.

Advokat Martin Rønning Kampli har sluttet i HELP forsikring AS i Oslo, og begynt i Finansklagenemnda i Oslo.

Advokat Bengt Haadem Hoff har sluttet i Advokat Haadem Hoff i Oslo, og tiltrådt som partner i Nestor Advokatfirma DA i Oslo.

Advokat Eli Anne Krystad har sluttet i Bleikvassli Krystad Advokatfirma AS i Namsos, og startet i kontorfellesskapet Advokatkontoret Nordenfjeldske AS, med avdelinger i Rørvik, Trondheim, Namsos, Steinkjer og Verdal.

Advokat Helge Grimstad har sluttet i Advokatfirmaet Økland & Co DA i Lillestrøm, og begynt i KPMG AS i Oslo.

Advokat Mona Skjærbekk har sluttet i DNB Bank ASA i Bergen, og begynt som Compliance Officer Verdipapir i Sbanken ASA.

Advokat Solveig Kristine Winther Fosvold har sluttet i BDO Advokater AS i Oslo, og begynt i Advokatfirmaet Føyen Torkildsen AS i Oslo.

Advokat Lise Gunnerød har sluttet som advokat i Advokatfirma Haraldsen Bydal Lie DA i Tønsberg, og begynt som politiadvokat i Sør-Øst Politidistrikt.

Advokat Kaj Wigum har sluttet i Advokatene Wigum, Flø og Johnsen i Bergen, og startet i kontorfellesskap med Advokatfirmaet Alvheim & Hansen i Bergen.

INTERNE OPPRYKK

Advokat Gitte Marie Lundh Martinsen har tiltrådt som partner i Advoco Advokatfirma DA i Oslo.

Advokat Yngve Skogrand har tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Riisa & Co i Oslo.

Advokat Joachim Dahl Wogstad Skjelsbæk har tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Riisa og Co i Oslo.

50 år siden

INGEN ADGANG FOR FRUER

«Representantskapsmøtet i Oslo 1968: Overensstemmende med tidligere praksis ved avholdelse av møter i Oslo, vil det ikke bli anledning for Representantskaps fruer til å delta i representantskapsmiddagen. Hovedstyret vil gi en lunsj etter møtets avslutning den 15.juni for medlemmer av Representantskapet og de utenlandske gjester. Det er adgang for damene til å delta mot betaling av kuvertprisen, som vil bli fastsatt senere.»

BESKJEDEN LØNNSINNTEKT FOR ADVOKATER

«Advokatyret spenner over forskjellige arbeidsområder, og omfanget av den enkelte virksomhet varierer ganske meget. Av 1115 medlemmer i Advokatforeningen som for 1965 betalte kontingent av sin samlede årsinntekt, oppga 193 inntekt under 20.000 kroner, 452 inntekt mellom 20.000 og 40.000 kroner, og 470 inntekter over

40.000 kroner. Dette tilsvarer for mere enn halvpartens vedkommende forholdsvis beskjedne lønnsinntekter. (...) Det har liten hensikt å påby en revisjon av advokatenes egen virksomhet. Det må være tilstrekkelig at revisjonen konsentrerer seg om behandlingen av betroede midler.»

(Red.anmerk: Fra innstillingen til et utvalg oppnevnt av Hovedstyret for å

vurdere om det var grunn til å innføre revisjonsplikt for advokater. I innstillingen konkluderte utvalget blant annet med at alminnelig revisjonsplikt ikke skulle være påkrevet, men at advokatene skulle pålegges å føre en egen konto for klientmidler. 1 krone i 1965 tilsvarer 10,45 kroner i 2017, ifølge SSBs priskalkulator.)

Fra Norsk Advokatblad, Nr. 2, 1968

Hovedstyret i Advokatforeningen i 1968 og 1969 bestod av Jens C. Mellbye, Sigurd Saue, Henrik E. Helliesen, Haakon B. Berg, Alfred G. Kvamme, Ove S. Andersen og Nils M. Vaagland. Utnevnt til «varamenn» var Kjell Haavind, Einar Simonsen, Sverre Lied, Gunnar Holdt-Aanensen og Arne Bech. Alle var høyesterettsadvokater, bortsett fra Lied. Vi kjenner dessverre ikke til hvem som er hvem av personene på bildet.

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979
Bred erfaring og kompetanse
Kontakt oss på tlf. 810 33 333
eller post@translator.no

SE JOBB-BYTTET OGSÅ PÅ ADVOKATJOBB.NO

Informasjonen om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister, eller fra bidrag sendt direkte til redaksjonen@advokatbladet.no. Om informasjonen hentes fra registeret, vil du bli kontaktet før publisering.

Neste frist for innsendelse er 2. mars 2018.

NB: Spalten er kun for Advokatforeningens medlemmer.

– Man skulle kanskje tro at advokater var folk som tok seg selv veldig høytidelig, men så fort de får av seg kappen, er de gjerne verdens morsomste, og de mest sjenerøse menneskene, sier journalist Kjell Gjersest.

15 år med advokat-kåserier

Helt siden 2002 har journalist Kjell Gjersest kåsert om advokaters virke. Nå har det blitt til bok.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

STAVANGER: – Det hele startet med at en venn av meg, advokat Victor Husebø, som har en allsidig vennekrets her i byen, ville ha meg til å holde et kåseri på en julefest han avholdt for kolleger og venner. Siden har dette blitt en tradisjon, og nå som det har gått femten år mente noen av advokatene at det var på tide at jeg skulle gi ut kåseriene i bokform, sier Gjersest til Advokatbladet.

Han understreker at boken er laget mest som en oppmerksomhet, og takk for det gode vennskapet, og alle de gode minnene fra sammenkomstene.

– Victor Husebø som har avholdt disse festene har vært en fantastisk venne-leder, påpeker Gjersest.

LANG ERFARING

Kjell Gjersest er kjent som en erfaren utenriksreporter for Stavanger Aftenblad,

og har blant annet tilbragt tid i konflikt-områder i Irak og Afghanistan. Kåseriene han har avholdt har vært humoristiske, men ofte også med et visst alvorspreg.

Gjersest, som har mange lokale advokater på vennelisten, mener journalister og advokater ofte har fellestrekk.

– Begge yrkesgrupper går gjerne inn i folks skjebner og intervjuer folk som har gått gjennom et helvete. Advokatene jobber sammen med disse menneskene, og det innebærer en opplevelse, som man takler ulikt. Noen er så empatiske at de kan ligge om nettene å tenke på klienten, mens andre takler det bedre. Det har slått meg mange ganger at det er en stor psykisk påkjenning å skulle forsvare disse menneskene, sier Gjersest.

STILLINGSANNONSER

Advokatfirmaet NOVA DA er et forretningsjuridisk advokatkontor. Vi bistår norske og internasjonale klienter innen et bredt spekter av forretningsjuridiske områder. Advokatfirmaet NOVA DA er en del av advokatnettverket Eurojuris med advokatkontorer i Norge og Europa. Som medlem av nettverket er advokatfirmaet NOVA DA leverandør av juridiske tjenester til NHO og NHOs medlemsbedrifter i Oslo.

Advokatfirmaet NOVA DA søker etter nye

PARTNERE

Advokatfirmaet NOVA DA søker advokater som er faglig sterke, og fortrinnsvis med egen portefølje innenfor forretningsjus. Det er også ønskelig å komme i kontakt med dyktige og erfarne advokater med noe portefølje som har ambisjoner og mål om partnerskap på kort sikt. Vi har spisskompetanse innenfor flere områder, herunder insolvens, fast eiendom og entrepriser, life science og patentrett. Vi ønsker nye partnere både innenfor disse områdene og innenfor andre forretningsjuridiske områder.

Vi legger vekt på kommersiell forståelse, faglig dyktighet, samt evne til å jobbe spesialisert og i team. I advokatfirmaet NOVA DA samarbeider vi på tvers av fagfelt når dette er til det beste for klienten. Gode samarbeidsevner er derfor viktig. Du ønsker å tre inn i et partnerskap med mål om å styrke vår faglige kompetanse, og være med å videreutvikle advokatfirmaet NOVA DA til det beste for våre klienter og for advokatene som jobber her.

Vår partnermodell legger til rette for frihet under ansvar hvor du kan styre dine dager selv, men det forventes at man bidrar både sosialt og faglig. Vi har et uformelt miljø med faglig dyktige advokater og fornøyde klienter. Vi leverer forretningsjuridisk bistand av høy kvalitet.

Advokatfirmaet NOVA DA holder til i moderne og sentralt beliggende lokaler i sentrum av Oslo.

For mer informasjon ta kontakt med partner Fabian Skaane på tlf. +47 92 60 23 87 / E-post: fs@novalaw.no, partner Jon Orlando Flystveit på tlf. +47 47 90 17 02 / E-post: jof@novalaw.no, eller en av våre andre partnere.

Søknader behandles fortløpende. Alle henvendelser behandles konfidensielt.

For mer informasjon om Advokatfirmaet NOVA DA, vår beliggenhet og våre advokater, se vår hjemmeside www.novalaw.no.

De beste jussbloggene

Hva skal til for at en jurist lykkes på nett? ABA Journal har kåret USAs beste juridiske blogger.

TEKST: THEA NORDÉN DAHL

Hvert år kårer ABA Journal, magasinet til The American Bar Association, de ett hundre beste amerikanske jussbloggene gjennom året som har gått. De kårer også de beste juridiske podcastene og twitterbrukerne.

HER ER DE TI ØVERSTE PÅ LISTEN:

1. The Algorithmic Society

Professor ved Michigan State University College of Law, Ken Grady, diskuterer hvordan moderne teknologi er med på å endre hvordan juridiske tjenester utføres i praksis.

2. Apps in Law

Brett Burney er en teknologikonsulent i Ohio som tester og anmelder relevante

apper for jurister. Hver anmeldelse illustreres med en film som viser applikasjonenes ulike egenskaper.

3. Arbitration Nation

Advokaten Liz Kramer retter et kritisk lys mot voldgiftsavgifter, og undersøker hvordan voldgift fungerer i praksis over hele USA, og bistår lesere som trenger hjelp.

4. Artificial Lawyer

Konsulent Richard Tromans følger teknologitvillingen tett, og ser nærmere på hvordan den integreres og brukes av advokatfirmaer og ulike juridiske avdelinger.

5. Before the Bar

Denne bloggen er til for jusstudenter, og tilbyr innlegg om alt fra tips til nettværkbyggering, nyttige jobbbesurser og ulike konkurranser som tester studentene i praktisk kompetanse.

6. Be Specific

På denne bloggen utforsker Sabrina I. Pacifici alt fra juss, teknologi og cyber-

sikkerhet, til offentlig regulering og sivile rettigheter.

7. Big Law Business

Rettet mot advokater og fagfolk i de største advokatfirmaene, deriblant om partnerflytting og firmafusjoner og utfordringer knyttet til bruk av teknologi i moderne juridisk praksis.

8. Brian Leiter's Law School Reports

Jussprofessor ved universitetet i Chicago, Brian Leiter, skriver om ledige jobber, hvilke forventninger man kan stille, i tillegg til å rangere ulike jusstudier.

9. Canna Law Blog

For deg som måtte være interessert i hvordan USA håndterer regulering av cannabis. Praktiske aspekter ved cannabislovene, samt hvordan de påvirker de involverte.

10. Clio Blog

På denne bloggen kan du lese det siste om programvarer knyttet til lovpraksis. Den tilbyr også innsikt i hvordan det er å drive mindre advokatfirmaer.

DO YOU WANT TO JOIN A GLOBAL COMPANY IN CREATING THE FUTURE OF ENERGY?

Interesting and challenging position at Nexans headquarters in Oslo – we are looking for our new Legal Counsel!

As a Senior Legal Counsel you will be a part of our Legal & Contracts Department. In the role, you will provide legal assistance to Tender & Sales Managers and Project Managers in two of our divisions, Submarine Telecom and Special Cables (SES) and Submarine Telecom and Special Cables (STSC). By providing general legal advice, review, analysis, drafting and negotiations of all required contractual deviations you will assist us in executing best practice within legal and contractual areas.

View full job description, and register your application with CV at our pages nexans.no/karriere/jobbmuligheter
Use Position code: 47489.

Søknadsfrist: 28.02.2018

Stian Osa er internadvokat i Frende Forsikring i Bergen. Etter flere år med fotball, og mange skader, var det på tide å finne en ny hobby. – De siste årene har jeg trent Fenris street protection på Evolution Kamp-

sportsenter i Bergen. Det er en allsidig treningsform som gir godt treningsutbytte og praktisk kunnskap – som jeg selvsagt håper aldri å måtte benytte, sier Osa. På bildet trener han rundspark mot hodet med Olav Tveiten, som er

hovedtrener og grunnlegger av klubben. Tveiten holder såkalte «pads» i hendene som beskytter ham mot sparkene.

Tekst og foto: Christian Tunge

ADVOKATER I NYHETENE

– FRAVIKER MAKTFORDELINGEN

«Er justisminister Listhaugs scenarier så ekstraordinære at det er nødvendig å fravike Grunnlovens maktfordeling mellom regjering og storting», spør Jon Wessel-Aas, styreleder i Den internasjonale juristkommissjonen (ICJ) Norge, og Malcolm Langford, jusprofessor ved UiO i en kronikk i Aftenposten.

De to er svært kritiske til at Regjeringen har nedsatt et utvalg som skal utrede om Regjeringen bør ha mulighet til å gjøre unntak for lover vedtatt av Stortinget, og til å suspendere lovpålagte rettigheter i «ekstraordinære situasjoner» – og til at ingen fra det sivile samfunn er representert i utvalget.

«Den høye tilstrømmingen av asylsøkere høsten 2015 viste at det også i fredstid kan oppstå ekstraordinære situasjoner hvor det er behov for å handle raskt, og hvor dagens lovgivning ikke gir tilstrekkelig fleksibilitet. Naturkatastrofer, ulykker, pandemier og sammenbrudd i infrastruktur er andre eksempler på hendelser hvor dette kan være tilfellet», heter det i utvalgets mandat.

Men er det virkelig nødvendig å fravike fra maktfordelingen, spør Wessel-Aas og Langford.

De to mener det er bekymringsfullt «at brudd på Grunnlovens maktfordeling og utvidelse av statens makt på bekostning av individets rettigheter skal bli vurdert av et utvalg der det sivile samfunn er fraværende».

Utvalget består av Kjetil Mujezinović Larsen ved Institutt for offentlig rett, UiO, av tidligere regjeringsadvokat Sven Ole Fagernæs, seniorrådgiver Gunnbjørg Kindem i Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, plan- og direktør Per Elvestad hos Fylkesmannen i Troms og rådmann i Sør-Varanger kommune Nina Bordi Øvergaard.

«Unntakslovgivning som man ser for seg her, representerer unntak fra rettsstatens normer og bør derfor forbeholdes et så snevert område som mulig», skriver Wessel-Aas og Langford.

2765 KRONER PR. TIME FOR STATEN

Staten har hittil brukt nærmere åtte millioner kroner på advokatbistand i saken om hvem som har bruksrettighetene til et stort område i Nesseby kommune, skriver NRK Finnmark. Saken gikk syv dager i plenum i Høyesterett i januar.

«Totalt vil trolig over 11 millioner kroner bli fakturert av advokater og rådgivere etter den omfattende saken. Advokatene til Finnmarkseiendommen (FeFo) står for de fleste av kravet, med 7,9 millioner kroner», skriver NRK.

«Det er en viktig og riktig rettsavklaring som skal stå seg i kanskje hundrevis av år, og da blir det ikke riktig å bare se på kostnadene», sier styreleder Raymond Robertsen i FeFo.

«Advokatfirmaet Hjort krever 7.917.000 kroner for jobben de har gjort for FeFo. Det meste er til de to advokatene, som beregner 2765 kroner timen», skriver NRK.

X ORD

Lov fra 1930	Seil Musiker	Med- arbeidere Komm.	Plukke ut i lek	Gr.-sak, beskyttet i forskrift i 2018
Direkte Farge				
Detalj Måltid		Omv. fisk Merke		
	Utflukt	Er- klæring Tema		§
Legiti- masjon Avtrykk				
Upå- litelig				§
Hjørne- sparket	Anonym	Tone	Bort	
Tall Fengs- lede		Omv- vendt dytt		

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningsordet til redaksjonen@advokatbladet.no innen 5. mars. Vi trekker ut en vinner som får fem flaxlodd i posten.

Vinneren av kryssordet i januar er Anne Hoel, Arendal. Vi gratulerer! Løsningsordet var FORSKRIFT.

VÅRE PARTNERE PÅ ADVOKATJOBB.NO

I Advokatfirmaet **Wiersholm** var det skikkelig OL-feber!

Advokatfirmaet **Glittertind** inviterte studenter til bedriftspresentasjon, pizza og bordtennis med **Anne Sofie Stigum** og **Anders Ryssdal**.

Advokatforeningens leder **Jens Johan Hjort** la ut en selfie av seg selv og resten av delegasjonen som skulle i møte om salærtsats med den nye statssekretæren i Justisdepartementet, **Sveinung Rotevatn**.

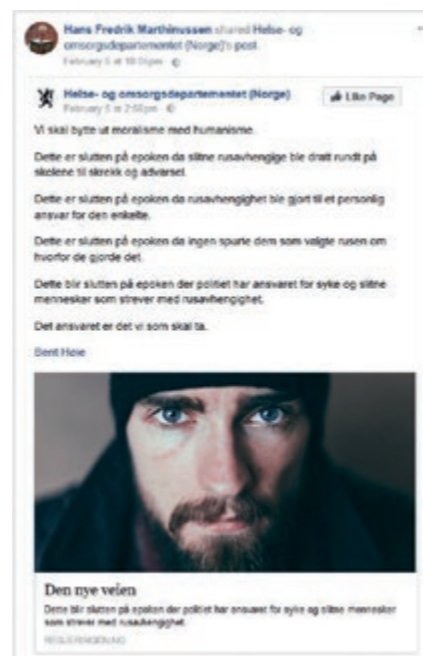
PRO advokatene
Vi gratulerer med 90-årsjubileum og gleder oss til Operafest!

Pro-advokatene i Kristiansund, ved **Lill Ingrid S. Snekvik**, **Nina Aakre Blaasvær**, og **Lars Helge Nergaard** var gallapyntet og klare for Operafest.

Advokat **Brynjar Meling** tvitret om lange tiden det tar før saker blir berammet i rettssalene.

Jusprofessor **Hans Fredrik Marthinussen** delte Bent Høies innlegg.

Brækhus-partner **Frank C. Aase** gjorde seg klar for webinar om styremedlemmers erstatningsansvar.

Henrik@advokatbladet.no
Følg Advokatbladet på Facebook, Twitter og Instagram
@Advokatbladet

ANNONSEINFO

ANNONSEANSVARLIG
Jannicke Isaksen
marked@advokatbladet.no
Mobil: 414 14 440

26.000 LESERE (TNS GALLUP)

ANNONSEPRISER 1. JANUAR 2018

1/1 – 216 x 286 (inkludert 3 mm utfallende)	kr. 19.800
2/3 – 116 x 234	kr. 17.700
1/2 – 176 x 123	kr. 14.700
1/4 – 176 x 58/116 x 83	kr. 9.700
1/6 – 56 x 123/116 x 58	kr. 5.700

Se fullstendig formatliste på nett: advokatbladet.no
Andre formater etter avtale.
Bilagspris: 4-sider løst, pr. 25 000, gramvekt inntil 20 gram.
Andre formater etter avtale.

Byråprovisjon 3 %, formidlingsgodtgjørelse 1,5 %
Alle priser er eks. mva.

UTGIVELSER 2018

Nr	Bestillingsfrist annonser	Utgivelser
3	9. mars	19. mars
4	13. april	23. april
5	18. mai	29. mai
6/7	15. juni	25. juni
8/9	17. august	27. august
10	21. september	1. oktober
11	26. oktober	5. november
12	30. november	10. desember

advokatjobb.no

Prøv en annonse på Advokatjobb.no
Bransjens egen jobbportal!
Ledige jobber innenfor juss-Norge samlet på ett sted.
Du treffer både jobbsøkere og advokater som er ute etter å orientere seg i markedet.
Gratis, rullerende Nytt om navn-funksjon profilerer alle som har byttet jobb.

Vi har gunstige åravtaler!
1-5 annonser: 7.500 kroner
6-20 annonser: 14.000 kroner
21-50 annonser: 30.000 kroner

Skreddersy dine annonser til alle våre plattformer!
Kontakt oss for et pakketilbud.

Advokaten

ADVOKATBLADET

REDAKTØR
Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Telefon: 22 03 50 50
Mobil: 915 59 602

JOURNALIST
Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Telefon: 481 63 444
Mobil: 482 28 776

REDAKSJONSRAÐ
Jon Wessel-Aas (leder)
Silje Christine Hellesen
Halvard Helle
Ina Lindahl Nyrud
Emanuel Feinberg

ABONNEMENT
abonnement@advokatbladet.no

Bladet utgis 10 ganger i året.
Priser abonnement per år:
Vanlig 685 kr
Studenter 355 kr
Advokatassistenter 380 kr
Utland 835 kr
Enkeltblader 65 kr

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form.
Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

TIPS REDAKSJONEN

Redaksjonen tar gjerne imot tips til reportasjer.
tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Kari Anne Nordby
kari.anne.nordby@07.no

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

Advokatbladet ønsker å arbeide etter regler for god presseskikk slik de er nedfelt i Vær Varsom-plakaten. Ta kontakt med redaksjonen dersom du mener deg urimelig behandlet i en omtale. Du kan også klage direkte til Pressens faglige utvalg,

Rådhusgt. 17, 0158 Oslo.
Tlf: 22 40 50 40
Faks: 22 40 50 55
E-post: pfu@np-nr.no

“Advokatfirmaer som ikke klarer å holde på
kvinnelige kolleger over tid
vil gå glipp av mange av de beste hodene.

Det taper vi som oppdragsgivere på.”

Audun Moen
Juridisk direktør i DNB

..... talentprisen

Vil ditt advokatfirma bli lagt merke til i 2018?

For syvende år på rad skal Talentprisen deles ut. Juryen ønsker denne gang å hedre advokatfirmaer som bedrer kjønnsbalansen på alle nivåer, fra fullmektig- til partnernivå.

Tallenes tale er klare.
7 av 10 jusstudenter er kvinner.
6 av 10 advokatfullmektiger er kvinner.
Likevel er bare 2 av 10 partnere kvinner.

Gjør ditt firma det som trengs for at de beste hodene vil jobbe hos dere?

Oppdragsgivere vil ha firmaer som rekrutterer for fremtiden. Mange av de største oppdragsgiverne, som DNB, vil derfor følge årets pris ekstra tett.

Meld på ditt advokatfirma til Talentprisen i dag!
Se advokatforeningen.no/talentprisen/ for mer informasjon